

Aluebarometri 2011 – Regionbarometern 2011

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja
Alueiden kehittäminen
1/2011

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

VESA VIRTANEN

Aluebarometri 2011 – Regionbarometern 2011

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja

Alueiden kehittäminen

1/2011

Tekijät Författare Authors Tilastokeskus/Vesa Virtanen	Julkaisuaika Publiceringstid Date Tammikuu 2011 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Aluebarometri 2011 – Regionbarometern 2011	
Tiivistelmä Referat Abstract Tutkimusmenetelmä Aluebarometri on työ- ja elinkeinoministeriön ja Suomen Kuntaliiton kaksi kertaa vuodessa teettämä internetkysely, jonka Tilastokeskus toteuttaa. Aluebarometri mittaa maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutoksia – paineen vaihtelua. Vastaukset perustuvat kuntien virka- ja luottamushenkilöiden henkilökohtaisiin näkemyksiin ja tietoihin. Aluebarometrin kertymäaineisto koostuu noin 30 000 päättävävastauksesta 39 mittauskerralta ajanjaksolta 1991–2010. Vuoden 2010 kyselyihin vastasi keväällä 967 ja syksyllä 1013 kuntapäättäjää. Kevään kysely toteutettiin 21.4.–12.5. ja syksyn 5.10.–27.10.2010. Maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutoksia tarkastellaan 6 -luokkaisella seututyypittelyllä ja maakuntajaolla. Maakuntatasolla kunnat jaetaan raportissa keskusaluekuntiin ja muihin kuntiin. Kuviot esittävät saldolukuja, jotka lasketaan "suurempi" ja "pienempi" vastausten prosenttiosuuksien erotuksena. Alueelliset kehitysnäkymät syksyllä 2010 Kuntien yleiset kehitysnäkymät kohentuivat vuoden 2010 aikana ja ne olivat lokakuun 2010 mittauksessa velanottoa lukuun ottamatta kääntyneet positiivisiksi. Kahdeksan taloudellisen mittarin (verotulot, velanotto, työttömyys, teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investoinnit, rahoitusasema ja yleiset kehitysnäkymät) saldolukujen keskiarvo nousi keväällä 2010 arvoon +9 ja sai syksyllä jo arvon +16. Saldoluku on ollut alimmillaan -33 vuonna 1991 ja korkeimmillaan vuonna 1994 jolloin se sai arvon +30. Kuntien rahoitustilanne on edelleen tiukka, mutta kohentunut aikaisemmasta. Verotulojen odotetaan jo kasvavan, mutta velkaa otetaan yleisesti. Tuloveroprosentin korotustahti on laantunut. Kun vuonna 2010 kaikkiaan 181 kuntaa nosti tuloveroprosenttiaan, vuonna 2011 enää 49 kuntaa teki näin. Vuotta 2011 seuraavina 2–3 vuonna kunnista 160 arvioi edelleen korottavansa tuloveroprosenttiaan. Työllisyystilanne on helpottunut. Myös työvoimapula on hiukan helpottumassa lyhyellä aikavälillä. Helsingin metropolialueella tulevaisuuteen suhtaudutaan toiveikkaasti ja "herkkä" asuntorakentamisen saldoluku nousi edelleen ja sai nyt arvon +73: se on koko tarkastelujakson 1991–2010 korkein arvo. Kaupan ja palvelujen investointi-dotukset ovat kohentuneet kaikilla alueilla. Teollisuuden investointi-dotukset vuodelle 2011 ovat kevättä 2010 paremmat ja jo vuoden 2007 tasolla. Parhaimmiksi yleiset kehitysnäkymät arvioidaan Kanta-Hämeessä, Pohjois-Pohjanmaalla, Uudellamaalla ja Lapin maakunnassa. Työ- ja elinkeinoministeriön yhdyshenkilö: Alueiden kehittämissyksikkö/Illka Mella, puh. 010 606 4910	
Asiasanat Nyckelord Key words kuntien talous, kuntayhteistyö, kunnallishallinto, alueelliset erot	
ISSN 1797-3562	ISBN 978-952-227-489-2
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 108	Kieli Språk Language Suomi/ruotsi, finska/svenska, Finnish/Swedish
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	
Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd	

Alkusanat

Aluebarometri on työ- ja elinkeinoministeriön ja Suomen Kuntaliiton kaksi kertaa vuodessa tehtävä internetkysely. Kyselyn suorittaa ministeriön ja Kuntaliiton tilauksesta Tilastokeskus. Aluebarometri mittaa maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutoksia – paineen vaihtelua. Vastaukset perustuvat kuntien virkaja luottamushenkilöiden henkilökohtaisiin näkemyksiin ja tietoihin. Aluebarometrin kertymäaineisto koostuu noin 30 000 päättäjävastauksesta 39 mittauskerralta ajanjaksolta 1991–2010. Aluebarometrissa on saatavissa erillinen taulukkoraportti ja otantamenetelmäraportti.

Tutkimusmenetelmä

Kyselyyn vastaajat on valittu otantamenetelmällä. Perusjoukon muodostavat yhdeksän päättäjää jokaisesta Suomen kunnasta. Vastaajat edustavat kunnan virkamiesjohtoa, kunnanhallitusta ja kunnanvaltuustoa (kunnanjohtajat, kunnan talous- ja elinkeinopäälliköt tai vastaavat, kunnanhallituksen ja valtuuston puheenjohtajat sekä I ja II varapuheenjohtajat). Yhteystiedot päivittyvät kyselyjen yhteydessä. Otanta ottaa huomioon niin alueelliset kuin kunnan sisäiset mielipide-erot. Vuoden 2010 kyselyihin vastasi keväällä 967 ja syksyllä 1013 kuntapäättäjää. Syksyllä kaikkiaan 342 kunnasta vastattiin seuraavasti:

- a) 379 päättäjää kunnan johdosta (kunnanjohtajat, talous- ja elinkeinojohto)
- b) 291 päättäjää kunnan hallituksen puheenjohtajistosta ja
- c) 377 päättäjää kunnan valtuuston puheenjohtajistosta.

Kaikilla kunnilla on korotuskertoimet, joilla vastausmäärien vaihtelu kuntien välillä on eliminoitu. Jokainen kunta on täten samanarvoinen barometrissa. Kevään kysely toteutettiin 21.4.–12.5. ja syksyn 5.10.–27.10.2010.

Alueluokitukset – kysymykset ja saldoluvut

Maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutoksia tarkastellaan 6 – luokkaisella seututyypittelyllä ja maakuntajaolla. Maakuntatasolla kunnat jaetaan raportissa keskusaluekuntiin ja muihin kuntiin. Tulokset ovat saatavilla myös kuntakoluokituksen mukaan. Aluebarometrissa tiedustellaan kunnan kehitystä yleensä ulottuvuudella suurempi – yhtä suuri – pienempi, jolloin kyse on oleellisista muutoksista. Kysymykset koskevat kuluvaan vuoteen verrattuna tai seuraavaan vuoteen verrattuna. Kuviot esittävät saldolukuja, jotka laskeaan ”suurempi” ja ”pienempi” vastausten prosenttiosuuksien erotuksena. Kuvioiden aikasarjat ovat kausitasoitettuja seuraavasti: keskellä aikasarjaa painottaen tarkasteluajankohtaa edelliseen ja seuraavaan ajankohtaan suhteessa 1:2:1. Aikasarjan

alun ja lopun painotussuhde on 2:1 painon ollessa ko. ajankohdalla. Tekstissä - kuten kahdeksan muuttujan talousmittarin yhteydessä - viitataan myös lukuihin ilman kausitasoitusta. Kysymykset luokituksineen löytyvät aluebarometrin viimeistä edelliseltä sivulta.

Förord

Regionbarometern är en enkät som arbets- och näringsministeriet och Finlands Kommunförbund gör två gånger om året via Internet. Enkäten utförs av Statistikcentralen på beställning av arbets- och näringsministeriet och Kommunförbundet. Regionbarometern mäter de förändringar i utvecklingen som väntas i olika delar av landet. Svaren bygger på kommunala tjänstemäns och förtroendevaldas personliga uppfattningar och kännedom om sin kommun. Det kumulativa materialet i regionbarometern består av omkring 30 000 beslutsfattares svar på 39 mätningar under tidsperioden 1991–2010. En separat tabellrapport och en rapport om urvalsmetoden finns också att få över Regionbarometern.

Undersökningsmetod

Svarspersonerna har valts med urvalsmetoden. Grundpopulationen utgörs av nio beslutsfattare från varje kommun i Finland. Svarspersonerna (2–7/kommun efter kommunens storlek) representerar kommunens tjänstemannaledning, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige (kommundirektörer, kommunens ekonomi- och näringschefer eller motsvarande, kommunstyrelsens och -fullmäktiges ordföranden samt 1:a och 2:a viceordföranden). Kontaktinformationen uppdateras i samband med enkäterna. Urvalet beaktar skillnaderna i åsikterna både mellan områdena och inom kommunen.

På våren svarade 967 och på hösten 1013 kommunala beslutsfattare på enkäten för år 2010. På höstens enkät svarade 342 kommuner enligt följande:

- a) 379 beslutsfattare bestående av den kommunala ledningen (kommundirektörer, ekonomi- och näringsledningen)
- b) 291 beslutsfattare bestående av kommunstyrelsernas ordföranden och
- c) 347 beslutsfattare bestående av kommunfullmäktigens ordföranden.

Alla kommuner har upphöjningskoefficienter med vilka variationen i antalet svar i kommunerna har eliminerats. Varje kommun är alltså likvärdig i regionbarometern. Vårens enkät genomfördes 21.4.–12.5. och höstens 5.10.–27.10.2010.

Områdesindelningar – Frågorna och netttotal

De förändringar i utvecklingen som väntas på olika håll i landet granskas med en 6-klassig typindelning av ekonomisk region i landet och en landskapsindelning. På landskapsnivå indelas kommunerna i centralorter med omnejd och övriga kommuner. Resultaten finns också enligt indelningen efter kommunernas storlek. Regionbarometern pejar helt allmänt utvecklingen i kommunen på skalan större – lika stor – mindre då det är fråga om betydande förändringar. Frågorna gäller innevarande

år jämfört med föregående år, eller följande år jämfört med innevarande år. Figuren anger de netttotal som uträknats som skillnaden mellan "större" och "mindre" angivna i procent. Figurenas tidsserier har säsonggrensats: i mitten av tidserien med viktning av referensperioden med föregående och följande period enligt förhållandet 1:2:1. Början och slutet av tidsserien har förhållandet 2:1 då vikten ligger på den aktuella tidpunkten. I texten – liksom i samband med ekonomimätaren med åtta variabler – hänvisar man också till siffror utan säsongrensning. Frågorna och klassificeringarna finns på det nästsista uppslaget.

Sisällysluettelo

Alkusanat.....	5
Alueelliset kehitysnäkymät syksyllä 2010.....	11
Uusimaa.....	21
Itä-Uusimaa.....	25
Varsinais-Suomi.....	29
Satakunta.....	33
Kanta-Häme.....	37
Pirkanmaa.....	41
Päijät-Häme.....	45
Kymenlaakso.....	49
Etelä-Karjala.....	53
Etelä-Savo.....	57
Pohjois-Savo.....	61
Pohjois-Karjala.....	65
Keski-Suomi.....	69
Etelä-Pohjanmaa.....	73
Pohjanmaa.....	77
Keski-Pohjanmaa.....	81
Pohjois-Pohjanmaa.....	85
Kainuu.....	89
Lappi.....	93
Ahvenanmaa.....	97
Alueluokitus.....	101
Lomakkeet.....	102

Innehållsförteckning

Förord	7
Utsikter för utvecklingen hösten 2009	15
Nyland.....	24
Östra Nyland.....	28
Egentliga Finland	32
Satakunta	36
Egentliga Tavastland.....	40
Birkaland.....	44
Päijänne-Tavastland.....	48
Kymmenedalen.....	52
Södra Karelen	56
Södra Savolax.....	60
Norra Savolax.....	64
Norra Karelen.....	68
Mellersta Finland.....	72
Södra Österbotten	76
Österbotten	80
Mellersta Österbotten.....	84
Norra Österbotten.....	88
Kajanaland	92
Lappland.....	96
Åland	100
Frågeformulär	104

Alueelliset kehitysnäkymät syksyllä 2010 (luottamusluku +16)

Kuntien yleiset kehitysnäkymät kohentuivat vuoden 2010 aikana ja ne olivat loka-kuun 2010 mittauksessa velanottoa lukuun ottamatta kääntyneet positiivisiksi. Kahdeksan taloudellisen mittarin (verotulot, velanotto, työttömyys, teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investoinnit, rahoitusasema ja yleiset kehitysnäkymät) saldolukujen keskiarvo nousi – oltuaan kolme puolivuositaukusta pakkasella – keväällä 2010 arvoon +9 ja sai syksyllä jo arvon +16. Vastaava luku oli vuotta aikaisemmin -21. Saldoluku on ollut alimmillaan -33 vuonna 1991 ja korkeimmillaan vuonna 1994 jolloin se sai arvon +30. Kuntien rahoitustilanne on vuodesta 2009 helpottunut. Verotulojen odotetaan jo kasvavan, mutta velkaa otetaan yleisesti.

Tuloveroprosentin ja kiinteistöveron korotustahti on rauhoittunut. Kun vuonna 2010 kaikkiaan 181 kuntaa nosti tuloveroprosenttiaan, vuonna 2011 enää 49 kuntaa teki näin. Kuitenkin vuotta 2011 seuraavina 2–3 vuonna kunnista 160 arvioi edelleen korottavansa tuloveroprosenttiaan. Työllisyystilanne on helpottunut, kun taas työvoimapula helpottuu jossain määrin lyhyellä aikavälillä. Helsingin metropolialueella tulevaisuuteen suhtaudutaan toiveikkaasti ja 'herkkä' asuntorakentamisen saldoluku nousi edelleen ja sai arvon +73. Lukema on koko tarkastelujakson 1991–2010 korkein. Kaupan ja palvelujen investointiodotukset ovat kohentuneet kaikilla alueilla. Teollisuuden investointiodotukset vuodelle 2011 ovat kevättä 2010 paremmat ja jo vuoden 2007 tasolla. Parhaimmiksi yleiset kehitysnäkymät arvioidaan Kanta-Hämeessä, Pohjois-Pohjanmaalla, Uudellamaalla ja Lapin maakunnassa.

Kaksi kolmesta uskoo kuntien välisen yhteistyön kehittyvän myönteiseen suuntaan. Kriittisimmät arviot kuntayhteistyöstä annetaan Helsingin metropolialueella ja teollisilla kaupunkiseuduilla. Maakunnista Pohjois-Karjala, Itä-Uusimaa, Etelä-Pohjanmaa, Etelä-Karjala ja Kainuu kuuluvat maakuntiin, joissa kuntayhteistyössä nähdään muita enemmän ongelmia.

Näkymät alueilla toiveikkaat

Yleiset kehitysnäkymät ovat vahvistuneet selvästi keväästä 2010 etenkin maakuntien keskuseuduilla, mutta myös niiden ulkopuolella. Helsingin metropolialueella tulevaisuuteen suhtaudutaan hyvin toiveikkaasti suurten kaupunkiseutujen ja teollisten kaupunkiseutujen tavoin. Tähän vaikuttavat kuntien verotulojen ja työllisyyden kasvuodotukset. Asuntorakentamisen, mutta myös kaupan ja palveluiden sekä jossain määrin myös teollisuuden investointiaikeet ovat myös aikaisempaa korkeammalla tasolla. Parhaimmiksi yleiset kehitysnäkymät arvioidaan Kanta-Hämeessä, Pohjois-Pohjanmaalla, Uudellamaalla ja Lapin maakunnassa sekä heikoimmaksi

Kainuun, Etelä-Karjalan, Satakunnan ja Etelä-Savon maakunnissa. Kuusi maakuntaa sijoittuu talousmittarilla arvioituna kategoriaan yli + 20, kuusi kategoriaan + 10-20 ja kahdeksan maakuntaa kategoriaan + 0-10. Vuotta aikaisemmin kaikkien maakuntien talousmittari oli vielä pakkasella. Alueelliset erot ovat maakuntien välillä näin mitaten kasvaneet. Kahden viime vuosikymmenen aikana ne ovat kuitenkin kaventuneet.

Talousnäkymät vuoden 2006 tasolla

Kuntien taloudellinen tilanne koetaan aikaisempaa helpommaksi kaikilla alueilla. Kahdeksan taloudellisen mittarin (verotulot, velanotto, työttömyys, teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investoinnit, rahoitusasema ja yleiset kehitysnäkymät) saldolukujen keskiarvo nousi - oltuaan kolme puolivuositusta pakkasella - keväällä 2010 arvoon +9 ja sai syksyllä jo arvon +16. Vastaava luku oli vuotta aikaisemmin -21. Saldoluku on ollut alimmillaan -33 vuonna 1991 ja korkeimmillaan vuonna 1994 jolloin se sai arvon +30. Vahvin luottamus talouteen vallitsee Helsingin metropolialueella (saldoluku +27), suurilla kaupunkiseuduilla (+25) ja teollisilla kaupunkiseuduilla (+23). Varovaisemmat talousodotukset ovat maaseutumaisilla seuduilla (+14), keskisuurilla kaupunkiseuduilla (+11) ja harvaan asutuilla seuduilla (+7).

Etenkin Helsingin metropolialueella ja suurilla kaupunkiseuduilla verotulojen arvioidaan kasvavan. Vuonna 2010 peräti 181 kuntaa nosti tuloveroprosenttiaan. Ennakkotietojen mukaan vuonna 2011 noin 50 kuntaa korottaa tuloveroastettaan. Mekaanista laskutapaa noudattaen vuotta 2011 seuraavien 2-3 vuoden aikana 160 kuntaa arvioi nostavansa tuloveroprosenttiaan. Yleinen kiinteistöveroprosentti nousee vuonna 2011 noin 50 kunnassa, kun vuonna 2010 näin tapahtui 225 kunnassa. Seuraavien 2-3 vuoden aikana kiinteistöveron korotukset jatkuvat mekaanisesti laskien 115 kunnassa (-09: 225 kuntaa) ja 216 kuntaa (-09: 187) nostaa maksujaan, 152 kuntaa (-09: 171) vähentää investointejaan, 141 kuntaa (-09: 163) turvautuu käyttöomaisuuden realisoimiseen, 12 kuntaa (-09: 46) irtisanoo ja 30 kuntaa (-09: 83) lomauttaa henkilöstöään sekä 148 kuntaa (-09: 229) uudistaa yleisemmin palvelurakenteita kuntatalouden tasapainottamiseksi - jos kuntapäätäjien arviot toteutuivat sellaisenaan. Kuntatalouden tasapainottamisen keinovalikoima on aikaisempaa maltillisemmin käytössä vuonna 2011, mutta on taas laajemmin käytössä vuotta 2011 seuraavien 2-3 vuoden aikana.

Taulukko 1. Kuntien keinot taloutensa tasapainottamiseksi vuonna 2011, % (kys.4)

	Tuloerprosentin korotus	Kiinteistöveron korotus	Maksujen korotukset	Investointien vähentäminen	Käyttöomaisuuden realisointi	Henkilöstön irtisanominen	Henkilöstön lomautus	Palvelu-rakenteiden uudistaminen	Muu toimintamenojen vähentäminen
Helsingin metropolialue	19,4	19,9	58,3	59,2	40,9	3,8	6,6	43,8	5,8
Suuret kaupunkiseudut	11,3	20,3	60,6	48,9	40,7	1,5	9,0	47,0	3,4
Keskisuuret kaupunkiseudut	20,6	25,8	61,2	51,2	59,2	0,8	5,1	36,1	4,5
Teolliset kaupunkiseudut	15,6	14,0	56,1	44,5	44,9	5,7	6,0	40,1	7,3
Maaseutumaiset seudut	17,0	18,0	63,6	43,1	43,1	2,2	9,3	39,9	6,8
Harvaan asutut seudut	20,7	23,9	55,7	46,4	45,6	1,7	5,6	34,8	4,4
Keskusaluekunnat	18,7	19,4	60,0	53,7	39,4	2,0	7,8	44,7	4,5
Muut kunnat	17,0	20,7	59,9	44,6	48,6	2,5	7,0	37,5	5,9
Koko maa	17,5	20,4	59,9	47,2	46,0	2,4	7,2	39,6	5,5

Taulukko 2. Kuntien keinot taloutensa tasapainottamiseksi vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (kys. 4)

	Tuloerprosentin korotus	Kiinteistöveron korotus	Maksujen korotukset	Investointien vähentäminen	Käyttöomaisuuden realisointi	Henkilöstön irtisanominen	Henkilöstön lomautus	Palvelu-rakenteiden uudistaminen	Muu toimintamenojen vähentäminen
Helsingin metropolialue	37,1	18,1	61,4	49,4	41,7	3,8	12,6	43,4	8,1
Suuret kaupunkiseudut	46,7	24,5	61,7	40,8	40,0	3,2	5,8	44,6	11,3
Keskisuuret kaupunkiseudut	57,2	38,4	65,7	46,1	55,4	4,5	5,4	46,4	3,3
Teolliset kaupunkiseudut	40,6	33,3	64,1	41,8	38,3	7,4	9,6	41,0	8,0
Maaseutumaiset seudut	48,4	38,7	66,5	43,3	36,2	2,4	10,8	39,0	6,3
Harvaan asutut seudut	46,3	39,7	56,3	48,2	38,7	1,7	8,6	44,8	7,3
Keskusaluekunnat	44,3	25,7	60,6	45,1	38,3	3,7	7,4	43,9	9,4
Muut kunnat	48,4	38,0	64,2	44,2	42,2	3,4	9,2	42,1	6,3
Koko maa	47,3	34,5	63,2	44,4	41,1	3,5	8,7	42,6	7,2

Teollisuuden odotukset ovat kääntyneet positiivisiksi ja saivat nyt arvon +21, keväällä 2010 arvon +15, syksyllä 2009 arvon -9 ja esimerkiksi syksyllä 1994 arvon +41. Teollisilla kaupunkiseuduilla saldoluku koheni keväästä syksyyn +26:sta +34:een. Asuntorakentamisen näkymät ovat parhaat vuosikymmeneen. Aluebarometrissa on arvioitu laskusuhdanteen ilmenevän kertymäaineistossa ensimmäisenä Helsingin metropolialueella ja siinä etenkin asuntorakentamisen investointiodotusten laskuna. Nyt Helsingin seudulla asuntorakentamisen saldoluku vuodelle 2010 nousi jo arvoon +73. Myös kaupan ja palvelujen investointiodotukset ovat kohentumassa ja saivat nyt arvon +21, kun lukema keväällä oli +9 ja vuosi sitten -2.

Verotulojen odotetaan kasvavan keskusalueilla vahvemmin kuin maakuntien reuna-alueilla. Sen sijaan velanottoon turvaudutaan keskuksissa jossain määrin muita kuntien enemmän. Työllisyysodotukset ovat yhtä toiveikkaat niin keskuksissa kuin muualla maakunnissa. Asuntorakentaminen kasvaa keskusalueilla nopeammin kuin muissa kunnissa. Kaupan ja palveluiden kuten myös teollisuuden odotukset ovat keskusalueilla maakunnan reuna-alueita korkeammat. Rahoitusnäkymissä ei alue-eroja näin tarkastellen ole havaittavissa.

Kaksi kolmesta uskoo kuntien välisen yhteistyön kehittyvän myönteiseen suuntaan

Kuntien päättäjien arviot työllisyyden kehityksestä ovat kohentumassa koko maassa. Erityiset valoisat ne ovat Helsingin metropolialueella, keskisuurilla kaupunkiseuduilla ja teollisilla kaupunkiseuduilla. Harvaan asutuilla seuduilla työllisyysodotukset ovat näitä heikompia. Maakunnista Lapin, Kanta-Hämeen, Uudenmaan ja Päijät-Hämeen työllisyyskehitys nähdään keskimääräistä parempana. Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Varsinais-Suomen ja Ahvenanmaan työllisyysnäkymät arvioidaan taas heikommaksi kuin muun Suomen.

Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on pysynyt syksystä 2009 syksyyn 2010 ennallaan vanhusten-, terveydenhoidon, sosiaalitoimen ja opetustoimen sektoreilla. Päivähoidon osalta työvoiman saatavuusongelmat ovat helpottuneet suuressa osaa maata. Helsingin metropolialueella sosiaalitoimen ja päivähoidon työvoiman saatavuus on lähivuosina heikentymässä. Terveyden- ja vanhustenhoidon toimintaedellytykset ovat kuntien päättäjien mukaan parantuneet aikaisemmasta lähinnä maakuntien keskuseuduilla ja teollisilla kaupunkiseuduilla. Huolestuneimpia terveydenhoidon palveluista ollaan keskisuurilla kaupunkiseuduilla.

Kuntien päättäjiä askarruttaa edelleen nuorten syrjäytyminen, mutta käsitykset ovat muuttuneet kolmen mittauskerran aikana. Viimeaikaiset toimet nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisemiseksi nähdään enemmistön mielestä riittävinä. Niiden osuus, jotka pitävät toimia riittämättöminä on kolmasosa. Maaseutumaisilla ja harvaan asutuilla seuduilla toimet nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisemiseksi nähdään riittäviksi sekä suurilla ja teollisilla kaupunkiseuduilla enemmänkin riittämättömiksi.

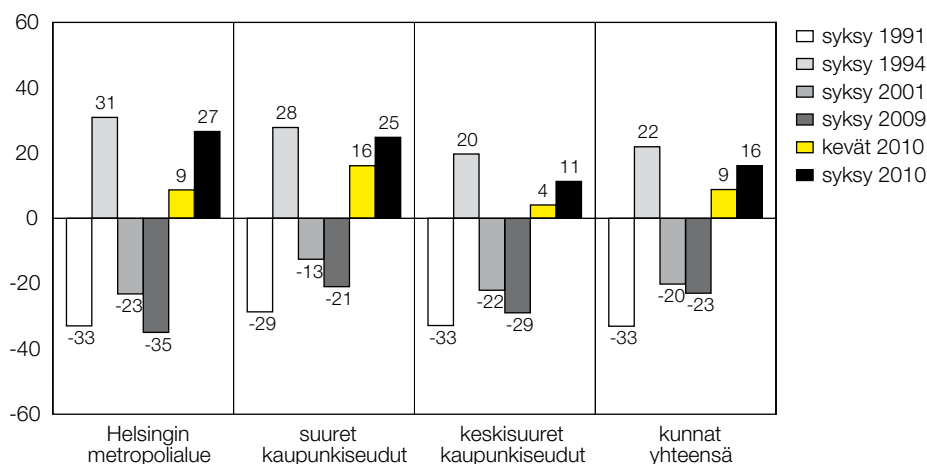
Kaksi kolmesta uskoo kuntien välisen yhteistyön kehittyvän myönteiseen suuntaan, vaikka keväästä syksyyn 2010 myönteisyys hieman vähentyikin. Sanamuoto kyselyssä muuttui vuoden 2010 kyselyissä aikaisemmasta, eivätkä luvut ole tässä kohdin vertailtavissa aikaisempiin vuosiin. Päättäjät korostavat seutukunnallista yhteistyötä. Myös suhteita elinkeinoelämään korostetaan aikaisempaa enemmän. Kriittisimmät arviot kuntayhteistyöstä annetaan Helsingin metropolialueella ja teollisilla kaupunkiseuduilla. Maakunnista Pohjois-Karjala, Itä-Uusimaa, Etelä-Pohjanmaa, Etelä-Karjala ja Kainuu kuuluvat maakuntiin, joissa kuntayhteistyössä nähdään muita enemmän ongelmia.

Regionala utvecklingsutsikter hösten 2010 (förtroendetal +16)

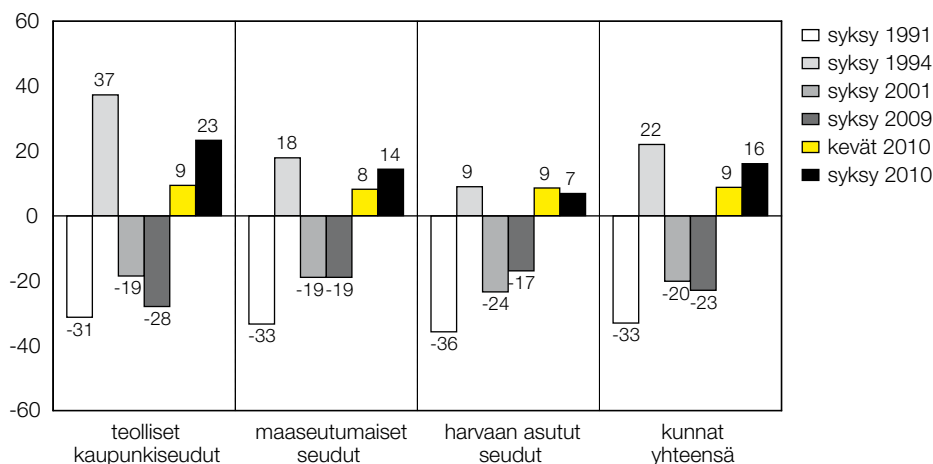
Kommunernas allmänna utvecklingsutsikter förbättrades under 2010. Mätningen i oktober 2010 visar att utvecklingen, med undantag för skuldsättningen, hade tagit en positiv vändning. Det genomsnittliga nettotalet för de åtta mätare som beskriver ekonomin (skatteinkomster, skuldsättning, arbetslöshet, investeringar inom industri, handel och tjänster samt bostadsbyggande, finansiell ställning och allmänna utvecklingsutsikter) steg till värdet +9 våren 2010 och redan samma höst till +16. Nettotalet har som lägst legat på -33 år 1991 och som högst på +30 år 1994. Kommunernas finansiella läge är fortfarande ansträngt, men bättre än tidigare. Skatteinkomsterna förväntas redan öka, men det är vanligt att man tar lån.

Inkomstskatteprocenten höjs inte längre så snabbt. Medan totalt 181 kommuner höjde sin inkomstskatteprocent 2010, gjorde endast 49 kommuner det 2011. Hundra-sextio kommuner bedömer att de ytterligare kommer att höja inkomstskatteprocenten under de 2-3 följande åren efter 2011. Sysselsättningsläget har förbättrats. På kort sikt underlättas även bristen på arbetskraft något. Inom Helsingfors metropolområde ser man hoppfullt på framtiden och det "känsliga" nettotalet för bostadsbyggande fortsatte att stiga och fick värdet +73, som är det högsta värdet under granskningsperioden 1991-2010. Inom handel och tjänster har investeringsförväntningarna höjts i alla områden. Industrins investeringsförväntningar för 2011 är bättre än på våren 2010 och redan på samma nivå som 2007. Bäst bedöms de allmänna utvecklingsutsikterna vara i landskapen Egentliga Tavastland, Norra Österbotten, Nyland och Lappland.

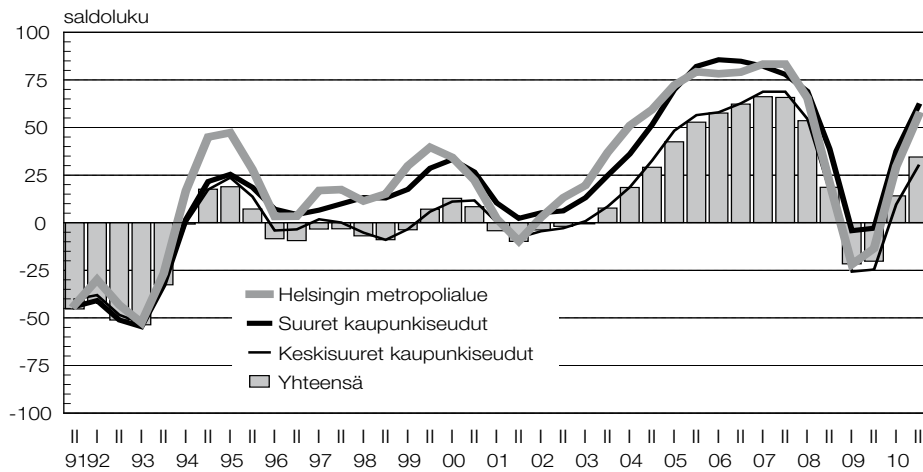
Kuvio 1. Kahdeksan taloudellista kehitystä kuvaavan mittarin (verotulot, velanotto, työttömyys, teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investoinnit, rahoitusasema ja yleiset kehitysnäkymät) saldolukujen keskiarvo Helsingin metropolialueella, suurilla ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla syksyllä 1991, 1994 ja 2001 sekä puolivuositain syksystä 2009 syksyyn 2010.

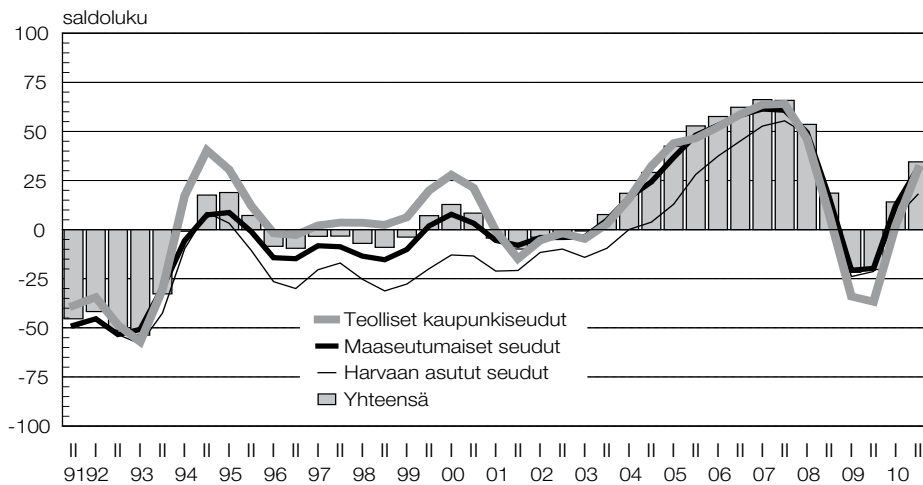
Kuvio 2. Kahdeksan taloudellista kehitystä kuvaavan mittarin (verotulot, velanotto, työttömyys, teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investoinnit, rahoitusasema ja yleiset kehitysnäkymät) saldolukujen keskiarvo teollisilla kaupunkiseuduilla, maaseutumaaisilla ja harvaan asutuilla seuduilla syksyllä 1991, 1994 ja 2001 sekä puolivuositain syksystä 2009 syksyyn 2010.

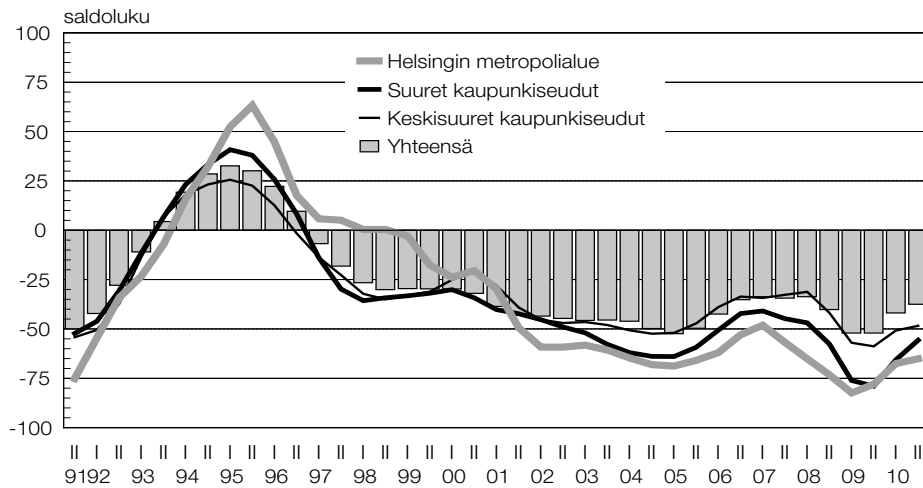
Kuvio 3. Verotulojen kehitysnäkymät Helsingin metropolialueella, suurilla ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla 2/1991–2/2010, kausitasoitettu saldoluku (K2b)

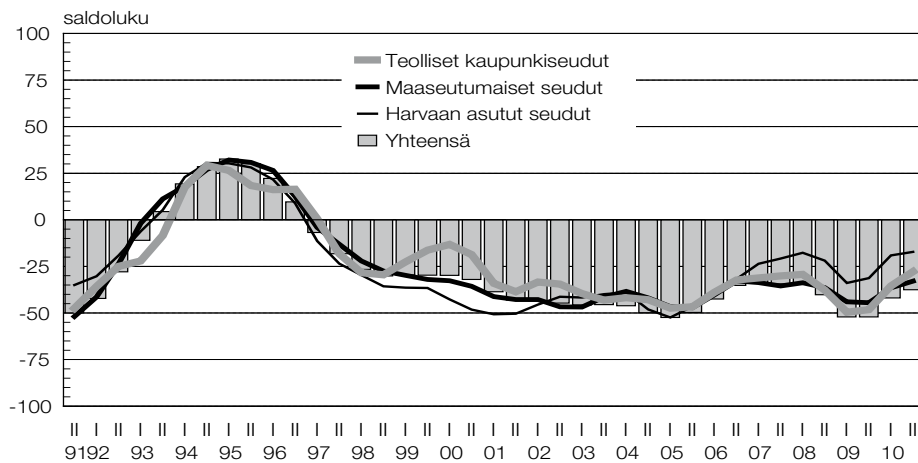
Kuvio 4. Verotulojen kehitysnäkymät teollisilla kaupunkiseuduilla, maaseutumaaisilla ja harvaan asutuilla seuduilla 2/1991–2/2010, kausitasoitettu saldoluku (K2b)

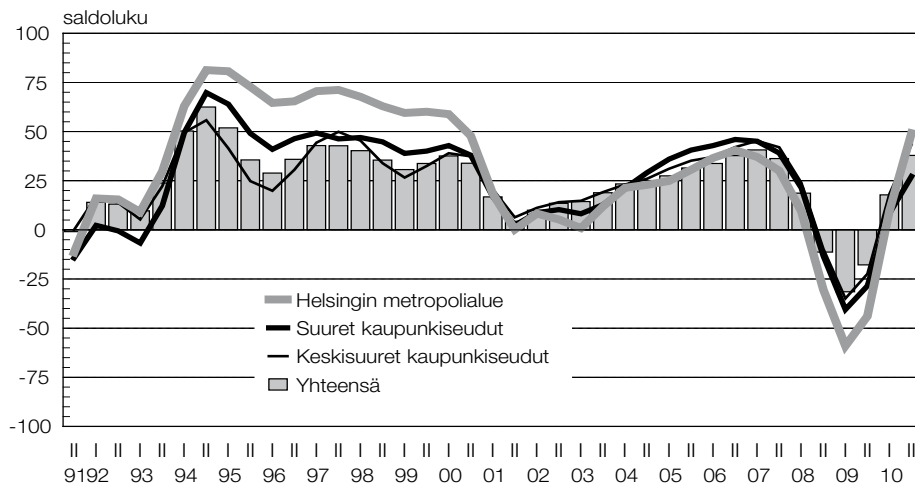
Kuvio 5. Velkamäärän kehitysnäkymät Helsingin metropolialueella, suurilla ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla 2/1991–2/2010, kausitasoitettu saldoluku (K3b)

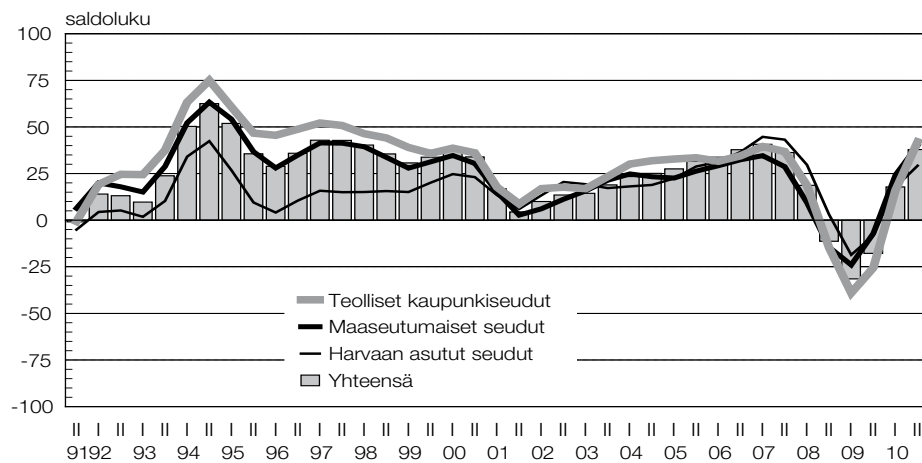
Kuvio 6. Velkamäärän kehitysnäkymät teollisilla kaupunkiseuduilla, maaseutumaaisilla ja harvaan asutuilla seuduilla 2/1991–2/2010, kausitasoitettu saldoluku (K3b)

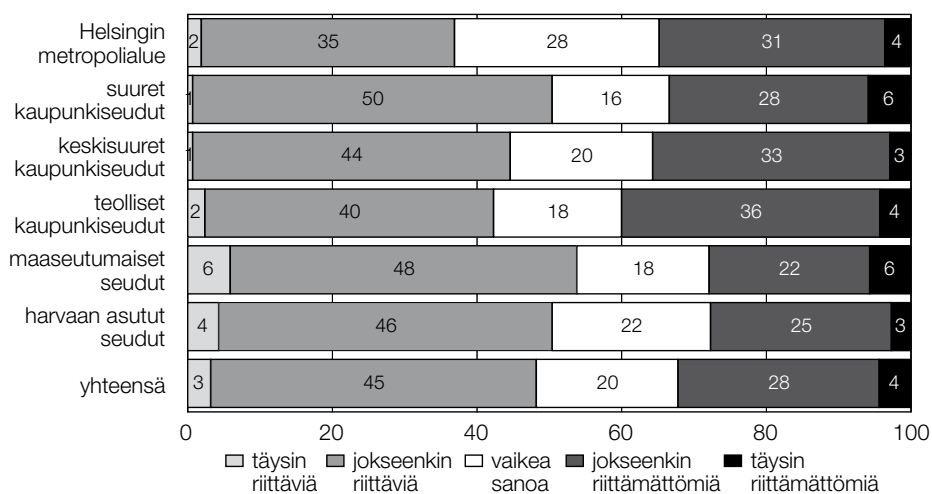
Kuvio 7. Työttömyyden kehitysnäkymät Helsingin metropolialueella, suurilla ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla 2/1991–2/2010, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

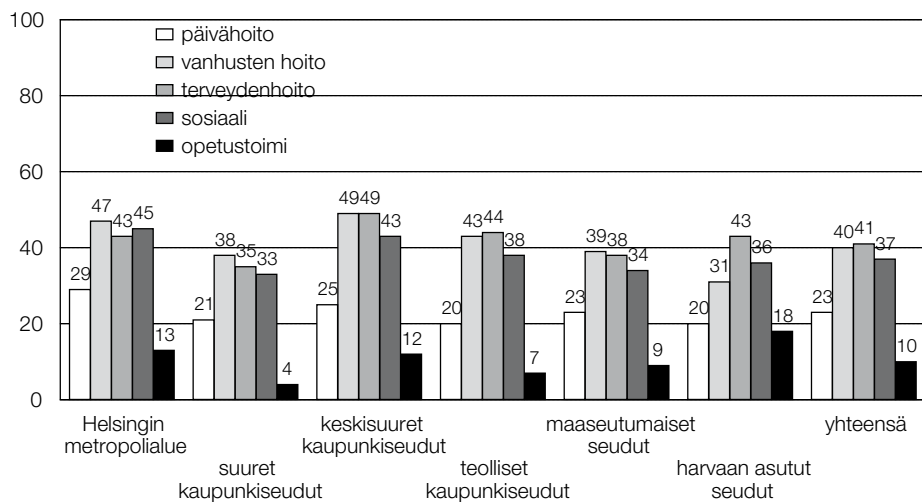
Kuvio 8. Työttömyyden kehitysnäkymät teollisilla kaupunkiseuduilla, maaseutumaaisilla ja harvaan asutuilla seuduilla 2/1991–2/2010, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 9. Ovatko toimenpiteet nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä kunnissa olleet syksyn 2009 ja 2010 välisenä aikana riittäviä, % (K12a)

Kuvio 10. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

1 Uusimaa (luottamusluku +27)

Uudenmaan kehitysnäkymät ovat kohentuneet merkittävästi. Kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on noussut arvoon +27. Talouden ja työllisyyden kohentuminen koskee koko Uttamaata. Asuntorakentamisen sekä kaupan ja palveluiden odotukset ovat hyvin positiiviset. Luottamus verotuloihin palautui, mutta velanottoon turvaudutaan edelleen etenkin Helsingin metropolialueella. Verojen ja maksujen korottaminen on hillittyä vuonna 2011 – väliaikaisesti tosin. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on hankaloitunut. Maakunnallinen yhteistyö on nyt nosteessa koko maakunnassa.

Luottamus verotuloihin palautunut, asuntorakentaminen nosteessa – velkamäärä kasvaa

Uudenmaan kehitysnäkymät ovat kohentuneet vuoden 2007 tasolle. Kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on noussut plussalle ja sai nyt arvon +27, kun vastaava luku oli puolitoista vuotta sitten reilusti miinuksella. Talousmittari oli 1990-luvulla Uudellamaalla keskimäärin arvossa +14 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se sai arvon +4 (koko maa +1). Talouden ja työllisyyden kohentuminen koskee koko Uttamaata. Teollisuuden investoinnit ovat nyt nousseet arvoon +17. Asuntorakentamisen odotuksia kuvaava saldoluku sai keväällä 2010 arvon +51 ja lokakuussa 2010 jo arvon +72.

Luottamus verotuloihin palautui Uudellamaalla nopeasti. Keväällä saldoluku sai arvon +34, lokakuussa se oli noussut jo +77:een. Toisaalta velanottoon turvaudutaan edelleen etenkin Helsingin metropolialueella. Investointinäkymät ovat kohentuneet merkittävästi: asuntorakentamisen saldoluku sai nyt arvon +72 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit arvon +46 (koko maa +21) sekä teollisuuden investoinnit vain arvon +17 (koko maa +21). Verojen ja maksujen korottaminen on hillitympää vuonna 2011, mutta seuraavina vuosina korotuksia maksuihin on jälleen luvassa. Mekaanisesti laskien Uudenmaan 21 kunnasta ennakoidaan vuotta 2011 seuraavien 2–3 vuoden aikana: 6 kuntaa nostaa tuloveroprosenttia, 5 korottaa kiinteistöveroja, 12 nostaa maksuja, 10 vähentää investointeja, 10 realisoi käyttöomaisuutta, yksi kunta irtisanoo henkilöstöä, 3 lomauttaa ja 9 uudistaa palvelurakenteitaan.

Maakuntayhteistyö nosteessa

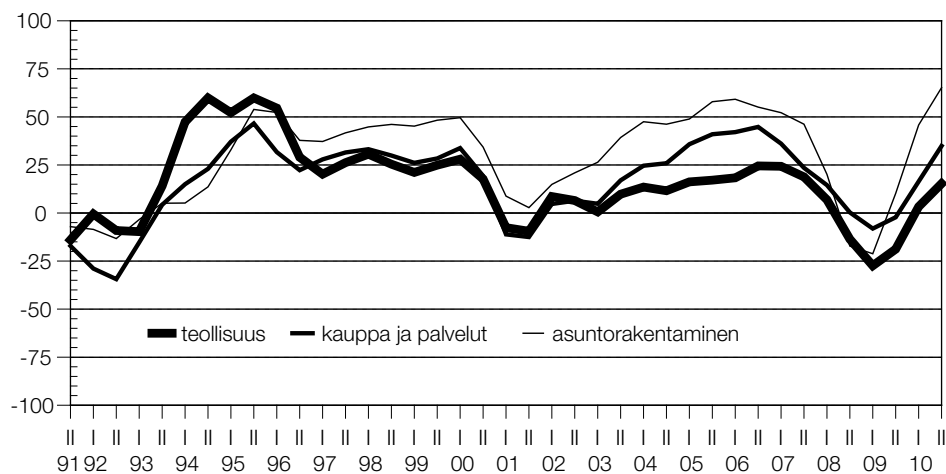
Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on hankaloitunut Uudellamaalla muuta maata enemmän etenkin vanhustenhoidon, mutta myös muissa peruspalveluissa. Pääkaupunkiseudulla ja kehyskunnissa tilanne arvioidaan muuta maakuntaa paremmaksi. Sekä vanhustenhoidon että terveydenhoidon järjestämisen edellytykset ovat

hankalat erityisesti Uudenmaan reuna-alueilla. Kaksi viidestä (40 %) pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko maa 48 %). Maakunnallinen yhteistyö on nyt nosteessa koko maakunnassa: se sai 2000-luvulla keskimäärin arvon +35 (yhteistyö lisääntyy), kun se lokakuussa sai arvon +48 (koko maa +38).

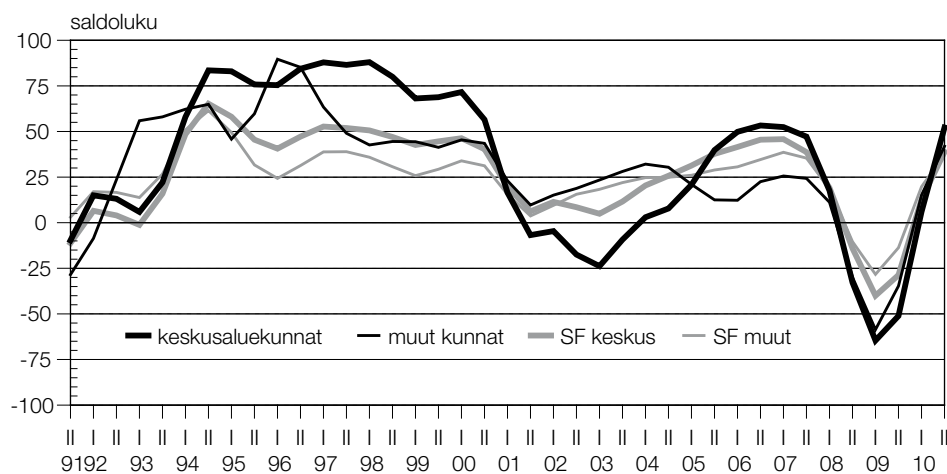
Poimintoja maakunnan päättäjien kommentteista (plussia ja miinuksia):

- (+) "Taantuma ei ole heijastunut kunnan toimintaan niin paljon kuin etukäteen pelättiin"
- (+) "Lisävelkaantumisesta huolimatta velkamäärämme vielä maan keskitasoa pienempi"
- (-) "Kuntayhteistyö hakee muotojaan. Palvelurakennemuutos antaa isäntäkunnille liian suuren voiman suunnata palvelut ja työpaikat itselleen. Olisiko hyvä määrittellä palveluiden saatavuus tarkemmin väestömäärä/etäisyys/tarve pohjalta"

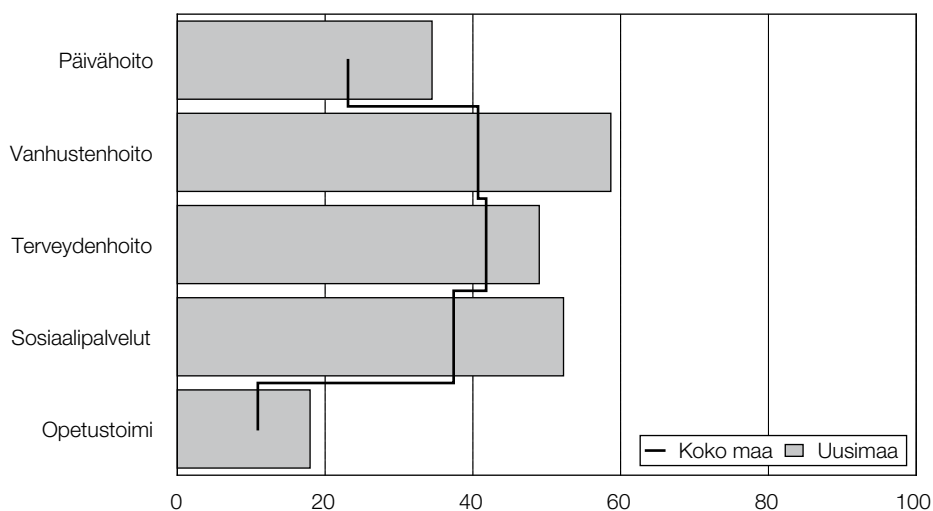
Kuvio 11. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

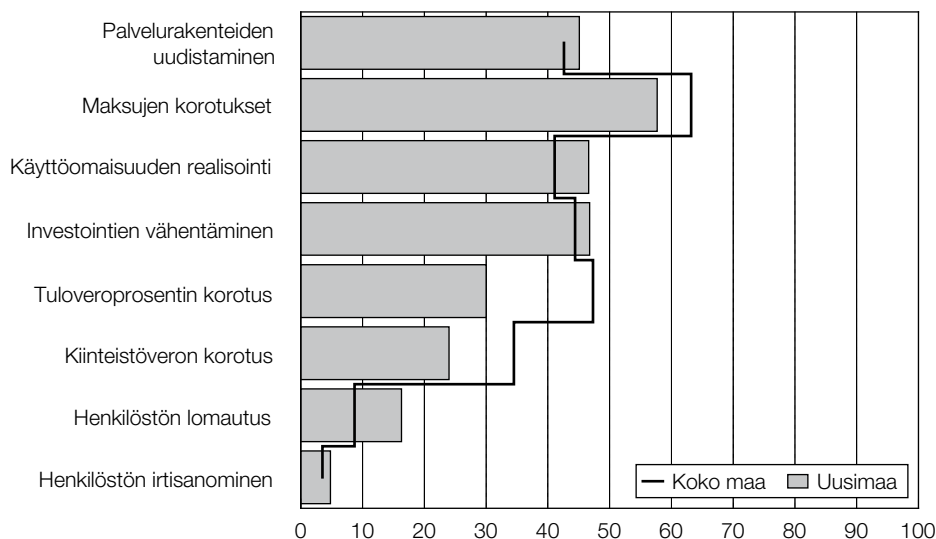
Kuvio 12. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 13. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 14. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4a)

1 Nyland (förtroendetal +27)

Utvecklingsutsikterna i Nyland har förbättrats ansevärt. Det genomsnittliga netto-
talet för de åtta mätare som beskriver ekonomin har stigit till +27. Ekonomin och sys-
selsättningen förbättras i hela Nyland. Förväntningarna inom bostadsbyggande samt
handel och tjänster är mycket positiva. Tilltron till skatteinkomsterna återställdes
men man förlitar sig fortfarande på upplåning, särskilt inom Helsingfors metropol-
område. Höjningen av skatter och avgifter är återhållsam – om än tillfälligt – under
2011. Inom kommunsektorn har tillgången på arbetskraft blivit besvärligare. Land-
skapssamarbetet upplever nu ett lyft inom hela landskapet.

2 Itä-Uusimaa (luottamusluku +15)

Itä-Uudenmaan – joka yhdistyi vuoden 2011 alusta Uudenmaan maakuntaan – kehitysnäkymät ovat kohentumassa. Kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on noussut ja sai nyt arvon +15, kun vastaava luku oli syksyllä 2009 vielä pakkasella arvossa -22. Maakunnan talouskehitystä on arvioitu 1990- ja 2000-luvulla olleen muita maakuntia parempaa. Investointinäkymät ovat maakunnassa kohentuneet merkittävästi. Velkaa otetaan laajasti. Maakunnallinen yhteistyö koetaan haastavana.

Verotuloarviot varovaisia – velkaa otetaan yleisesti

Yhdistyvän maakunnan kehitysnäkymät ovat kohentuneet vuotta edeltävästä ajasta. Talousmittari on noussut arvoon +15, kun vastaava luku oli keväällä 2010 arvossa +10. Syksyllä 2009 saldoluku oli vielä pakkasella arvossa -22, verrokkivuonna 2007 arvossa +18, korkeasuhdanteen alkaessa vuonna 1994 se sai arvon +12. Näkymät ovat kohentumassa näin koko maakunnassa. Maakunnan talouskehitystä on arvioitu 90- ja 2000-luvun muita maakuntia paremmaksi. Talousmittari on 1990-luvulla ollut Itä-Uudellamaalla keskimäärin arvossa +4 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se sai arvon +7 (koko maa +1). Verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä arvon +31 ja syksyllä arvon +18 (koko maa +41). Velanottoon turvaudutaan edelleen: saldoluku oli keväällä arvossa -56 ja lokakuussa -64 (koko maa -39). Työllisyyden odotetaan paranevan. Saldoluku sai keväällä 2010 arvon +17 ja lokakuussa työllisyys sai jo arvon +47 (koko maa +42).

Mekaanisesti laskien Itä-Uudenmaan 7 kunnassa arvioitiin vuotta 2011 seuraavien 2–3 vuoden aikana viiden kunnan nostavan tuloveroprosenttia, 2 korottaa kiinteistöveroä, 4 nostaa maksuja, 4 vähentää investointeja, 2 realisoi käyttöomaisuutta, yksikään ei irtisano henkilöstöä eikä lomauta ja 3 kuntaa uudistaa palvelurakenteita jos kuntapäätäjien arvioit realisoituisivat sellaisenaan. Investointinäkymät ovat maakunnassa kohentuneet merkittävästi: asuntorakentamisen saldoluku sai nyt arvon +61 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit arvon +30 (koko maa +21) ja teollisuuden investoinnit arvon +26 (koko maa +21).

Maakuntayhteistyössä haasteita

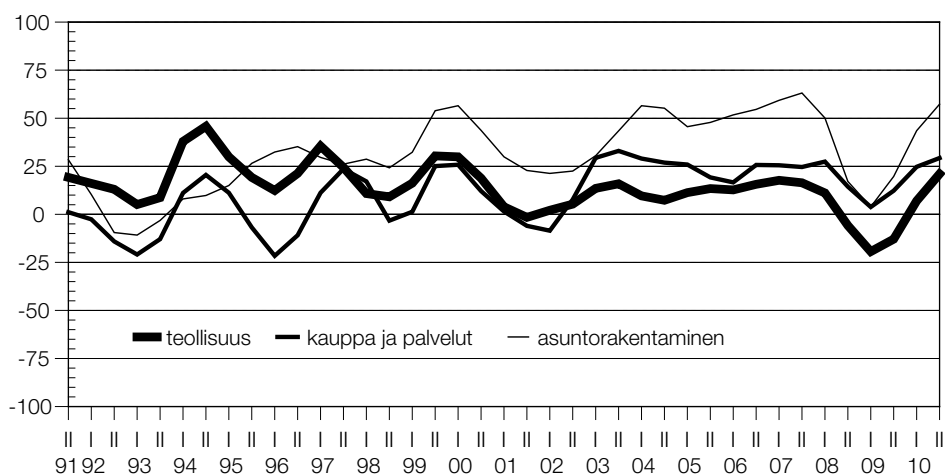
Peruspalvelujen – tässä vanhustenhoidon, terveydenhoidon, päivähoidon, sosiaali-toimen ja opetustoimen – työvoiman saatavuus nähdään selvästi muuta maata helpompana. Itä-Uudellamaalla niin terveydenhoito- kuin vanhustenhoitopalvelujen toimintaedellytykset arvioidaan vuoden mittaan parantuneen.

Maakunnallinen yhteistyö koetaan nyt haastavaksi. Se on 2000-luvulla saanut keskimäärin arvon +45, kun se lokakuussa sai arvon +17 (koko maa +38). Porvoon seudulla korostetaan maakunnallisen yhteistyön lisäämistä maakunnan muita kuntia enemmän. Viidesosa päättäjistä (27 %) pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko maa 48 %).

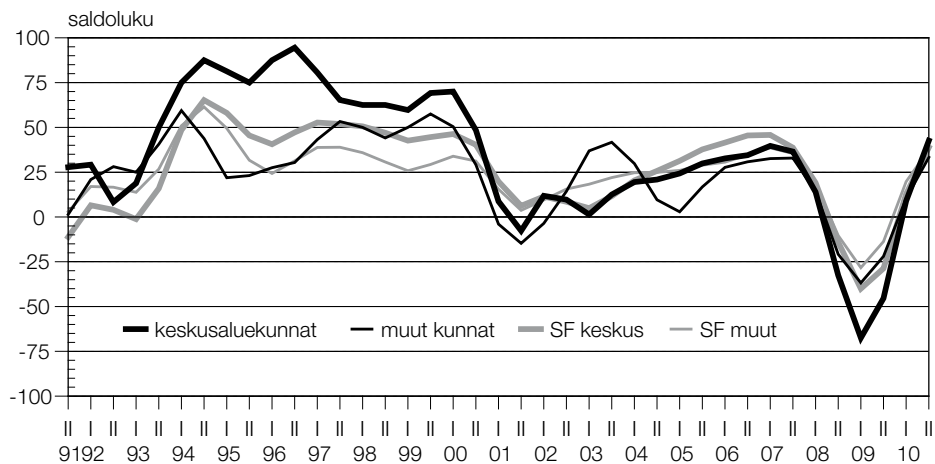
Poimintoja maakunnan päättäjien kommentteista:

- (+) "Veropohjien pitävyys positiivista kaikista ennusteista eli arvauksista huolimatta"
- (+) "Kuntamme perusajatuksena on luoda melko vakaat olosuhteet, eli pysyä ns. neutraalitasolla välttämällä suuria heilahduksia puoleen tai toiseen"
- (-) "Hurja velkaantumistahti vaarana tulevaisuudessa"
- (-) "Investeringsbehovet är stort och om allt förverkligas ökar lånebördan"

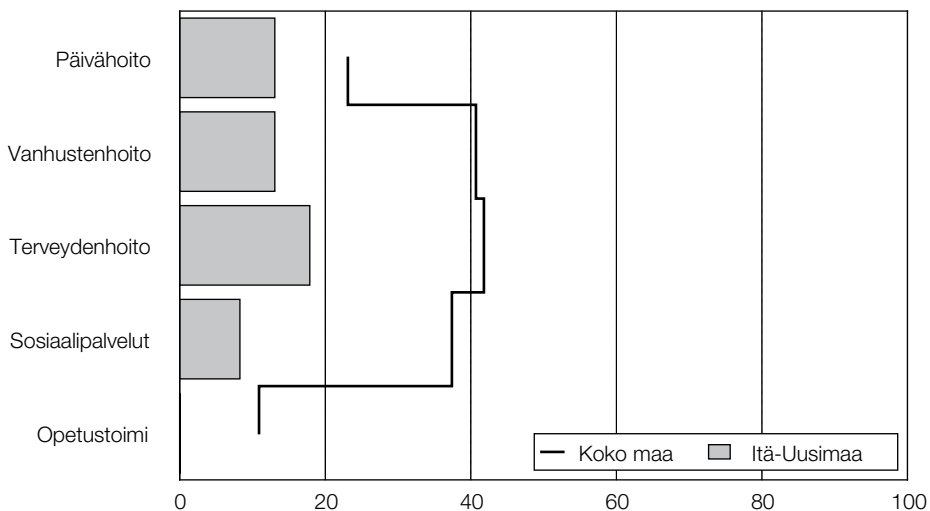
Kuvio 15. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkymät, kausitasoitettu saldoluuku (K6b)

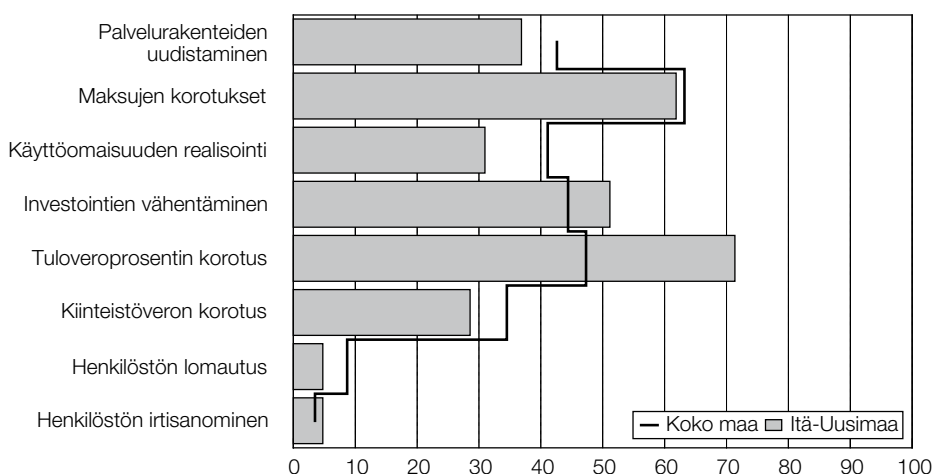
Kuvio 16. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 17. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 18. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

2 Östra Nyland (förtroendetal +15)

Utvecklingsutsikterna för Östra Nyland – som gick samman med landskapet Nyland i början av 2011 – håller på att förbättras. Det genomsnittliga nettotalet för de åtta mätare som beskriver ekonomin har stigit och fick nu värdet +15, medan motsvarande värde låg på -22 ännu hösten 2009. Landskapets ekonomiska utveckling bedömdes vara bättre än för andra landskap på 1990- och 2000-talet. Investeringsutsikterna har förbättrats märkbart i landskapet. Man tar upp lån i stor omfattning. Landskapssamarbetet ses som en utmaning.

3 Varsinais-Suomi (luottamusluku +7)

Varsinais-Suomen kehitysnäkymät ovat kohentuneet syksystä 2009 syksyyn 2010. Luottamus tulevaisuuteen on kuitenkin varauksellista. Verotulot ovat kasvussa, mutta velkamäärä kasvaa. Kuntataloutta tasapainotetaan verojen ja maksujen muodossa lähivuosina. Teollisuuden investointiodotukset ovat kohtalaiset. Työvoiman saatavuus kuntasektorille on heikentynyt. Vanhuspalvelujen toimintaedellytykset huolettavat kuntapäittäjiä. Maakunnallinen yhteistyö ei ole nyt erityisessä nosteessa.

Verotulot kasvussa – velkamäärä kasvaa

Kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo sai nyt arvon +7, kuten keväällä 2010. Vuosi sitten saldoluku oli vielä pakkasella arvossa -19, verrokki-vuonna 2007 arvossa +21. Talousmittari on 1990-luvulla ja 2000-luvulla ollut koko maan tasolla. Verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä arvon +17, kun se syksyllä nousi jo arvoon +37 (koko maa +41). Sen sijaan velanottoon turvaudutaan edelleen, saldoluku oli keväällä arvossa -53 ja lokakuussa se sai tätä maltillisemmän arvon -48 (koko maa -39). Työllisyyden odotetaan jossain määrin paranevan: syksyllä 2009 saldoluku sai arvon -38, keväällä 2010 arvon +22 ja lokakuussa arvon +13 (koko maa +42).

Mekaanisesti laskien Varsinais-Suomen 28 kunnasta ennakoidaan vuotta 2011 seuraavien 2-3 vuoden aikana 18 kunnan nostavan tuloveroprosenttiaan, 11 korottaa kiinteistöveroä, 22 nostaa maksuja, 14 vähentää investointeja, 12 realisoi käyttöomaisuutta, 2 kuntaa irtisanoö henkilöstöä, 5 lomauttaa ja 12 uudistaa palvelurakenteitaan jos kuntapäittäjien arvioit realisoituisivat sellaisenaan. Investointinäkymät ovat kohentumassa: asuntorakentamisen saldoluku sai nyt arvon +26 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit arvon +15 (koko maa +21) ja teollisuuden investoinnit arvon +20 (koko maa +21).

Työvoiman saatavuus vaikeutunut

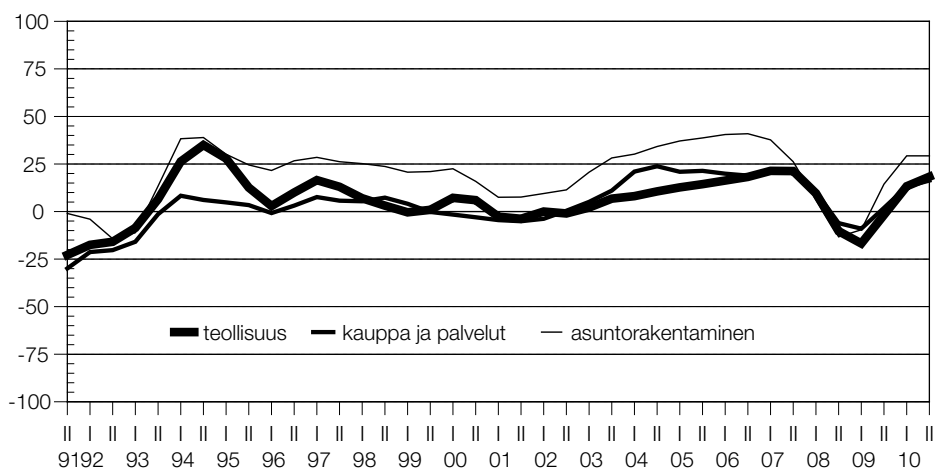
Terveystenhoidon ja myös vanhustenhoidon sekä sosiaalitoimen työvoiman saatavuus nähdään muuta maata hiukan hankalampana. Päivähoidon ja opetustoimen tilanne on vastaavasti hiukan helpompi. Maakunnassa vanhustenhoitopalvelujen toimintaedellytykset huolettavat kuntapäittäjiä muuta maata enemmän. Kolme viidestä (60 %) päittäjästä pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko maa 48 %). Maakunnallinen yhteistyö ei ole erityisesti esillä maakunnassa. Se on 2000-luvulla ollut

keskimäärin arvossa +30, kun se lokakuussa sai arvon +25 (koko maa +38). Turun seudulla odotukset yhteistyöstä ovat korkeammalla kuin muualla maakunnassa.

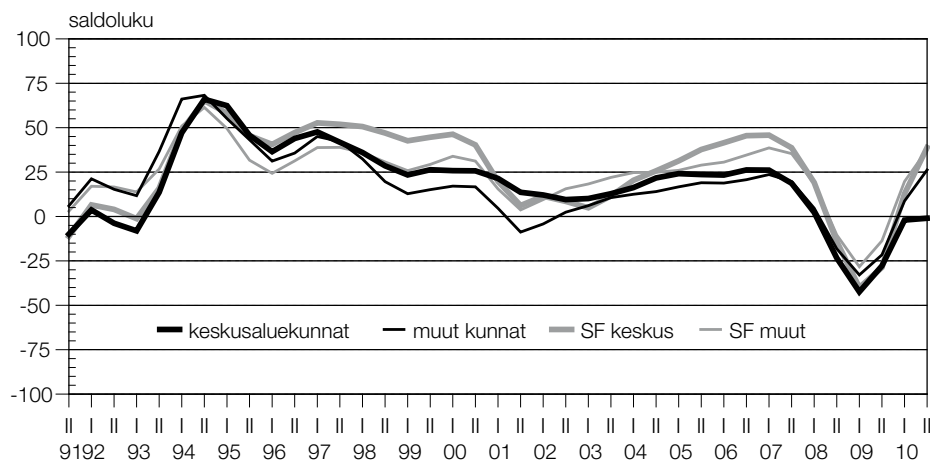
Poimintoja kuntapäättäjien kommenteista (plussia ja miinusia):

- (+) ”Taantumasta huolimatta on pystytty lisäämään työvoimaa nuorisotyössä ja perhetyössä. Verotulot kasvavat ja lainakanta on pieni”
- (+) ”Yhdistymisistä saatavat edut alkavat realisoitua”
- (.) ”Talous, työllisyys ja palvelutehtävien tila kohtuullisen hyvässä ja ’seesteisessä’ tilassa, mutta runsaat investoinnit lähivuosina lisäävät velkaa ja rahoitusku-luja. Tarvitaan talouden elpymistä ja kasvua”
- (+) ” Pitkäaikaisen velan väheneminen suunnitellusti; ei otettu uutta lainaa. Inves-tointeihin on pystytty panostamaan. Verotulot kasvaneet suunniteltua enem-män, työttömyyden odotettua vähäisempi kasvu”
- (-) ”Liittyneillä kunnilla liian suuret odotukset: kaikki heti kuntoon!”

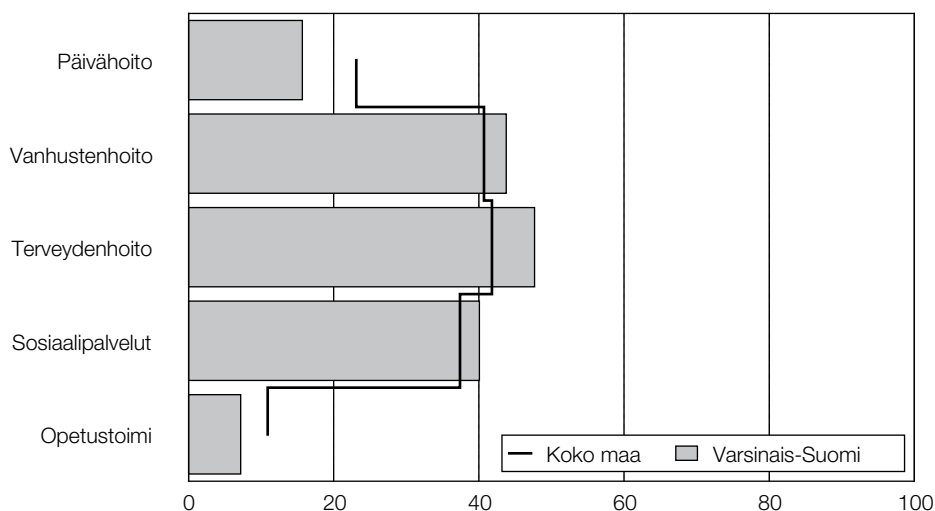
Kuvio 19. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen inves-tointinäköymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

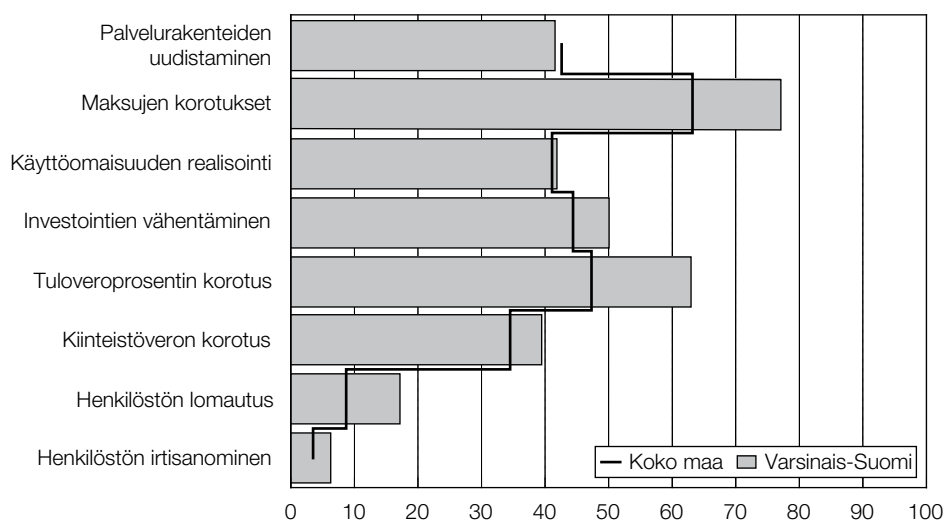
Kuvio 20. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 21. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjäistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 22. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

3 Egentliga Finland (förtroendetal +7)

Utvecklingsutsikterna för Egentliga Finland har ökat mellan hösten 2009 och hösten 2010. Tilltron till framtiden är dock inte utan reservationer. Skatteinkomsterna ökar, men skuldbeloppet växer. Kommunekonomin balanseras genom skatter och avgifter under de närmaste åren. Industrins investeringsförväntningar är måttfulla. Tillgången på arbetskraft för kommunsektorn har försvagats. Verksamhetsförutsättningarna för äldreomsorgen bekymrar kommunens beslutsfattare. Landskapssamarbetet upplever inget särskilt lyft nu.

4 Satakunta (luottamusluku +2)

Satakunnan kehitysnäkymät ovat muuta maata varovaisemmat. Verotuloarviot eivät ole kovin korkealla ja velkamäärä on kasvussa. Investoinnit eivät ole käynnistyneet toivotusti. Työllisyyden odotetaan kuitenkin paranevan. Kuntataloutta tasapainotetaan etenkin vuoden 2011 jälkeen eri tavoin. Investointinäkymät ovat kohentuneet maakunnassa jossain määrin. Terveystoimien palvelujen toimintaedellytykset huolettavat kuntapäittäjiä. Maakunnallinen yhteistyö ei ole erityisesti esillä maakunnassa.

Työllisyys paranee, investoinnit vähässä ja velanottoon turvaudutaan

Satakunnassa kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on noussut ja sai nyt arvon +2, kun vastaava luku oli keväällä 2010 arvossa -9. Arviot ovat varovaisia. Syksyllä 2009 saldoluku oli vielä pakkasella arvossa -28, verrokkivuonna 2007 arvossa +7, korkeasuhdanteen alkaessa vuonna 1994 se sai arvon +21. Maakunnan talouskehitys ei ole näin arvioituna poikennut 1990- ja 2000-luvulla juuri muista maakunnista.

Verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä arvon -3, kun se syksyllä nousi jo arvoon +19 (koko maa +41). Velanottoon turvaudutaan edelleen, saldoluku oli keväällä arvossa -37 ja lokakuussa se sai arvon -33 (koko maa -39). Työllisyyden odotetaan paranevan. Syksyllä 2009 saldoluku oli arvossa -35, keväällä 2010 arvossa +7 ja lokakuussa jos arvossa +34 (koko maa +42). Investointinäkymät ovat kohentuneet maakunnassa jossain määrin: asuntorakentamisen saldoluku sai nyt arvon +9 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit arvon +2 (koko maa +21) ja teollisuuden investoinnit arvon +8 (koko maa +21).

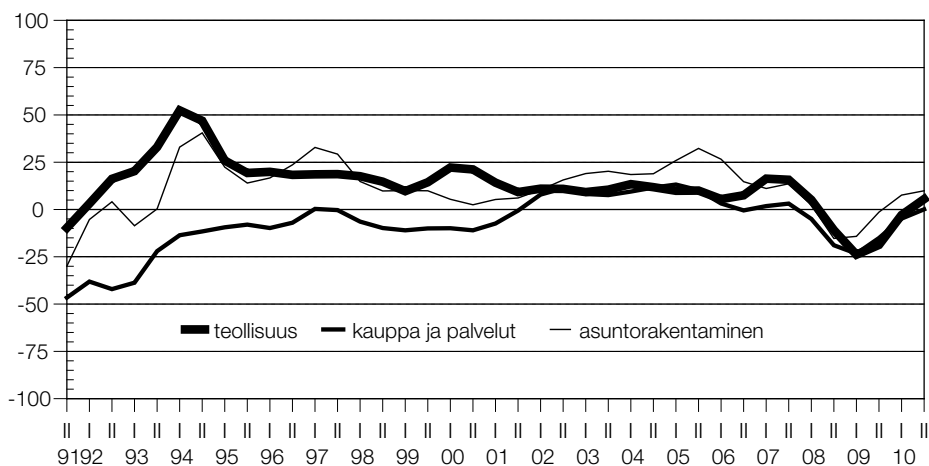
Mekaanisesti laskien Satakunnan 21 kunnasta arvioidaan vuotta 2011 seuraavien 2-3 vuoden aikana 12 kuntaa nostaa tuloveroprosenttiaan, 8 korottaa kiinteistövero, 14 nostaa maksujaan, 8 vähentää investointejaan, 5 realisoi käyttöomaisuuttaan, 2 irtisanoo henkilöstöään, 3 lomauttaa ja 9 uudistaa palvelurakenteitaan lähivuosina, jos kuntapäittäjien arviot realisoituisivat sellaisenaan.

Päivähoidon ja opetustoimen osalta työvoiman saatavuus on muuta maata hankalampi, mutta myös vanhusten hoidon, terveydenhoidon ja sosiaalitoimen työvoiman saatavuus on heikentynyt. Terveystoimien palvelujen toimintaedellytykset huolettavat kuntapäittäjiä muuta maata enemmän. Kaksi viidestä (39 %) pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko maa 48 %). Maakunnallinen yhteistyö ei ole erityisesti esillä maakunnassa. Se on 2000-luvulla saanut keskimäärin arvon +37, kun se lokakuussa sai arvon +27 (koko maa +38).

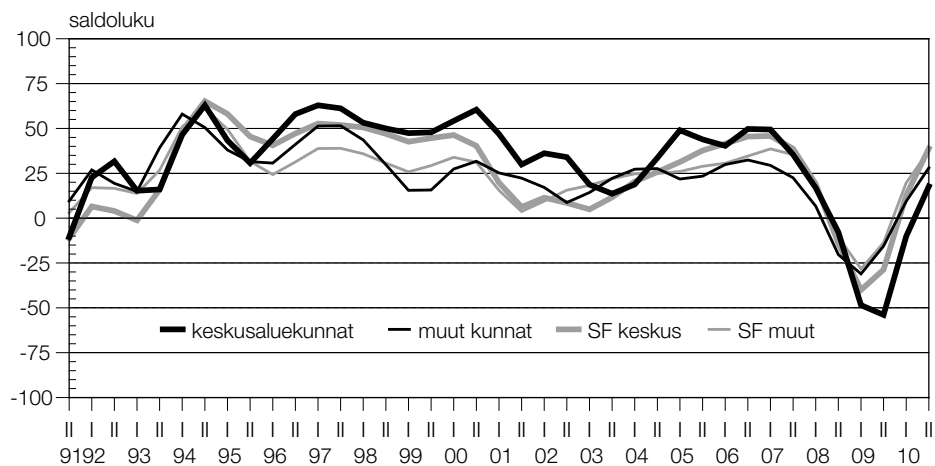
Poimintoja kuntapäättäjien kommenteista (plussia ja miinuksia):

- (+) "Luottamus- ja virkamiesjohto sisäistäneet talousongelmat ja päättäneet yhteistyössä tervehdyttämistoimista"
- (+) "Elinkeinoelämässä on taas vetoa ja työllisyys paranee. Aikuiskoulutuksessa rönsyt on jo karsittu"
- (+) "Avainhenkilöstö kunnan keskushallinnossa vaihtuu ja nuorenee"
- (+) "Kunnassa melko hyvä taloudellinen tilanne ja on edelleen investointikykyä"
- (+) "Yhteistyötä kaikilla tasoilla parannetaan lisäämällä keskustelua ja kuuntelemista"
- (-) "Valtionosuudet eivät riitä kattamaan perusturvan ja erikoissairaanhoidon menoja"

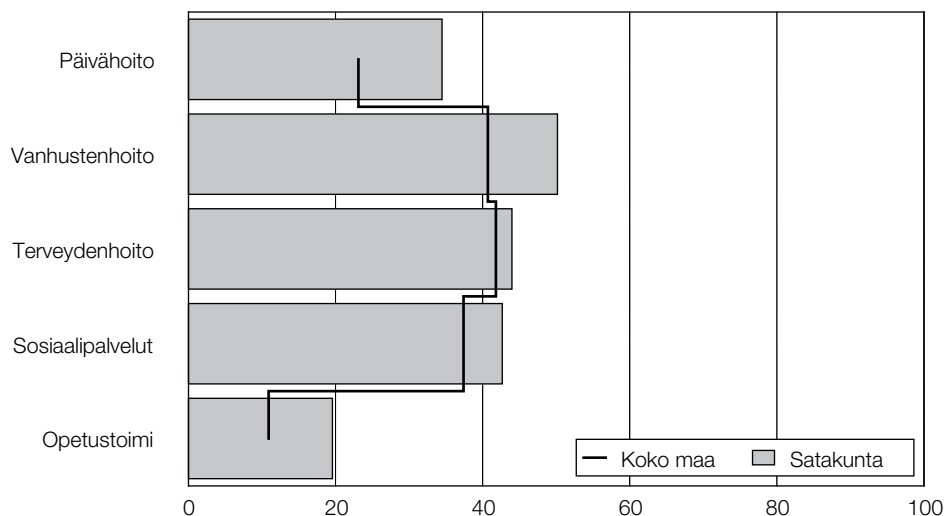
Kuvio 23. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkymät, haustasoitettu saldoluku (K6b)

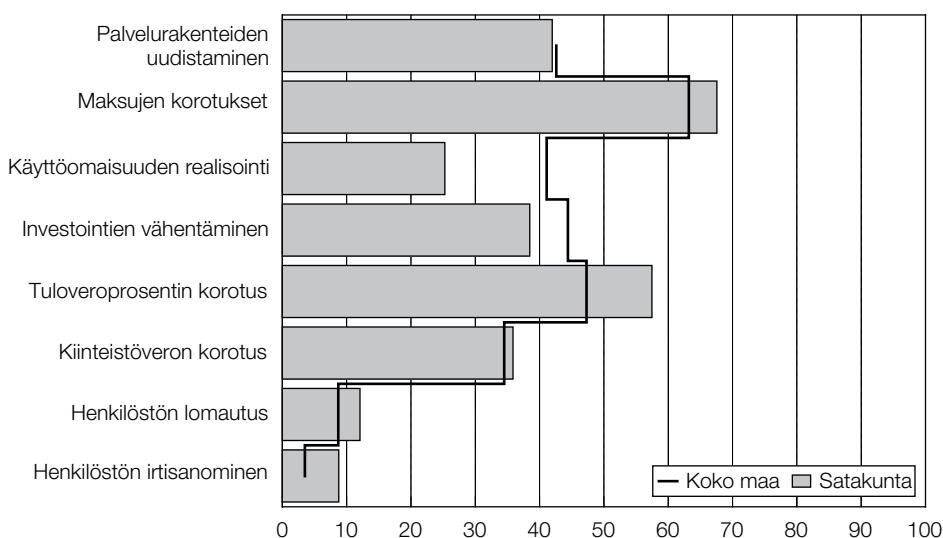
Kuvio 24. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 25. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjäistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 26. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

4 Satakunta (förtroendetal +2)

Utvecklingsutsikterna i Satakunta är försiktigare än i det övriga landet. Enligt bedömningarna är skatteinkomsterna inte särskilt höga och skuldbeloppet växer. Investeringarna har inte tagit fart på önskat sätt. Man förväntar sig ändå att selsättningen förbättras. Kommunekonomin balanseras på olika sätt särskilt efter 2011. Investeringsperspektiven har förbättrats i någon mån i landskapet. Hälso- vårdstjänsternas verksamhetsförutsättningar bekymrar kommunens beslutsfattare. Landskapssamarbetet förs inte fram särskilt mycket i landskapet.

5 Kanta-Häme (luottamusluku +39)

Kanta-Hämeen kehitysnäkymät ovat maan parhaimmat. Maakunnan talouskehitys on arvioitu 1990- ja myös 2000-luvun muita maakuntia paremmaksi. Verotulojen kertymän odotetaan kasvavan ripeästi. Velkaa otetaan maltillisesti. Työllisyyden odotetaan paranevan. Investointinäkymät ovat kohentuneet merkittävästi. Hämeenlinnan seudulla kuntien yhteistyöodotukset ovat korkeammalla kuin muualla maakunnassa.

Velanotto maltillista – työllisyysodotukset lupaavat

Kanta-Hämeessä kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on nousut ja sai nyt arvon +39, kun vastaava luku oli keväällä 2010 arvossa +19. Syksyllä 2009 saldoluku oli vielä pakkasella arvossa -21, verrokkivuonna 2007 arvossa +21 ja korkeasuhdanteen alkaessa vuonna 1994 se sai arvon +18. Talousmittari on 1990-luvulla ollut Kanta-Hämeessä keskimäärin arvossa +5 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se sai arvon +8 (koko maa +1). Maakunnan talouskehitys on arvioitu 1990- ja myös 2000-luvun muita maakuntia paremmaksi. Verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä arvon +41, kun se syksyllä nousi niinkin korkeaan arvoon kuin +64 (koko maa +41). Sen sijaan velanottoon turvaututaan edelleen, mutta varovaisemmin kuin muualla maassa: saldoluku oli keväällä arvossa -47 ja lokakuussa se sai arvon -22 (koko maa -39). Työllisyyden odotetaan paranevan. Syksyllä 2009 saldoluku sai arvon -32, keväällä 2010 arvon +33 ja lokakuussa jo arvon +64 (koko maa +42).

Mekaanisesti laskien Kanta-Hämeen 11 kunnassa arvioidaan vuotta 2011 seuraavien 2-3 vuoden aikana 4 kuntaa nostaa tuloveroprosenttiaan, 4 korottaa kiinteistöveroa, 8 nostaa maksujaan, 3 vähentää investointejaan, 6 realisoi käyttöomaisuuttaan, yksikään kunta ei irtisano eikä lomauta henkilöstöään ja 6 kuntaa uudistaa palvelurakenteitaan lähivuosina jos kuntapäätäjien arviot realisoituisivat sellaiseenaan. Investointinäkymät ovat kohentuneet merkittävästi: asuntorakentamisen saldoluku sai nyt arvon +61 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit arvon +42 (koko maa +21) ja teollisuuden investoinnit arvon +41 (koko maa +21).

Terveydenhoitopalvelujen toimintaedellytyksissä kohennusta

Kanta-Hämeessä kuntasektorilla työvoiman saatavuus nähdään sosiaalipalveluissa muuta maata hankalampana, kun taas terveydenhoidon ja päivähoidon tilanne on helpompi kuin muualla maassa. Maakunnassa terveydenhoitopalvelujen toimintaedellytyksien arvioidaan vuoden mittaan parantuneen muihin maakuntiin nähden. Kolme viidestä (60 %) päättäjistä pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen

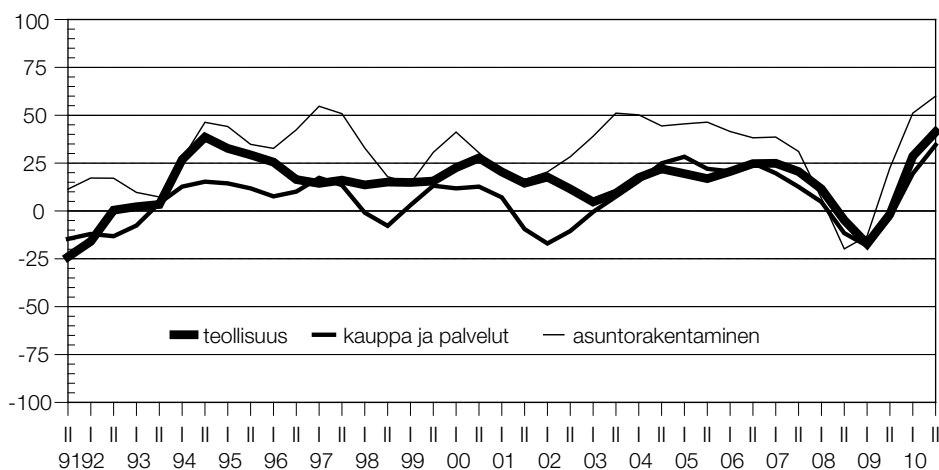
ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko maa 48 %).

Maakunnallisen yhteistyön lisäämistä ei maakunnassa erityisesti korosteta. Se on 2000-luvulla ollut keskimäärin arvossa +28, kun se lokakuussa sai saman arvon +28 (koko maa +38). Hämeenlinnan seudulla yhteistyöodotukset ovat korkeammalla kuin muualla maakunnassa.

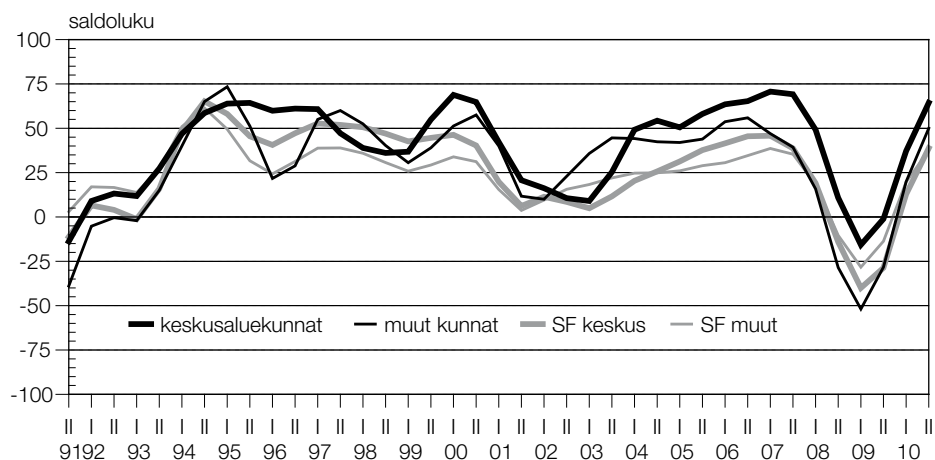
Poimintoja kuntapäättäjien kommenteista (plussia ja miinuksia):

- (+) "Odotettua parempi tilanne ja kehitys"
- (+) "Eri hallintokunnissa aletaan uskoa, että jotain täytyy tehdä ihan oikeasti ja myös tosissaan"
- (-) "Kunnan tarpeettoman omaisuuden realisoiminen tuntuu mahdottomalta toteuttaa"
- (-) "Uusien toimintatapojen löytäminen hankalaa eri hallintokunnissa".

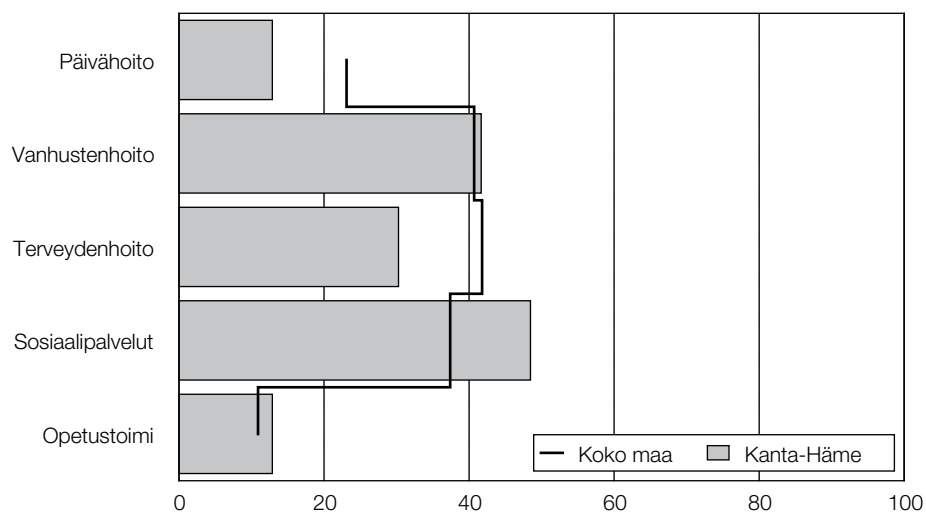
Kuvio 27. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkyvät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

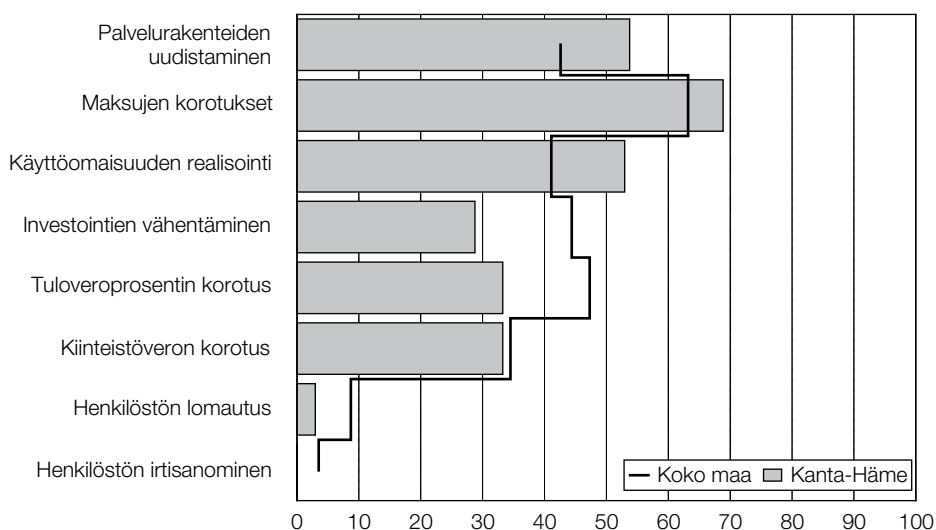
Kuvio 28. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 29. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 30. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

5 Egentliga Tavastland (förtroendetal +39)

Utvecklingsutsikterna för Egentliga Tavastland är de bästa i landet. Landskapets ekonomiska utveckling bedömdes vara bättre än för andra landskap på 1990-talet och även på 2000-talet. Man förväntar sig att skatteinkomsterna kommer att växa snabbt. Upplåningen är måttlig. Man förväntar sig att sysselsättningen förbättras. Investeringsutsikterna har förbättrats märkbart. I Tavastehusregionen är samarbetsförväntningarna högre ställda än inom landskapet i övrigt.

6 Pirkanmaa (luottamusluku +23)

Pirkanmaan kehitysnäkymät ovat kohentuneet huomattavasti vuotta edeltävästä ajasta. Verotulot ovat kasvussa, mutta velkamäärä kasvaa muita maakuntia nopeammin. Talous- ja työllisyys on 1990- ja 2000-luvulla arvioitu keskimääräistä korkeammalle. Investointinäkymät ovat maakunnassa valoisat ja työllisyys on kasvussa. Maakunnallinen yhteistyö ei ole nyt korostuneesti esillä.

Työllisyysarviot korkealla – talouskehitys arvioitu muita maakuntia vahvemmaksi

Pirkanmaalla kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on noussut ja sai nyt arvon +23, kun vastaava luku oli keväällä 2010 arvossa +9. Syksyllä 2009 saldoluku oli vielä pakkasella arvossa -27, verrokkivuonna 2007 arvossa +25, korkeasuhtanteen alkaessa vuonna 1994 se sai arvon +43. Verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä arvon +33, kun se syksyllä nousi jo arvoon +45 (koko maa +41). Sen sijaan velanottoon turvaudutaan edelleen, saldoluku oli niin keväällä kuin lokakuussa arvossa -55 (koko maa syksyllä -39). Työllisyyden odotetaan paranevan: syksyllä 2009 saldoluku sai arvon -42, keväällä 2010 arvon +34 ja lokakuussa jo arvon +50 (koko maa +42).

Talousmittari on 1990-luvulla ollut Pirkanmaalla keskimäärin arvossa +14 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se sai arvon +4 (koko maa +1). Maakunnan talouskehitys on arvioitu etenkin 1990-luvulla ja myös 2000-luvulla muita maakuntia paremmaksi. Mekaanisesti laskien Pirkanmaalla 24 kunnasta vuotta 2011 seuraavien 2-3 vuoden aikana 13 kuntaa nostaa tuloveroprosenttiaan, 7 korottaa kiinteistöveroä, 16 nostaa maksujaan, 10 vähentää investointejaan, 11 realisoi käyttöomaisuuttaan, yksi kunta irtisanoo henkilöstöään, 3 lomauttaa ja 10 uudistaa palvelurakenteitaan jos kuntapäätäjien arviot realisoituisivat sellaisenaan. Investointinäkymät ovat kohentuneet maakunnassa merkittävästi: asuntorakentamisen saldoluku sai nyt arvon +49 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit arvon +33 (koko maa +21) ja teollisuuden investoinnit arvon +34 (koko maa +21).

Vanhustenhoito- ja terveydenhoitopalveluihin panostettu

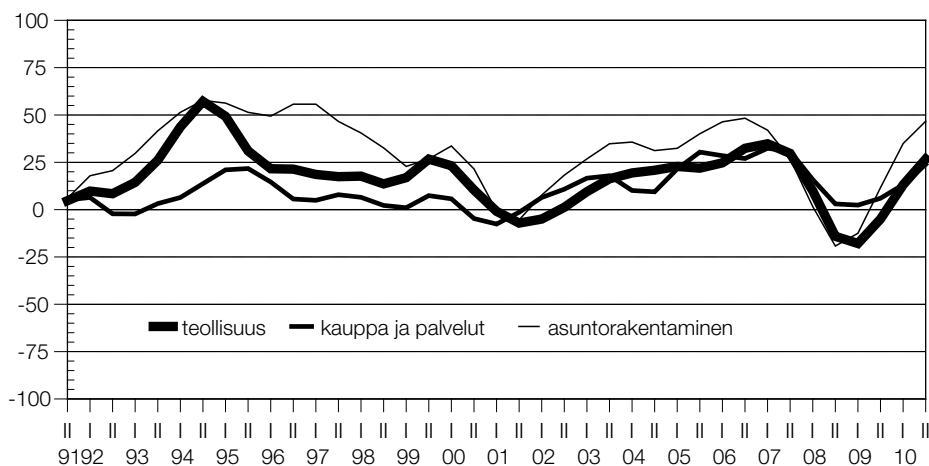
Pirkanmaalla työvoiman saatavuudessa on kuntasektorilla samankaltainen tilanne kuin muualla maassa. Maakunnassa vanhustenhoito- ja terveydenhoitopalvelujen toimintaedellytyksien arvioidaan vuoden mittaan parantuneen erityisesti Tampereen seudun ulkopuolella. Kolme viidestä (58 %) päättäjistä pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko maa 48 %). Maakunnallinen yhteistyö ei ole koko maakunnassa

korostetusti esillä. Se on 2000-luvulla ollut keskimäärin arvossa +34, kun se loka-kuussa sai arvon +32 (koko maa +38).

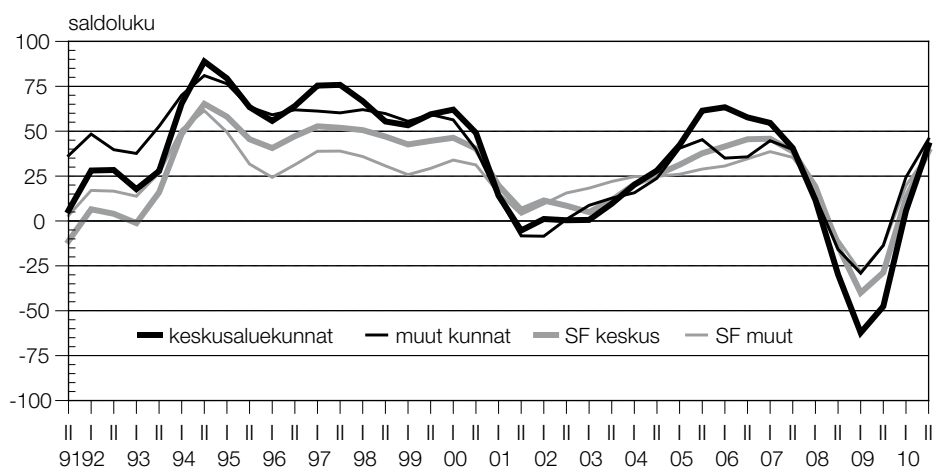
Poimintoja kuntapäättäjien kommenteista (plussia ja miinuksia):

- (+) "Teollisuuden työvoimakysynnän kasvu ja työllisyyden pieneneminen"
- (+) "Investoitu tulevaan kehitykseen"
- (+) "Toiminta on yhteistyöhakuista, kuntalaisista välittävää ja talous hallinnassa"
- (-) "Olisipa seutukunnat 'Paras' hankkeessa edellytetty yhteistyöhön, etteivät joku-
kut voisi kerätä naapurustostaan vain rusinoita pullasta"
- (.) "Ikärakenne tulisi huomioida taloudessa ja palveluissa. Muutos tulee olemaan
mittava"
- (-) "Yhteiskunta kouluttaa kalliita lääkäreitä ulkomaalaistaustaisiin firmoihin.
Pitäisi tehdä yhteiskunnan toimesta takavuosien 'Finnairit': lentäjien sitoutta-
minen ensin Suomeen".
- (-) "Valtionhallinto ei tunnista kuntien kehityspotentiaalia"

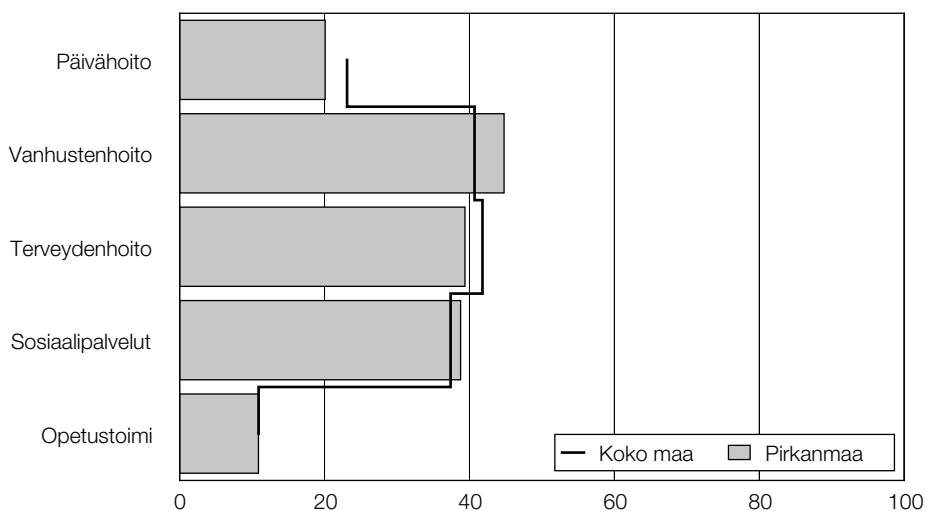
Kuvio 31. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen inves-
tointinäkymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

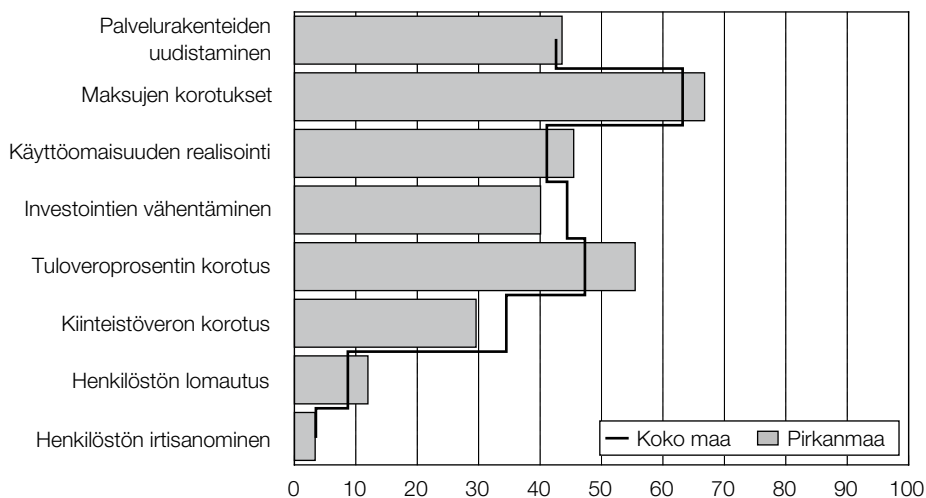
Kuvio 32. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 33. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjäistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 34. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

6 Birkaland (förtroendetal +23)

Utvecklingsutsikterna för Birkaland har förbättrats betydligt jämfört med för ett år sedan. Skatteinkomsterna ökar, men skuldbeloppet växer snabbare än i de övriga landskapen. Ekonomin och sysselsättningen bedömdes vara över medeltalet på 1990- och 2000-talet. Investeringsutsikterna i landskapet är ljusa och sysselsättningen förbättras. Landskapssamarbetet betonas inte särskilt mycket nu.

7 Päijät-Häme (luottamusluku +11)

Päijät-Hämeen kehitysnäkymät ovat varovaisen toiveikkaat. Verotulot ovat jossain määrin kasvussa, mutta velanotto lisääntyy huolestuttavasti. Työllisyysnäkymät ovat kuitenkin valoisat. Investointinäkymät ovat kohentumassa etenkin asuntosektorilla. Lahden seudun ulkopuolella kannetaan huolta terveydenhoitopalveluista ja korostetaan maakuntayhteistyötä.

Velanottoon turvaudutaan laajasti – työllisyyden odotetaan parantuvan

Päijät-Hämeen kehitysnäkymät ovat varovaisen toiveikkaat vuotta edeltävään ajankohtaan verrattuna ja ne ovat pysyneet vuoden mittaan samalla tasolla. Kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on noussut ja sai nyt arvon +11, kun vastaava luku oli keväällä 2010 arvossa +13. Syksyllä 2009 saldoluku oli vielä pakasella arvossa -22, verrokkivuonna 2007 arvossa +21, korkeasuhdanteen alkaessa vuonna 1994 se sai arvon +39. Maakunnan talouskehitystä on arvioitu lievästi myönteisemmin kuin muiden maakuntien taloutta ja työllisyyttä 1990- ja 2000-luvulla.

Verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä arvon +14, kun se syksyllä nousi arvoon +27 (koko maa +41). Sen sijaan velanottoon turvaudutaan edelleen, saldoluku oli keväällä arvossa -38 ja lokakuussa se laski arvoon -48 (koko maa -39). Työllisyyden odotetaan paranevan. Syksyllä 2009 saldoluku sai arvon -38, keväällä 2010 arvon +55 ja lokakuussa arvon +60 (koko maa +42). Mekaanisesti laskien Päijät-Hämeen 12 kunnasta maksuja korotetaan vuotta 2011 seuraavina 2–3 vuonna: 6 kuntaa nostaa tuloveroprosenttiaan, 5 korottaa kiinteistöveroja, 8 nostaa maksujaan, 5 vähentää investointejaan, 8 realisoii käyttöomaisuuttaan, yksikään kunta ei irtisano henkilöstöään tai lomauta ja 7 uudistaa palvelurakenteitaan lähivuosina jos kuntapäätäjien arviot toteutuivat sellaisenaan.

Lahden seudun ulkopuolella huolta terveydenhoitopalvelujen toimintaedellytyksistä

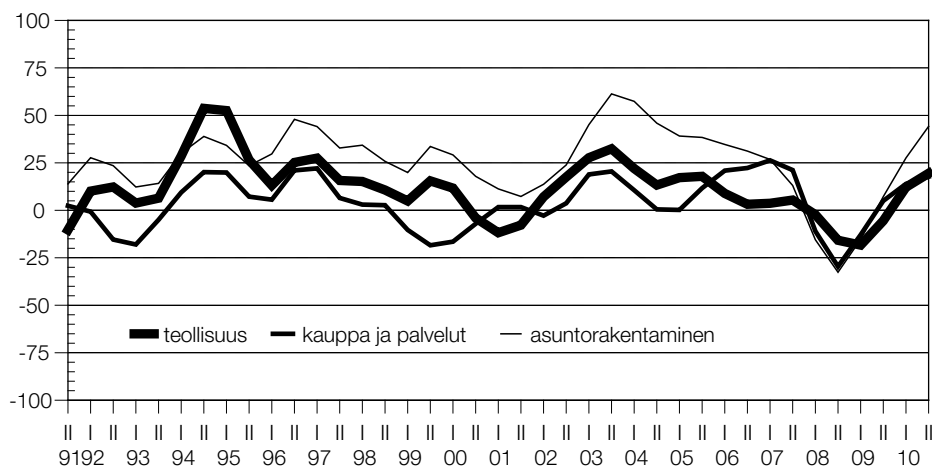
Investointinäkymät ovat kohentumassa etenkin asuntosektorilla: asuntorakentamisen saldoluku sai nyt arvon +51 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit arvon +17 (koko maa +21) ja teollisuuden investoinnit arvon +19 (koko maa +21). Päijät-Hämeessä kuntasektorilla työvoiman saatavuus on opetustointi lukuun ottamatta muun maan kaltainen. Opetustoimessa tilanne nähdään muita maakuntia hankalampana.

Maakunnassa terveydenhoitopalvelujen toimintaedellytykset ovat kuntapäätäjien mukaan heikentyneet erityisesti Lahden seudun ulkopuolella. Kolmasosa (36 %) päättäjistä pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko maa 48 %). Maakunnallista yhteistyötä on Päijät-Hämeessä korostettu aikaisemmin laajemmin. Se on 2000-luvulla ollut keskimäärin arvossa +60, kun se lokakuussa sai arvon +35 (koko maa +38). Lahden seudun ulkopuolisissa kunnissa yhteistyöodotukset ovat korkealla.

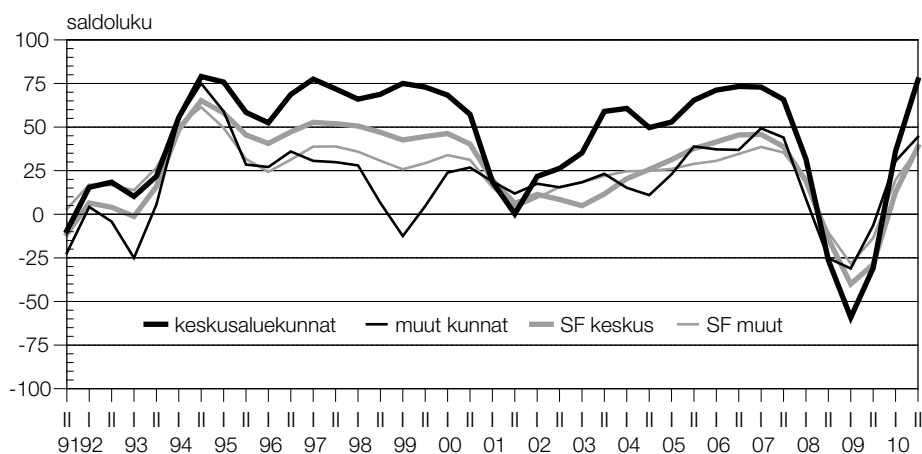
Poimintoja kuntapäätäjien kommenteista (plussia ja miinusia):

- (+) "Palvelutason säilyttäminen ennallaan. Ei suuria karsimisia"
- (-) "Palvelujen toimivuutta on parannettava kuntalaisten hyvinvoinnin lisäämiseksi. On puutteita hallintokuntien yhteistyössä, joilla saavutettaisiin parempia tuloksia"
- (-) "Uusien työpaikkojen luominen avoimelle sektorille on vaikeaa"
- (-) "Erikoissairaanhoidon menot kasvavat koko ajan ja niiden kasvuun on päättäjien vaikea puuttua"
- (-) "Kunnassa kieltäydyttiin kuntarakennemuutoksesta ja näin valittiin heikkenevien palvelujen, korotettujen verojen ja maksujen tie"

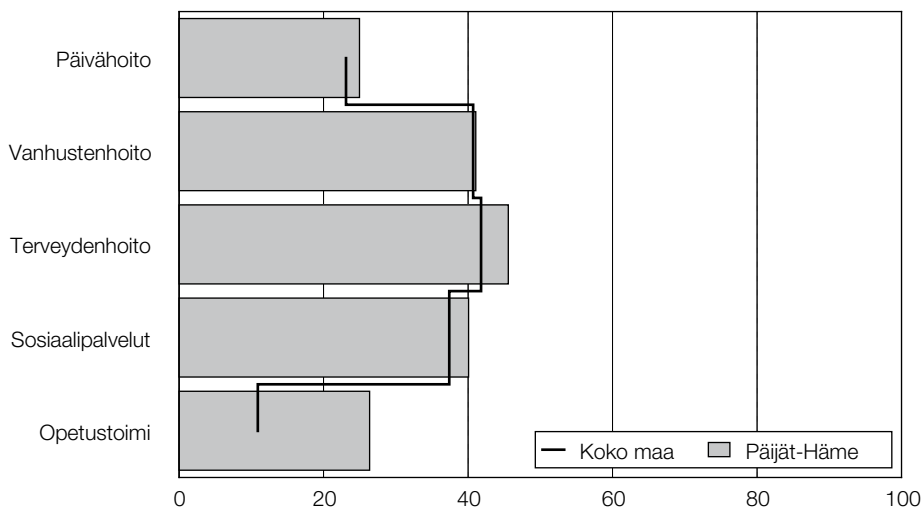
Kuvio 35. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkymät, haustasoitettu saldoluku (K6b)

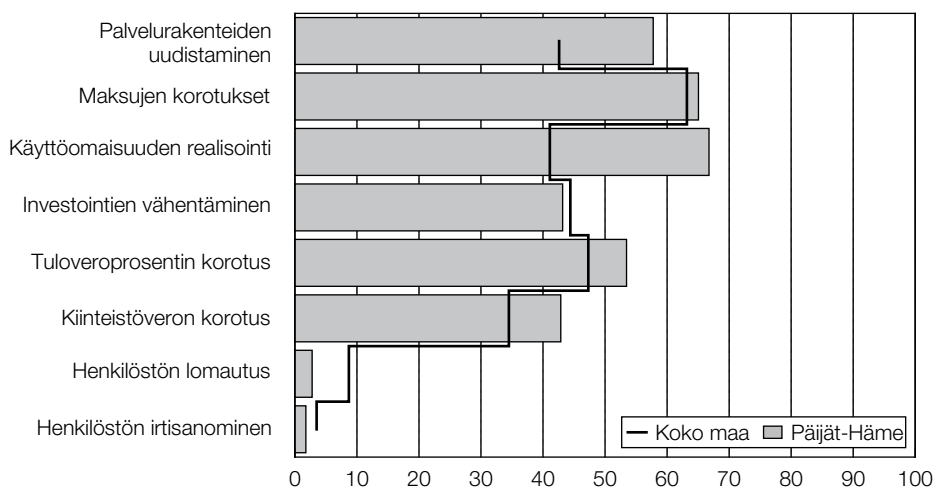
Kuvio 36. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 37. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjäistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 38. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

7 Päijänne-Tavastland (förtroendetal +11)

Utvecklingsutsikterna för Päijänne-Tavastland är försiktigt optimistiska. Skatteinkomsterna växer i någon mån, men skuldsättningen ökar oroväckande snabbt. Sysselsättningsutsikterna är ändå ljusa. Investeringsperspektiven håller på att förbättras särskilt inom bostadssektorn. Utanför Lahtisregionen bekymrar man sig för hälsovårdstjänsterna och betonar landskapssamarbetet.

8 Kymenlaakso (luottamusluku +11)

Kymenlaakson kehitysnäkymät ovat kohentumassa. Verotulojen kasvu on koko maan tasoa, mutta velanotto huolestuttaa päättäjiä. Työllisyysarviot ovat myönteiset. Investointinäkymät ovat kohentuneet erityisesti asuntorakentamisen sekä kaupan ja palveluiden alalla. Työvoiman saatavuudessa on peruspalveluissa ongelmia. Myös terveydenhoitopalvelujen toimintaedellytykset mietityttävät päättäjiä maakunnassa. Keskusseuduilla odotukset maakuntayhteistyöstä ovat korkealla.

Velanotto mietityttää kuntapäättäjiä

Kymenlaaksossa kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on noussut ja sai nyt arvon +11, kun vastaava luku oli keväällä 2010 arvossa +1. Syksyllä 2009 saldoluku oli vielä pakkasella arvossa -24, verrokkivuonna 2007 arvossa +21 ja korkeasuhdanteen alkaessa vuonna 1994 se sai arvon +9. Maakunnan talouskehitystä on 2000-luvulla arvioitu samankaltaiseksi kuin muun Suomen taloutta ja työllisyyttä. Talousmittari on 1990-luvulla ollut Kymenlaaksossa keskimäärin arvossa -6 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se sai arvon +0 (koko maa +1).

Verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä arvon +33 ja syksyllä arvon +41 (koko maa +41). Velanotto jatkuu: saldoluku oli keväällä arvossa -67 ja lokakuussa se sai arvon -60 (koko maa -39). Työllisyys paranee: syksyllä 2009 saldoluku sai arvon -31, keväällä 2010 arvon +26 ja lokakuussa arvon +30 (koko maa +42). Mekaanisesti laskeen Kymenlaakson 7 kunnasta 4 nostaa tuloveroprosenttiaan vuotta 2011 seuraavina 2-3 vuonna, 2 korottaa kiinteistöveroja, 4 nostaa maksujaan, 3 vähentää investointejaan, 6 realisoi käyttöomaisuuttaan, yksikään kunta ei irtisano henkilöstöään tai lomauta ja 2 kuntaa uudistaa palvelurakenteitaan jos kuntapäättäjien arviot realisoituvat sellaisenaan. Investointinäkymät ovat kohentuneet merkittävästi: asuntorakentamisen saldoluku sai nyt arvon +54 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit arvon +35 (koko maa +21) ja teollisuuden investoinnit arvon +15 (koko maa +21).

Työvoiman saatavuudessa ongelmia peruspalveluissa

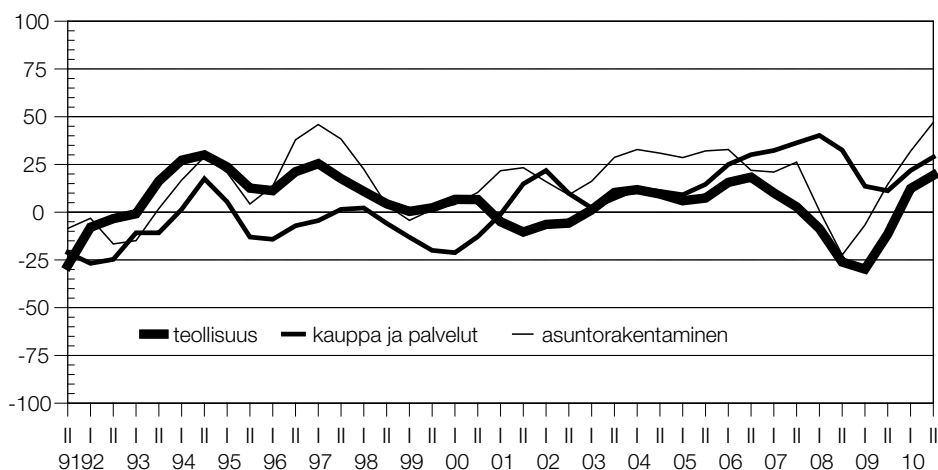
Kymenlaaksossa niin vanhustenhoidon, terveydenhoidon ja sosiaalitoimen työvoiman saatavuus nähdään muuta maata hankalampana. Terveydenhoitopalvelujen toimintaedellytykset ovat heikentyneet vuoden 2010 aikana. Kolmasosa (35 %) päättäjistä pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko maa 48 %). Odotukset maakunnallisesta yhteistyöstä ovat muiden kuntien tasolla: saldoluku on 2000-luvulla ollut keskimää-

rin arvossa +32, kun se lokakuussa sai arvon +38 (koko maa +38). Keskusseudulla odotukset yhteistyön lisääntymisestä ovat muuta maakuntaa korkeammalla.

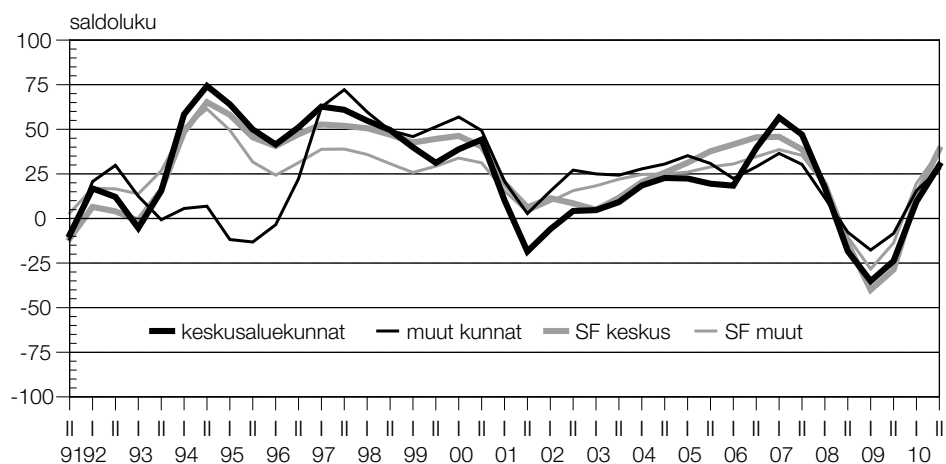
Poimintoja kuntapäättäjien kommenteista (plussia ja miinuksia):

- (+) "Palvelukyky tällä hetkellä on varsin hyvä, eikä merkittäviä häiriötekijöitä ole näkyvissä"
- (+) "Kuntastrategia päivitetty yksimielisesti - velkaantumisen lisääntyminen pysäytetty"
- (+) "Yksityiset, erityisesti kaupan investoinnit lisääntyvät. Myös julkiseen hallintoon liittyvä kehitys positiivista"
- (-) "Seutukunnan kunnilla halua syvenevään yhteistyöhön, mutta käytännössä löydetään aina jotakin mikä estää etenemisen asiassa"
- (-) "Väestön ikääntyminen lisää vanhuspalvelujen kysyntää dramaattisesti. Kuntatalouden rahoitus pohja pettää vuosikymmenen loppupuolella"

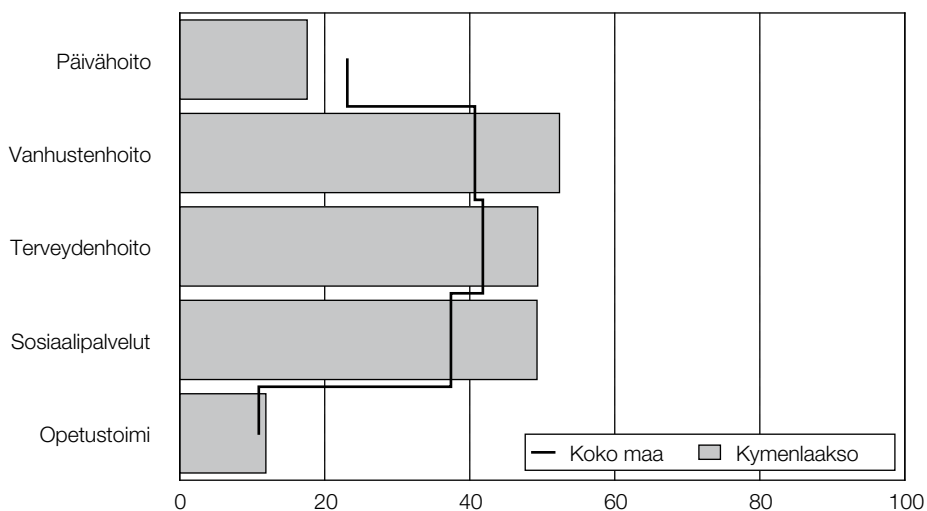
Kuvio 39. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkyvät, haustasoitettu saldoluku (K6b)

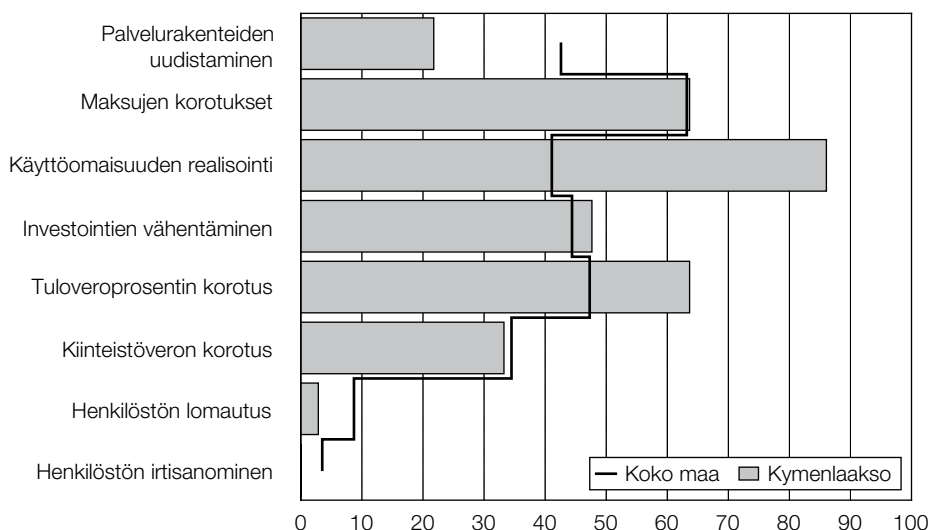
Kuvio 40. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 41. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjäistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 42. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

8 Kymmenedalen (förtroendetal +11)

Utvecklingsutsikterna för Kymmenedalen håller på att förbättras. Skatteinkomsterna ökar i samma takt som i landet i övrigt, men skuldsättningen oroar beslutsfattarna. Sysselsättningsbedömningarna är positiva. Investeringsutsikterna har förbättrats, särskilt inom bostadsbyggandet samt inom sektorerna handel och tjänster. Det finns problem med tillgången på arbetskraft inom basservicen. Även verksamhetsförutsättningarna för hälsovården gör landskapets beslutsfattare betänksamma. I centralorterna har man höga förväntningar på landskapssamarbetet

9 Etelä-Karjala (luottamusluku +16)

Etelä-Karjalan kehitysodotukset ovat varovaisen myönteiset. Maakunnan talouskehitystä on arvioitu 1990- ja 2000-luvulla hiukan muita maakuntia heikommaksi. Verotulot ovat kasvussa, mutta velkaa otetaan laajasti. Investointinäkymät ovat parantuneet, muttei aivan odotusten mukaisesti. Työllisyysnäkymät ovat kohentuneet aikaisemmasta. Etelä-Karjalassa maakunnallinen yhteistyö on edelleen nosteessa.

Velanottoon turvaudutaan laajasti

Etelä-Karjalan kehitys­nä­kymät ovat kohentuneet varovaisesti vuotta edeltävästä ajasta. Kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on noussut ja sai nyt arvon +4, kun vastaava luku oli keväällä 2010 arvossa -4. Syksyllä 2009 saldoluku oli vielä selkeästi pakkasella arvossa -35, verrokkivuonna 2007 arvossa +7, korkea-suhdanteen alkaessa vuonna 1994 se sai arvon +16 ja laskusuhdannevuonna 2001 saldoluku sai arvon -26. Talousmittari on 1990-luvulla ollut Etelä-Karjalassa keskimäärin arvossa -4 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se sai arvon -3 (koko maa +1). Maakunnan talouskehitystä on arvioitu 1990- ja 2000-luvulla hiukan muita maakuntia heikommaksi.

Verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä arvon +5, kun se syksyllä nousi jo arvoon +35 (koko maa +41). Sen sijaan velanottoon turvaudutaan edelleen: saldoluku oli keväällä arvossa -36 ja lokakuussa se sai jo arvon -61 (koko maa -39). Työllisyyden odotetaan paranevan. Syksyllä 2009 saldoluku sai arvon -53, keväällä 2010 arvon +22 ja lokakuussa arvon +26 (koko maa +42). Mekaanisesti laskien Etelä-Karjalan 10 kunnasta vuotta 2011 seuraavien 2-3 vuoden aikana 5 kuntaa nostaa tulo-veroprosenttiaan, 4 korottaa kiinteistöveroä, 7 nostaa maksujaan, 6 vähentää investointejaan, 4 realisoi käyttöomaisuuttaan, yksikään kunta ei irtisano henkilöstöään, yksi lomauttaa ja 3 uudistaa palvelurakenteitaan lähivuosia jos kuntapäätösten arviot realisoituvat sellaisenaan.

Maakunnallinen yhteistyö nosteessa

Investointinäkymät ovat kohentumassa, mutta muita maakuntia hitaammin: asuntorakentamisen saldoluku sai arvon +23 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit arvon +10 (koko maa +21) ja teollisuuden investoinnit arvon +12 (koko maa +21). Maakunnassa erityisesti sosiaalitoimen työvoiman saatavuus nähdään muuta maata vaikeampana. Lappeenrannan seudulla terveydenhoidon edellytyksien arvioidaan parantuneen vuoden 2010 aikana. Etelä-Karjalassa maakunnallinen yhteistyö on edelleen nosteessa. Se on 2000-luvulla ollut keskimäärin arvossa +56, kun se

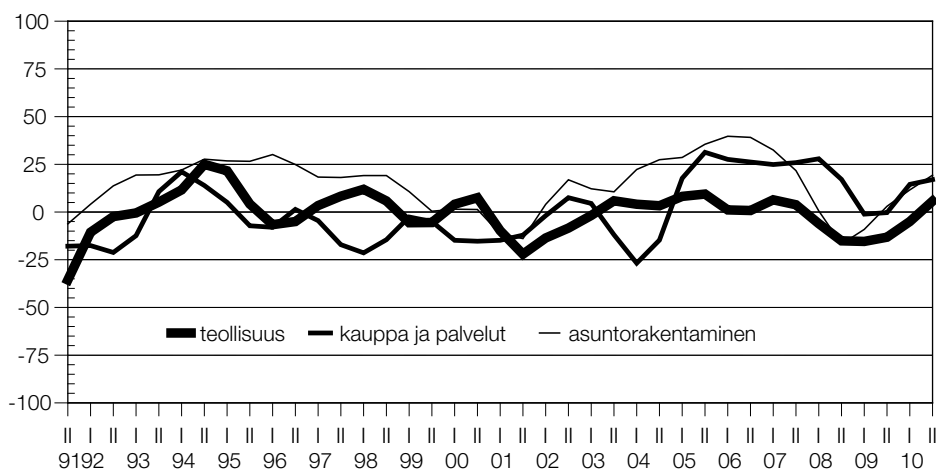
lokakuussa sai arvon +47 (koko maa +38). Yhteistyöodotukset ovat samankaltaiset niin Lappeenrannan seudulla kuin muualla maakunnassa.

Kolme viidestä (39 %) päättäjistä pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko maa 48 %).

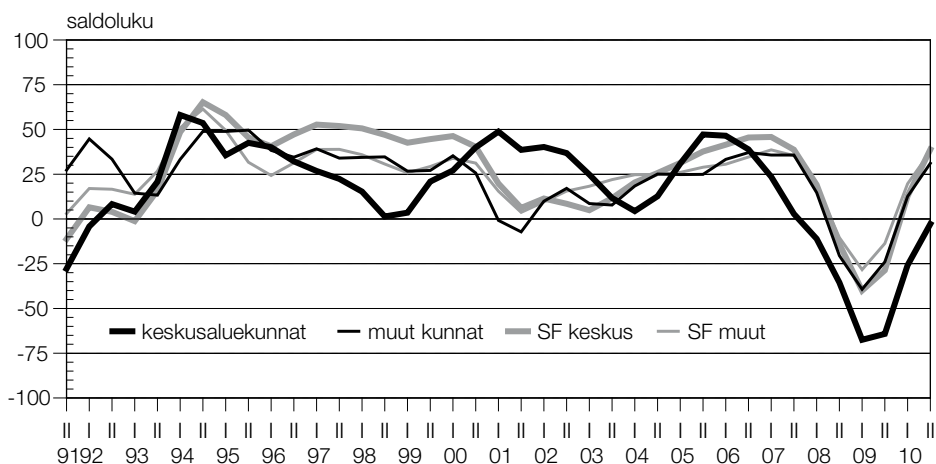
Poimintoja kuntapäättäjien kommenteista (plussia ja miinuksia):

- (+) "Historian suuremmat investoinnit"
- (+) "Työttömyys alenemassa ja verotulokertymä palautumassa normaaliksi"
- (+) "Kunnassa on hyvä sisäinen henki, paikallisidentiteetti ja yhteistyöverkostot"
- (-) "Kuntien yhteistyön puute palvelujen järjestämisessä uhkaa palvelujen saavutettavuutta"
- (-) "Kaiken perustana olevaan suorittavaan työhön hakeudutaan liian vähän. Siinä suomalaisen yhteiskunnan suurin ongelma. Koulutus ei perustu kaikilta osin reaalielämään"

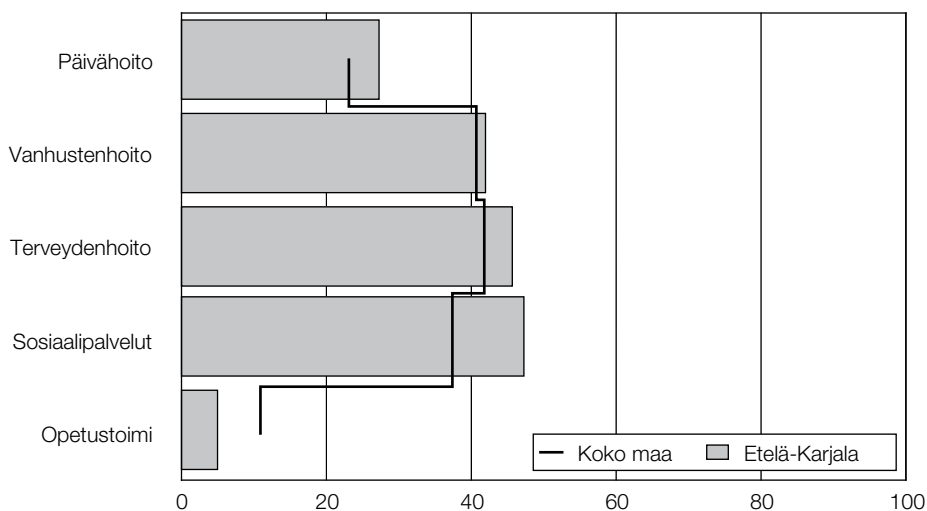
Kuvio 43. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

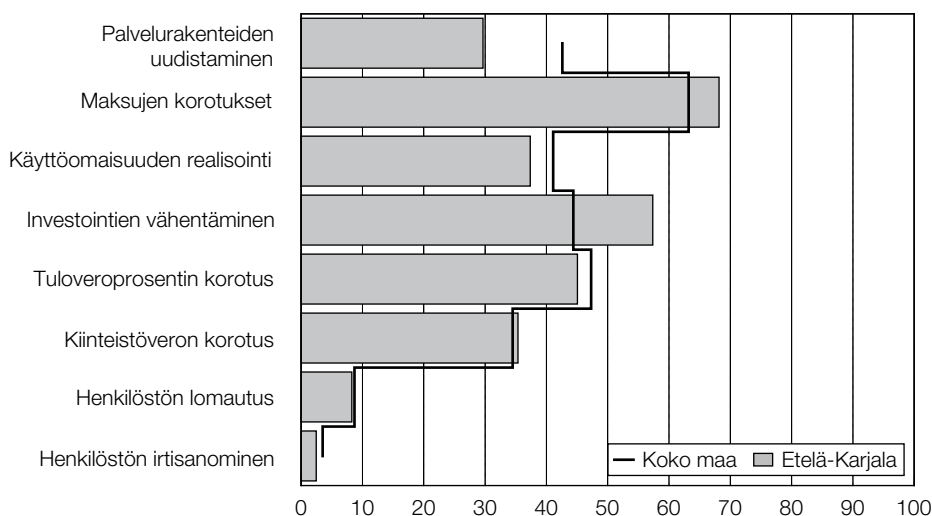
Kuvio 44. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 45. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjäistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 46. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

9 Södra Karelen (förtroendetal +16)

I Södra Karelen är utvecklingsförväntningarna försiktigt positiva. Landskapets ekonomiska utveckling bedömdes vara något svagare än för andra landskap på 1990- och 2000-talet. Skatteinkomsterna ökar, men man lånar i hög omfattning. Investeringsutsikterna har förbättrats, men de är inte helt i linje med förväntningarna. Sysselsättningsutsikterna har förbättrats jämfört med tidigare. Landskapssamarbetet upplever fortfarande ett lyft i Södra Karelen.

10 Etelä-Savo (luottamusluku +2)

Etelä-Savon kehitysnäkymät ovat kohentumassa, muttei aivan muun maan tahdissa. Talouden ja työllisyyden kehitysarviot ovat niin 1990- kuin 2000-luvulla jääneet alle maan keskiarvon. Verotulot ovat kasvussa, mutta lainamäärä kasvava. Investointinäkymät kuten työllisyyskin ovat hitaalla kasvu-uralla. Peruspalveluiden tehtäviin on vaikeuksia saada työvoimaa. Maakunnallinen yhteistyö on sujuvaa.

Velanotossa maltillisuutta

Maakunnassa kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on nousut ja sai nyt arvon +2, kun vastaava luku oli keväällä 2010 arvossa -6. Syksyllä 2009 saldoluku oli vielä pakkasella arvossa -27, verrokkivuonna 2007 arvossa +14. Talousmittari on 1990-luvulla ollut Etelä-Savossa keskimäärin arvossa -5 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se sai arvon -6 (koko maa +1). Maakunnassa verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä arvon -21, kun se syksyllä nousi arvoon +20 (koko maa +41). Velanotto kasvaa: saldoluku oli keväällä arvossa -40 ja lokakuussa se sai maltillisemmän arvon -30 (koko maa -39). Työllisyyden odotetaan paranevan: syksyllä 2009 saldoluku sai arvon -36, keväällä 2010 arvon +13 ja lokakuussa arvon +23 (koko maa +42).

Mekaanisesti laskien Etelä-Savon 17 kunnasta vuotta 2011 seuraavien 2-3 vuoden aikana 9 kuntaa nostaa tuloveroprosenttia, 6 korottaa kiinteistöveroä, 11 nostaa maksujaan, 9 vähentää investointejaan, 8 realisoi käyttöomaisuuttaan, yksi kunta irtisanoo henkilöstöään, 2 lomauttaa ja 7 kuntaa uudistaa palvelurakenteitaan lähivuosina jos kuntapäätäjien arviot realisoituvat sellaisenaan. Investointinäkymät ovat kohentuneet: asuntorakentaminen sai nyt arvon +20 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit arvon +9 (koko maa +21) ja teollisuuden investoinnit arvon +10 (koko maa +21).

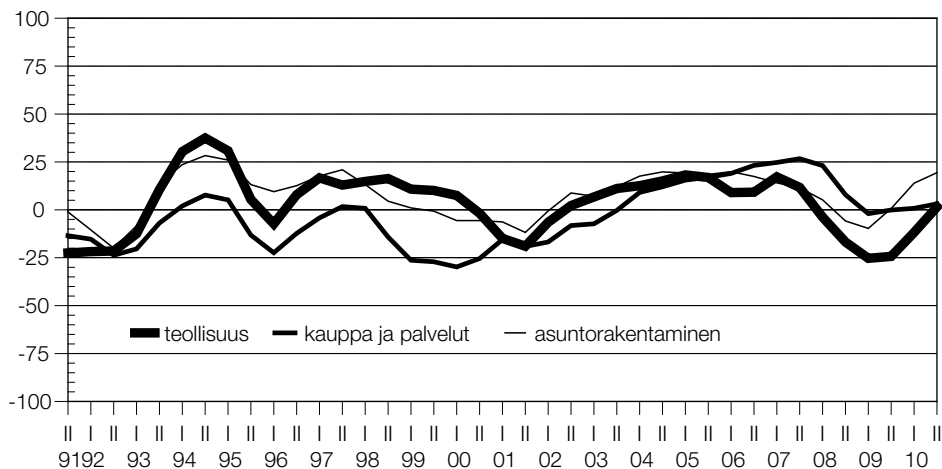
Maakuntayhteistyö sujuvaa

Erityisesti terveydenhoidon, mutta myös vanhustenhoidon ja sosiaalipalvelujen sektoreilla koetaan työvoiman saatavuudessa ongelmia muuta maata enemmän. Vanhusten- ja terveydenhoitopalvelujen toimintaedellytykset eivät kuntapäätäjien mukaan juuri eroa muista maakunnista. Terveydenhoidon tilanne arvioidaan Mikkelin seudulla muuta maakuntaa paremmaksi. Kaksi viidestä (41 %) pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko maa 48 %). Etelä-Savossa maakunnallinen yhteistyö on lisääntymässä etenkin Mikkelin seudulla. Se on maakunnassa 2000-luvulla ollut keskimäärin arvossa +37, kun se lokakuussa sai arvon +49 (koko maa +38).

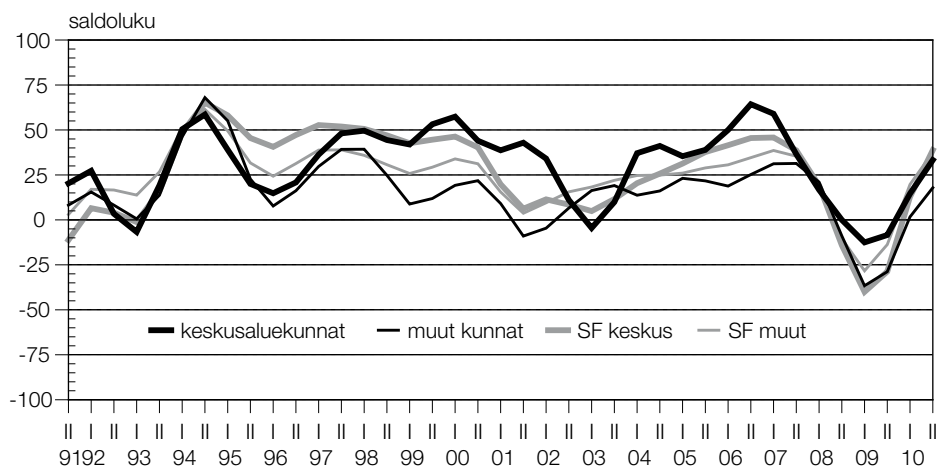
Poimintoja kuntapäättäjien kommentteista (plussia ja miinuksia):

- (+) "Investoinnit kaupan ja palvelun puolella merkittävää. Työttömyys on pysynyt vakaalla tasolla"
- (+) "Seudullinen ja maakunnallinen yhteistyö kehittynyt positiiviseen suuntaan"
- (-) "Laman/taantuman vaikutus realisoituu kuluvana vuonna ja vielä myös 2011"
- (-) "Työvoiman saatavuus askarruttaa erityisesti vanhusten palveluissa ja terveydenhuollossa. Lääkäriongelma vaatisi radikaaleja toimia"
- (-) "Kauhuskenaario yliopiston toimipaikkojen keskittämisestä: rysähdys tulee olemaan kotikunnalle karmea" (-) "Vanhustenhuolto- ja terveydenhuoltokulttuurin nopea kasvu vuodesta 2014 alkaen. Erikoisterveydenhoito tulee pienessä Sosterissa kalliiksi ja kunta tulee velkaantumaan nopeasti kasvavien investointien seurauksena"

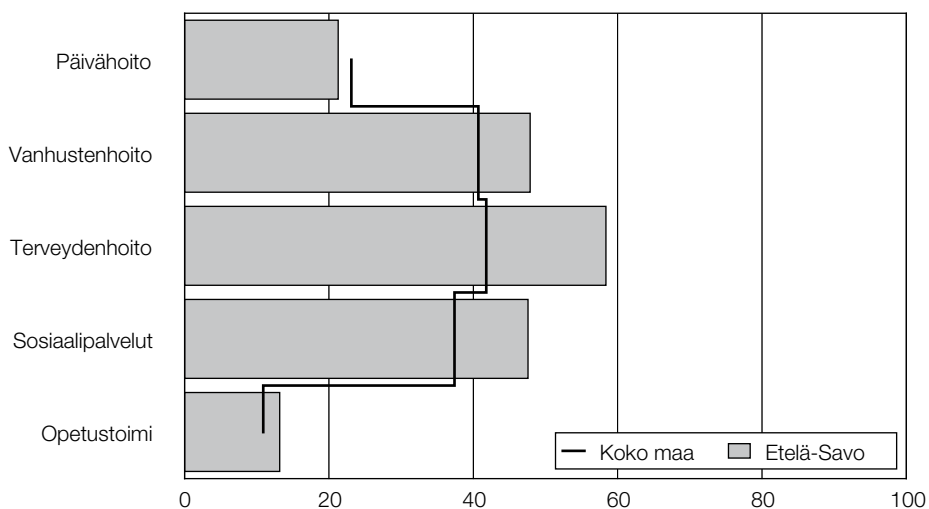
Kuvio 47. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, kausitasoitettu saldoluuku (K6b)

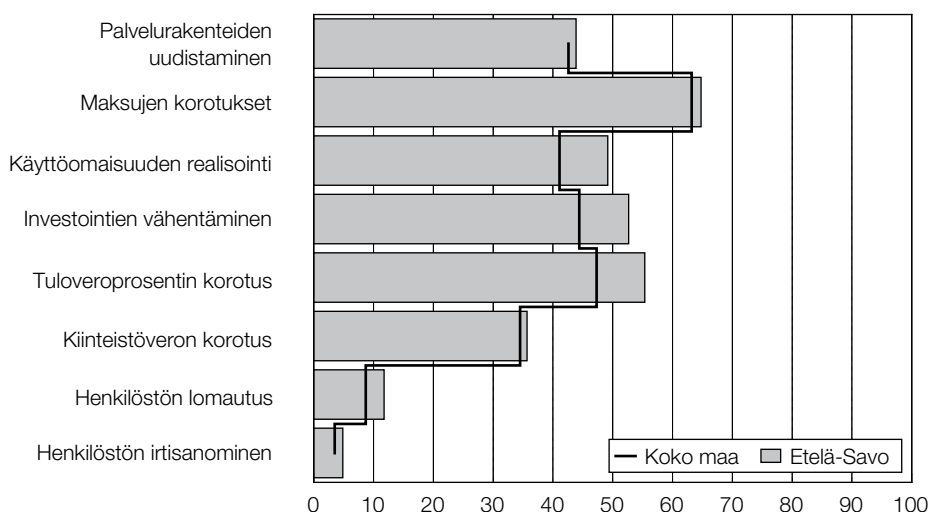
Kuvio 48. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 49. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 50. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

10 Södra Savolax (förtroendetal +2)

Utvecklingsutsikterna för Södra Savolax håller på att förbättras, dock inte i samma takt som i landet i övrigt. Bedömningarna gällande utvecklingen av ekonomin och sysselsättningen stannade under landets medeltal på både 1990- och 2000-talet. Skatteinkomsterna ökar, men lånebeloppet växer. En långsam förbättring vad gäller investeringarna och sysselsättningen kan skönjas. Det är svårt att hitta arbetskraft till basservicen. Landskapssamarbetet löper smidigt.

11 Pohjois-Savo (luottamusluku +17)

Pohjois-Savon kehitysnäkymät ovat kohentumassa. Verotulot ovat nousseet suotuisasti, mutta velkaa otetaan muun maan tahdissa. Työllisyyden odotetaan paranevan. Erityisesti asuntorakentamisen investoinnit ovat kasvussa. Työvoiman saatavuudessa on ongelmia peruspalveluissa. Maakunnallinen yhteistyö on maakunnassa erityisessä nosteessa.

Talous- ja työllisyyskehitys muun maan tahdissa

Pohjois-Savon kehitysnäkymät ovat kohentuneet vuotta edeltävästä ajasta. Kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on noussut ja sai nyt arvon +17, kun vastaava luku oli keväällä 2010 arvossa +10. Syksyllä 2009 saldoluku oli vielä pakkasella arvossa -32, verrokkivuonna 2007 arvossa +13. Talousmittari on 1990-luvulla ollut Pohjois-Savossa keskimäärin arvossa -8 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se sai arvon +2 (koko maa +1). Verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä arvon +22, kun se syksyllä nousi jo arvoon +44 (koko maa +41). Sen sijaan velanottoon turvaudutaan edelleen, saldoluku oli keväällä arvossa -32 ja lokakuussa se sai arvon -37 (koko maa -39).

Työllisyyden odotetaan paranevan. Syksyllä 2009 saldoluku sai arvon -46 keväällä 2010 arvon +41 ja lokakuussa arvon +49 (koko maa +42). Mekaanisesti laskien Pohjois-Savon 23 kunnasta vuotta 2011 seuraavien 2-3 vuoden aikana 8 kuntaa nostaa tuloveroprosenttia, 9 korottaa kiinteistöveroä, 16 nostaa maksujaan, 9 vähentää investointejaan, 9 realisoii käyttöomaisuuttaan, yksi kunta irtisanoo henkilöstöään, yksikään ei lomautta ja 10 uudistaa palvelurakenteitaan jos kuntapäätäjien arviot realisoituvat sellaisenaan. Investointinäköymät ovat kohentuneet edellisvuodesta: asuntorakentamisen saldoluku sai nyt arvon +35 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit varovaisemman arvon +6 (koko maa +21) ja teollisuuden investoinnit arvon +20 (koko maa +21).

Yhteistyö-odotukset korkealla

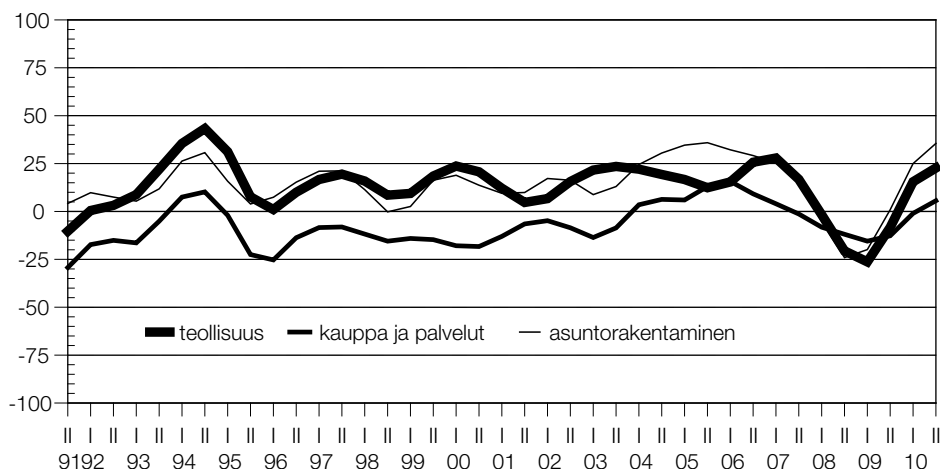
Maakunnassa erityisesti vanhustenhoidon, mutta myös terveydenhoidon ja päivähoidon sektoreilla kunnissa koetaan työvoiman saatavuudessa ongelmia. Maakunnassa vanhusten- ja terveydenhoitopalvelujen toimintaedellytykset arvioidaan päätäjien mukaan melko hyviksi. Kuopion seudulla tilanne on muuta maakuntaa parempi. Puolet (53 %) päätäjistä pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko maa 48 %). Maakunnallinen yhteistyö on nyt erityisessä nosteessa. Se on 2000-luvulla ollut kes-

kimäärin arvossa +45, kun se lokakuussa sai arvon +66 (koko maa +38). Erityisesti Kuopion seudun ulkopuolella yhteistyö-odotukset ovat korkealla.

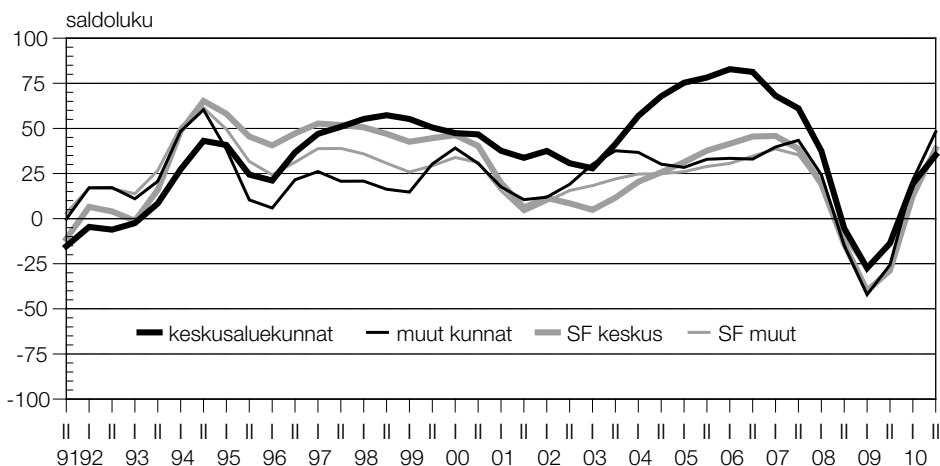
Poimintoja kuntapäätäjien kommenteista (plussia ja miinuksia):

- (+) "Pieniä mikroyrityksiä on perustettu vilkkaasti"
- (+) "Kunta kasvaa ja kehittyy. Perusturvatoimialan yhteistoiminta-alueen yhteistyötä ja ympäristö-terveydenhuollossa alkamassa isäntäkuntavetoinen yhteistoiminta"
- (-) "Talouden hallinta kaiken kaikkiaan vaikeaa, koska puskureita ei ole"
- (-) "Perusturvatoimialan liikelaitoksen talouden ohjaus ja suunnittelu eivät ole tapahtuneet riittävän hallitusti. Isosta toimintayksiköstä johtuen taloudellinen riski on suuri ja vaatii erityistä huomiota"
- (-) "Päivähoito- ja vanhuspalvelujen paikoista huutava pula"
- (-) "Valtion hallinnon tukitoimet ovat onnettomia rakennemuutospaikkakuntien tukemisessa"
- (-) "Yleinen pako asutuskeskuksiin huolestuttaa"

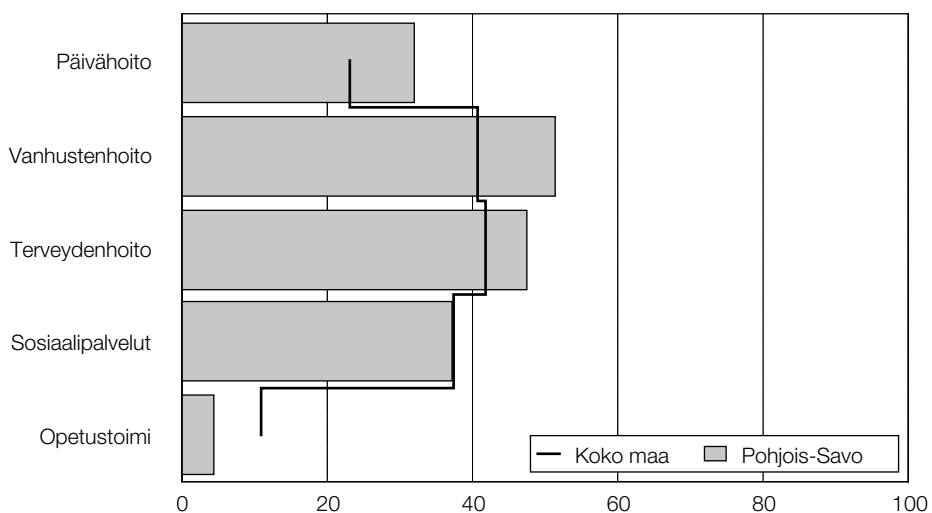
Kuvio 51. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

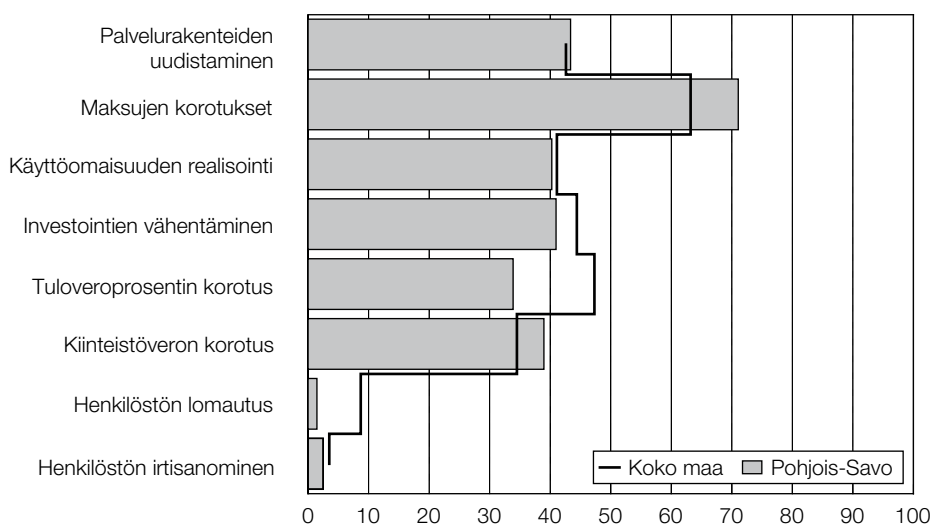
Kuvio 52. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 53. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 54. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

11 Norra Savolax (förtroendetal +17)

Utvecklingsutsikterna för Norra Savolax håller på att förbättras. Skatteinkomsterna har vuxit gynnsamt, men man tar lån i samma takt som i landet i övrigt. Man förväntar sig att sysselsättningen ska förbättras. Särskilt investeringarna inom bostadsbyggandet ökar. Det finns problem vad gäller tillgången på arbetskraft inom basservicen. Landskapssamarbetet upplever ett särskilt lyft.

12 Pohjois-Karjala (luottamusluku +10)

Pohjois-Karjalan kehitysnäkymät ovat kohentuneet ja ne ovat pysyneet vuoden mittaan samalla tasolla. Talouskehityksen on arvioitu 1990- ja 2000-luvulla jääneen jälkeen muista. Verotulot ovat kasvussa. Velkaa otetaan, mutta maltillisesti. Työllisyyskehitys arvioidaan hyväksi. Terveystenhoiton työvoiman saatavuus nähdään ongelmalliseksi. Maakunnallinen yhteistyö ei ole maakunnassa nyt korostetusti esillä.

Maakunnan talous- ja työllisyysarviot jääneet usein alle maan kehitysarvioiden

Pohjois-Karjalassa kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on noussut ja sai nyt arvon +10, kun vastaava luku oli keväällä 2010 arvossa +7. Syksyllä 2009 saldoluku oli vielä pakkasella arvossa -36. Talousmittari on 1990-luvulla ollut Pohjois-Karjalassa keskimäärin arvossa -8 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se sai arvon -8 (koko maa +1). Verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä arvon +14, kun se syksyllä nousi jo arvoon +37 (koko maa +41). Velkamäärä kasvaa, mutta maltillisemmin kuin aikaisemmin: saldoluku oli keväällä arvossa -50 ja lokakuussa 2010 se sai arvon -38 (koko maa -39).

Työllisyyden odotetaan paranevan: syksyllä 2009 saldoluku sai arvon -28, keväällä 2010 arvon +57 ja lokakuussa arvon +38 (koko maa +42). Mekaanisesti laskien Pohjois-Karjalan 14 kunnasta vuotta 2011 seuraavien 2-3 vuoden aikana 8 kuntaa nostaa tuloveroprosenttia, 5 korottaa kiinteistöveroja, 8 nostaa maksujaan, 6 vähentää investointejaan, 6 realisoi käyttöomaisuuttaan, yksikään ei irtisano henkilöstöään, 3 lomauttaa ja 8 kuntaa uudistaa palvelurakenteitaan. Investointinäköymät ovat kohentuneet lähinnä asuntosektorilla: asuntorakentamisen saldoluku sai nyt arvon +43 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit arvon -4 (koko maa +21) ja teollisuuden investoinnit arvon +13 (koko maa +21).

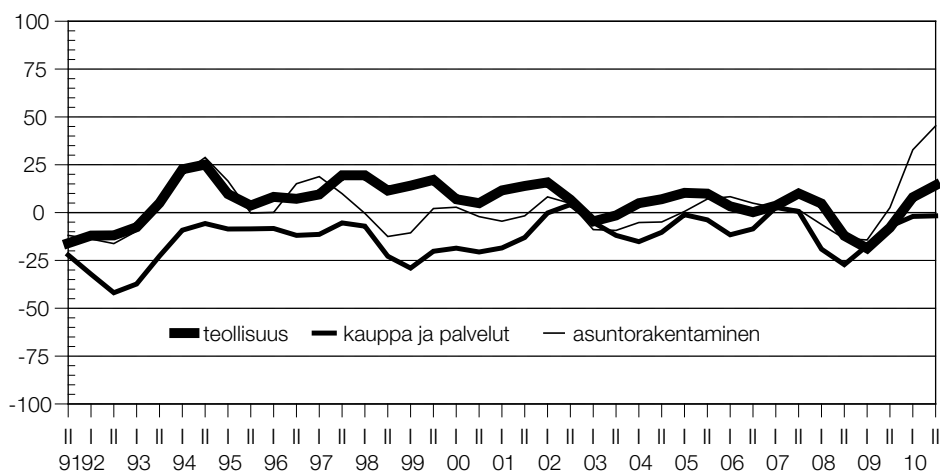
Terveystenhoiton työvoiman saatavuus ongelmana

Terveystenhoiton työvoiman saatavuus koetaan erityisen ongelmallisena. Itse terveydenhoitopalvelujen toimintaedellytyksien arvioidaan kohentuneen muuhun maahan verrattuna. Joensuun seudulla tilanne arvioidaan muuta maakuntaa paremmaksi. Puolet (52 %) päättäjistä pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko maa 48 %). Maakunnallinen yhteistyö ei ole nyt korostetusti esillä. Se on 2000-luvulla ollut keskimäärin arvossa +41, kun se lokakuussa sai arvon +26 (koko maa +38).

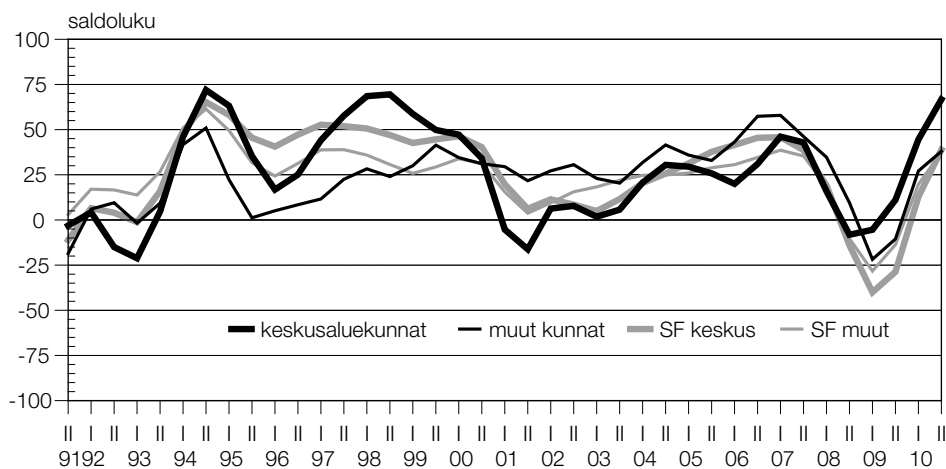
Poimintoja kuntapäättäjien kommenteista (plussia ja miinuksia):

- (+) "Työttömyys on alentunut – niukkuudesta huolimatta meillä pystytään investoimaan"
- (-) "Valtio vetämässä viimeisetkin palvelut pois"
- (-) "Kuntayhteistyö on ollut sekavaa ja sote-palvelut ovat heikentyneet. Paraslaki on ollut jokseenkin epäonnistunut uudistus"
- (-) "Kuntien välinen yhteistyö parashankkeessa, Valtion tultava määrätietoisemmin ohjeistamaan, muuten terveetkin kunnat menevät vastuuttomasti toimivien kuntien mukana talouskriisiin"
- (-) "Työttömyys pysyy korkealla tasolla. Kuntatalouden näkymät ovat epämääräiset. Verotulot heikkenevät nimellisen verorasituksen kiristämisestä huolimatta"
- (-) "Kunnan omien päätösten ja kuntatalouden yhteys on hämärä ja heikentää helposti myös päättäjien uskoa talouden tervehdyttämistoimien riittävyteen"

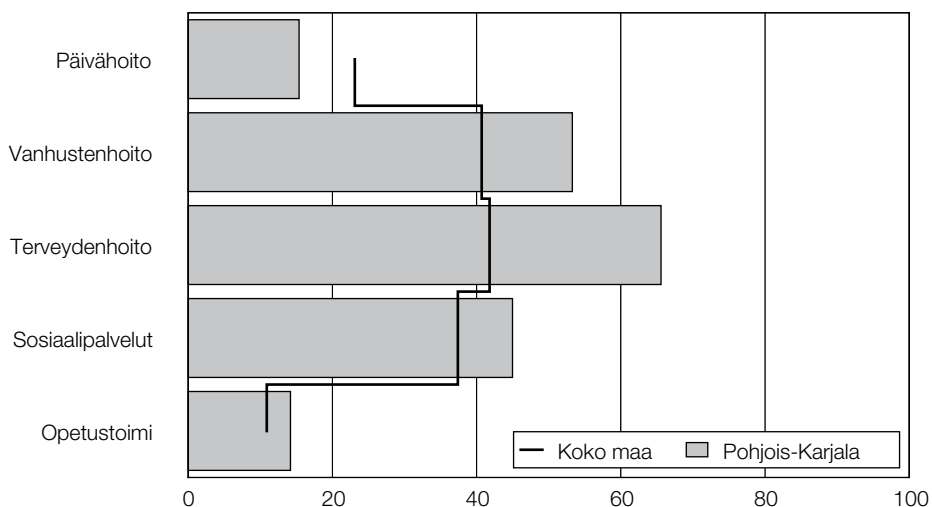
Kuvio 55. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkymät, haustasoitettu saldoluku (K6b)

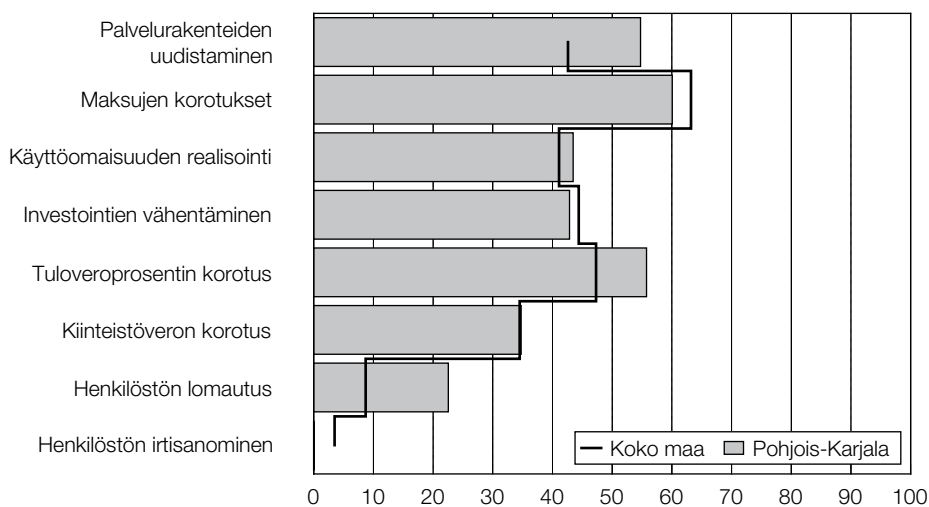
Kuvio 56. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 57. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 58. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

12 Norra Karelen (förtroendetal +10)

Utvecklingsutsikterna för Norra Karelen har förbättrats och de har hållit sig på samma nivå under året. På 1990- och 2000-talet bedömdes den ekonomiska utvecklingen släpa efter de andra landskapens. Skatteinkomsterna ökar. Man tar upp lån, men i måttlig omfattning. Sysselsättningsutvecklingen bedöms vara god. Tillgången på arbetskraft inom hälsovården ses som ett problem. Landskapssamarbetet betonas inte särskilt nu.

13 Keski-Suomi (luottamusluku +16)

Keski-Suomen kehitysnäkymät ovat kohenemassa. Talous- ja työllisyyskehitys on saanut päättäjiltä paremmat arviot 2000-luvulla kuin 1990-luvulla. Verotuloja kertyy edeltävää vuotta paremmin, mutta myös velanotto on selvässä kasvussa. Investointinäkymät ja työllisyys ovat kehittymässä hyvinkin myönteisesti. Työvoiman saatavuus peruspalveluihin on muun maan tasolla. Jyväskylän seudulla luodaan uskoa maakunnalliseen yhteistyöhön.

Verotulot ja velkamäärä kasvussa

Keski-Suomen kehitysnäkymät ovat kohentuneet selkeästi. Kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on noussut ja sai nyt arvon +16, kun vastaava luku oli keväällä 2010 arvossa +5. Syksyllä 2009 saldoluku oli vielä pakkasella arvossa -25 ja verrokkivuonna 2007 arvossa +24. Talousmittari on 1990-luvulla ollut Keski-Suomessa keskimäärin arvossa -5 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se sai arvon +0 (koko maa +1). Verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä arvon +21, kun se syksyllä nousi jo arvoon +43 (koko maa +41). Velanotto kasvaa: saldoluku oli keväällä arvossa -42 ja lokakuussa se sai arvon -54 (koko maa -39). Työllisyyden odotetaan paranevan. Syksyllä 2009 saldoluku sai arvon -31, keväällä 2010 arvon +20 ja lokakuussa arvon +40 (koko maa +42).

Mekaanisesti laskien Keski-Suomen 23 kunnasta vuotta 2011 seuraavien 2–3 vuoden aikana 15 kuntaa nostaa tuloveroprosenttiaan, 11 korottaa kiinteistöveroja, 15 nostaa maksujaan, 10 vähentää investointejaan, 13 realisoi käyttöomaisuuttaan, 2 irtisanoa henkilöstöään, 3 lomauttaa ja 9 kuntaa uudistaa palvelurakenteitaan. Investointinäkymät ovat maakunnassa kohentuneet etenkin asuntorakentamisen sekä kaupan ja palveluiden aloilla: asuntorakentamisen saldoluku sai nyt arvon +38 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit arvon +36 (koko maa +21) ja teollisuuden investoinnit arvon +21 (koko maa +21).

Jyväskylän seudulla uskotaan maakunnalliseen yhteistyöhön

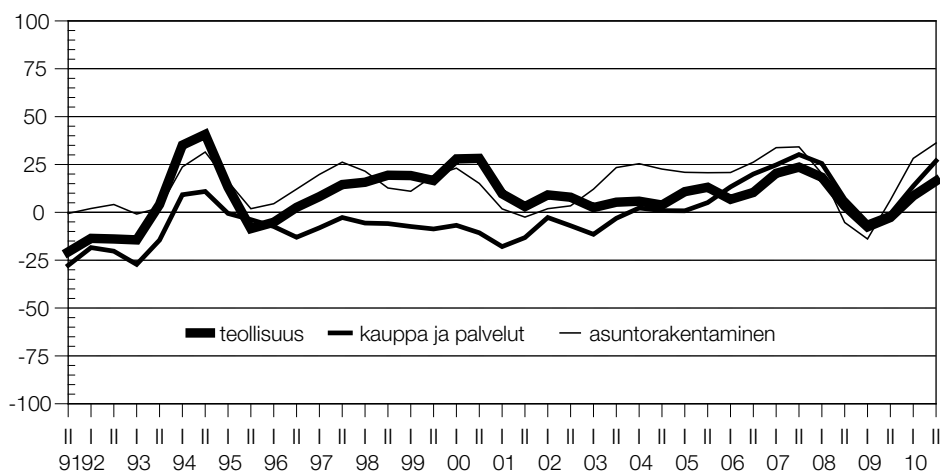
Maakunnassa työvoiman saatavuus peruspalveluissa ei ole muuta maata hankalampi. Jyväskylän seudulla vanhusten- ja terveydenhoitopalvelujen toimintaedellytykset ovat kohentuneet kuntapäättäjien mukaan maakunnan reuna-alueita paremmin. Kolme viidestä (60 %) päättäjistä pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko maa 48 %). Maakunnallinen yhteistyö on nyt erityisesti Jyväskylän seudulla nosteessa. Se

on maakunnassa 2000-luvulla saanut keskimäärin arvon +45, kun se lokakuussa sai arvon +55 (koko maa +38).

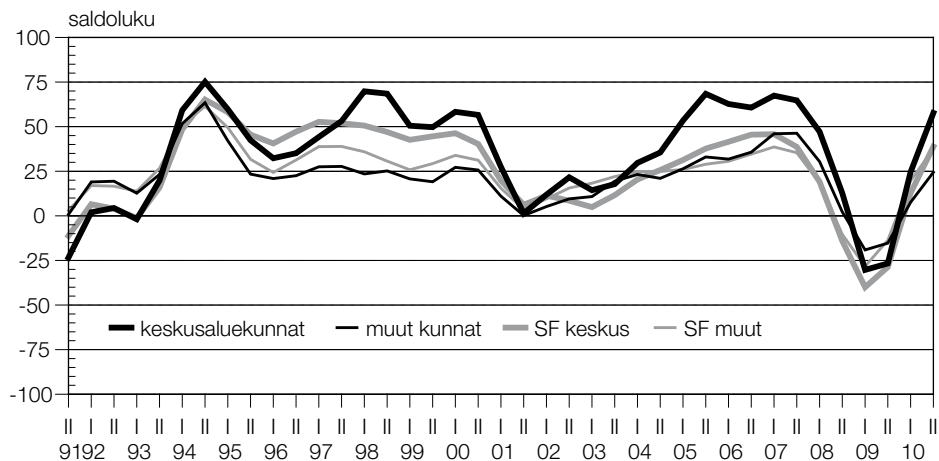
Poimintoja kuntapäättäjien kommenteista (plussia ja miinuksia):

- (+) "Kunnan velkaantuminen on saatu pysäytettyä ja jopa käännettyä laskuun"
- (+) "Teollisuudella menee hyvin, uusia työpaikkoja odotettavissa"
- (+) "Liitoksessa synnytystuskien helpotettua yhtenäinen toimintakulttuuri alkaa hiljalleen löytyä"
- (-) "Arvokeskusteluja ei ole 'vara' käydä, kuntapäättäjistä tulee entistä enemmän leimausautomaatteja"
- (-) "Valtio luo tarkoilla säädöksillään jatkuvasti uusia kuluja, eikä ota riittävästi osaa kulujen kattamiseen. Isot kasvukeskuskunnat itsekkäitä, eivät huomioi riittävästi ympäristökuntien kehitysnäkymiä"
- (-) "Valtiovallan toimesta ajetaan hyvinkin menestyvät, alle 20 000 asukasta olevat kunnat isompien syliin"

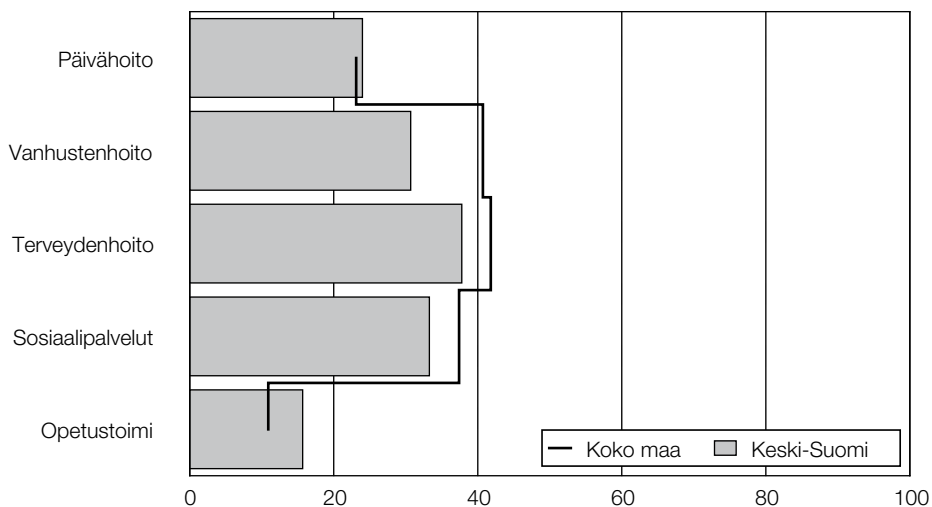
Kuvio 59. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

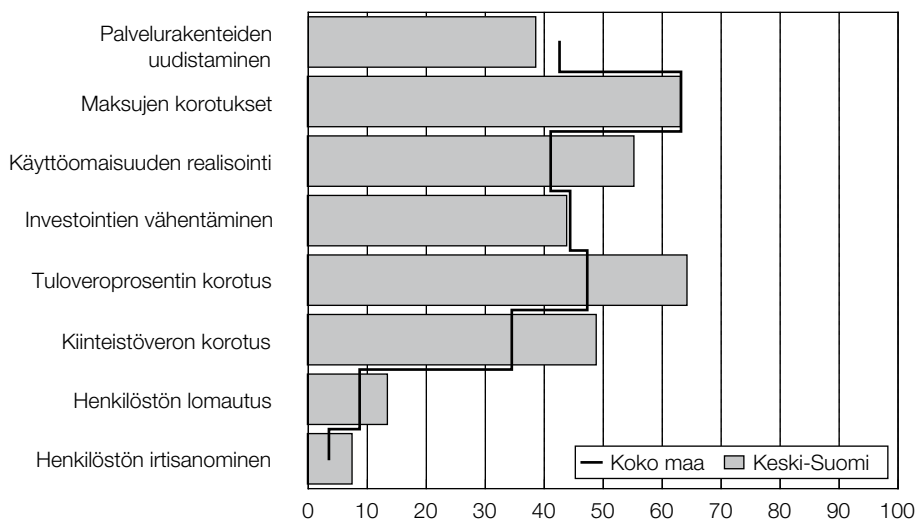
Kuvio 60. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 61. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjäistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 62. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

13 Mellersta Finland (förtroendetal +16)

Utvecklingsutsikterna för Mellersta Finland håller på att förbättras. Beslutsfattarna bedömer att utvecklingen inom ekonomin och sysselsättningen är bättre på 2000-talet än vad den var på 1990-talet. Skatteinkomsterna är bättre än året innan, men även upplåningen ökar klart. Investeringsutsikterna är goda och sysselsättningen utvecklas mycket positivt. Tillgången på arbetskraft till basservicen ligger på samma nivå som i landet i övrigt. I Jyväskyläregionen skapar man tilltro till landskapssamarbetet.

14 Etelä-Pohjanmaa (luottamusluku +15)

Etelä-Pohjanmaan kehitysnäkymät ovat kohenemassa. Talous- ja työllisyyskehitystä on 1990- ja 2000-luvulla arvioitu samankaltaiseksi kuin muun Suomen kehitystä. Verotulot ovat hyvässä kasvussa, mutta velkamäärä kasvaa huolestuttavasti. Työllisyysnäkymät ovat parantuneet merkittävästi ja asuntorakentaminen on elpymässä. Työvoiman saatavuus peruspalvelujen tehtävissä on hankaloitunut.

Verotulokehitys paranemassa – velanottoon kuitenkin turvaudutaan

Etelä-Pohjanmaan kehitysnäkymät ovat kohentuneet vuotta edeltäneestä ajasta. Kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on noussut ja sai nyt arvon +15, kun vastaava luku oli keväällä 2010 arvossa +10. Syksyllä 2009 saldo-luku oli vielä pakkasella arvossa -25 ja verrokkivuonna 2007 arvossa +20. Talousmittari on 1990-luvulla ollut Etelä-Pohjanmaalla keskimäärin arvossa -1 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se sai arvon +2 (koko maa +1). Verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä arvon +28, kun se syksyllä nousi jo arvoon +47 (koko maa +41). Sen sijaan velanottoon turvaudutaan edelleen, saldoluku oli keväällä arvossa -37 ja lokakuussa se sai arvon -55 (koko maa -39).

Työllisyyden odotetaan paranevan. Syksyllä 2009 saldoluku sai arvon -24, keväällä 2010 arvon +39 ja lokakuussa arvon +46 (koko maa +42). Investointinäkymät ovat kohentumassa kuten muualla maassakin: asuntorakentamisen saldoluku sai nyt arvon +39 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit arvon +21 (koko maa +21) ja teollisuuden investoinnit arvon +22 (koko maa +21). Mekaanisesti laskien Etelä-Pohjanmaan 19 kunnasta vuotta 2011 seuraavien 2-3 vuoden aikana 14 kuntaa nostaa tuloveroprosenttia, 8 korottaa kiinteistöveroä, 13 nostaa maksujaan, 9 vähentää investointejaan, 6 realisoi käyttöomaisuuttaan, yksi kunta irtisanoo henkilöstöään, yksikään ei lomauta ja 5 kuntaa uudistaa palvelurakenteitaan.

Peruspalveluissa kehitys myönteistä

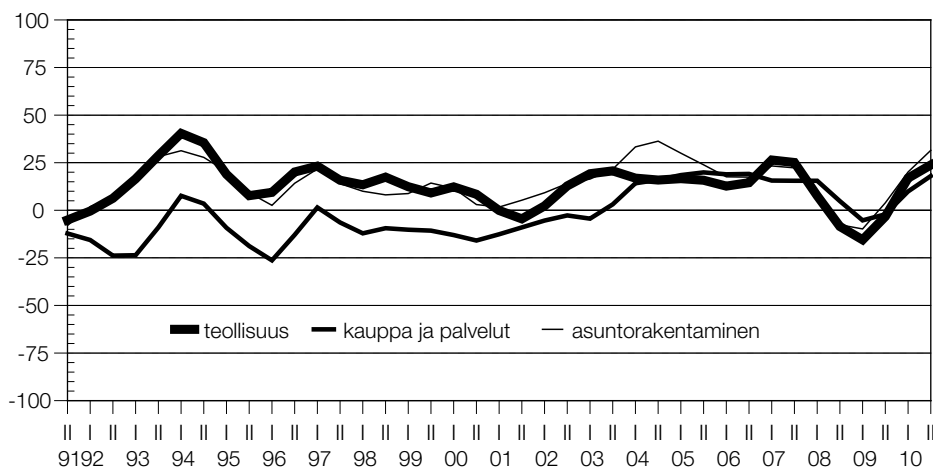
Maakunnassa päivähoidossa ja terveydenhoidossa työvoiman saatavuus nähdään muuta maata hankalampana. Terveydenhoitopalvelujen toimintaedellytykset ovat heikentyneet ja vanhusten hoitopalvelujen osalta parantuneet kuntapäätäjien mukaan. Seinäjoen seudulla tilanne on näissä peruspalveluissa parempi kuin muualla maakunnassa. Kaksi kolmesta (65 %) pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko maa 48 %). Maakunnallista yhteistyötä arvioidaan yhtäläisesti kuin koko maassa-

kin. Se on 2000-luvulla ollut keskimäärin arvossa +42, kun se lokakuussa sai arvon +38 (koko maa +38).

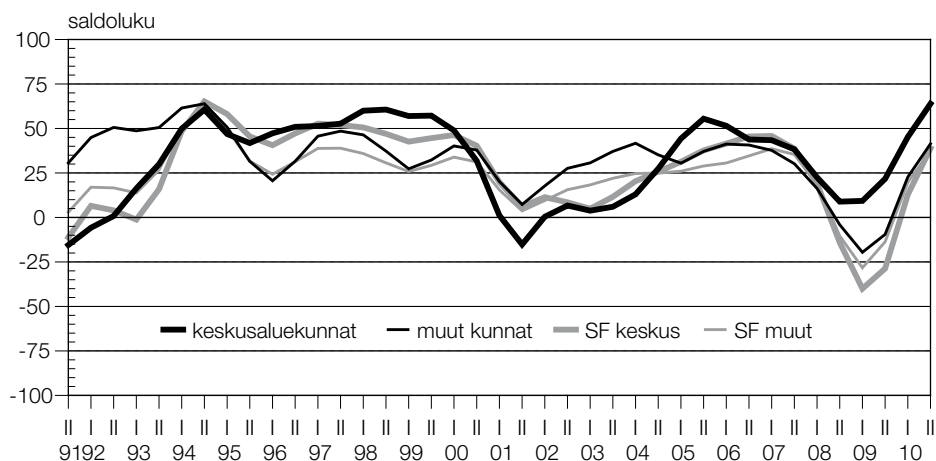
Poimintoja kuntapäättäjien kommenteista (plussia ja miinusia):

- (+) "Kuntatalous on vielä tasapainossa"
- (+) "Terveiden edistäminen on otettu osaksi strategiaa"
- (+) "Sekä teollisuuden että kaupan ja palvelun puolella erittäin isoja jo päätettyjä investointeja tulossa"
- (-) "Tehtävät ovat tulleet kalliimmiksi. Pienessä kunnassa 'kaikki tekee kaikkea', raja-aitoja ei ole. Isossa yhteistoiminta-alueessa työntekijöiden aikaa menee maantiellä oloon, kun tehtäviä sirpaloidaan, tehtävien rajojen yli ei 'saa mennä', vaikka se olisi niin toiminnallisesti kuin taloudellisestikin järkevää"

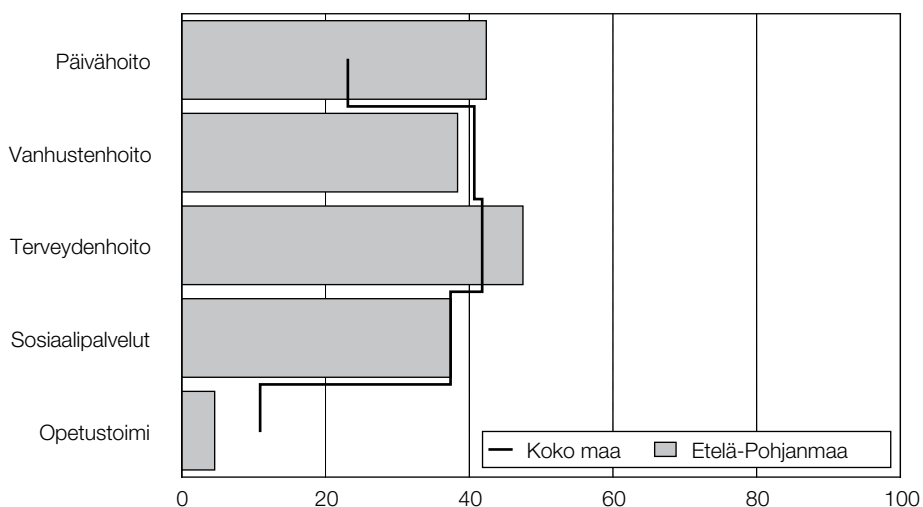
Kuvio 63. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäykymät, kausitasoitettu saldoluuku (K6b)

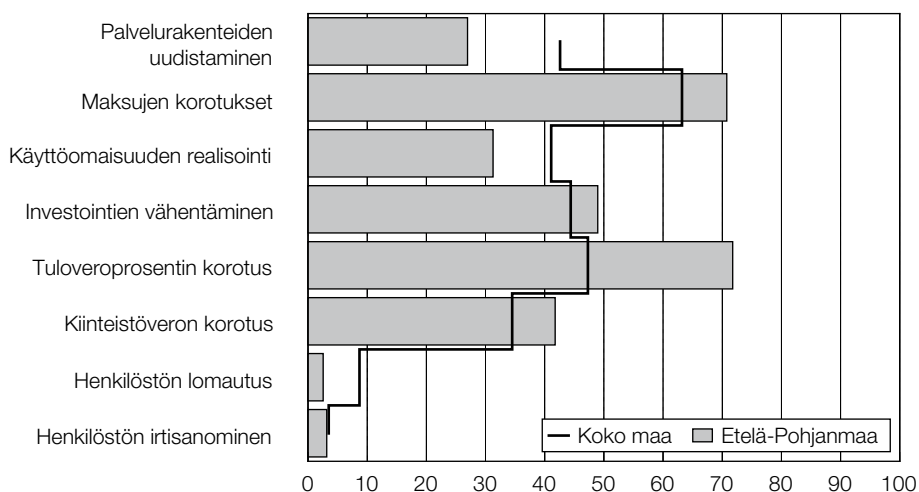
Kuvio 64. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 65. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 66. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

14 Södra Österbotten (förtroendetal +15)

Utvecklingsutsikterna för Sydösterbotten håller på att förbättras. Utvecklingen inom ekonomin och sysselsättningen bedömdes vara likvärdig med utvecklingen i landet i övrigt på 1990- och 2000-talet. Skatteinkomsterna ökar i god takt, men skuldbeloppet växer på ett oroväckande sätt. Sysselsättningsutsikterna har förbättrats märkbart och bostadsbyggandet återhämtar sig. Tillgången på arbetskraft för basservicen har försvårats.

15 Pohjanmaa (luottamusluku +24)

Pohjanmaan kehitysnäkymät ovat kohentuneet merkittävästi. Talous- ja työllisyyskehityksen on arvioitu 1990- ja 2000-luvulla olleen monia muita maakuntia parempaa. Verotulokehitys on hyvällä tasolla, mutta velkaa joudutaan edelleen ottamaan. Investointinäkymät ovat hyvät etenkin teollisuudessa. Peruspalveluiden työvoiman saatavuutta pidetään kohtuullisen hyvänä. Vaasan seudulla odotukset maakuntayhteistyöstä ovat muuta maakuntaa korkeammalla.

Talous- ja työllisyyskehitys edellä useita muita maakuntia

Maakunnassa kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on noussut ja sai nyt arvon +24, kun vastaava luku oli keväällä 2010 arvossa +16. Syksyllä 2009 saldoluku oli vielä pakkasella arvossa -20 ja verrokkivuonna 2007 arvossa +28, korkeasuhdanteen alussa vuonna 1994 se sai arvon +34. Talousmittari on 1990-luvulla ollut Pohjanmaalla keskimäärin arvossa +5 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se sai arvon +6 (koko maa +1). Maakunnassa verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä arvon +36, kun se syksyllä nousi jo arvoon +43 (koko maa +41). Sen sijaan velanottoon turvaututaan edelleen, saldoluku oli keväällä arvossa -51 ja lokakuussa se sai arvon -45 (koko maa -39). Mekaanisesti laskien Pohjanmaan 17 kunnasta vuotta 2011 seuraavien 2-3 vuoden aikana viisi kuntaa tuloveroprosenttiaan, 3 korottaa kiinteistövero- roa, 9 nostaa maksujaan, 7 vähentää investointejaan, 5 realisoi käyttöomaisuuttaan, yksikään kunta ei irtisano henkilöstöään eikä lomauta ja 6 kuntaa uudistaa palvelurakenteitaan lähivuosina jos kuntapäätäjien arviot realisoituvat sellaisenaan.

Työllisyyden odotetaan paranevan. Syksyllä 2009 saldoluku sai arvon -15, keväällä 2010 arvon +35 ja lokakuussa arvon +38 (koko maa +42). Investointinäkymät ovat kohentuneet maakunnassa koko maata ajatellen hyvin: asuntorakentamisen saldoluku sai nyt arvon +36 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit arvon +31 (koko maa +21) ja teollisuuden investoinnit arvon +51 (koko maa +21).

Peruspalveluiden työvoiman saatavuus kohtuullisen hyvä

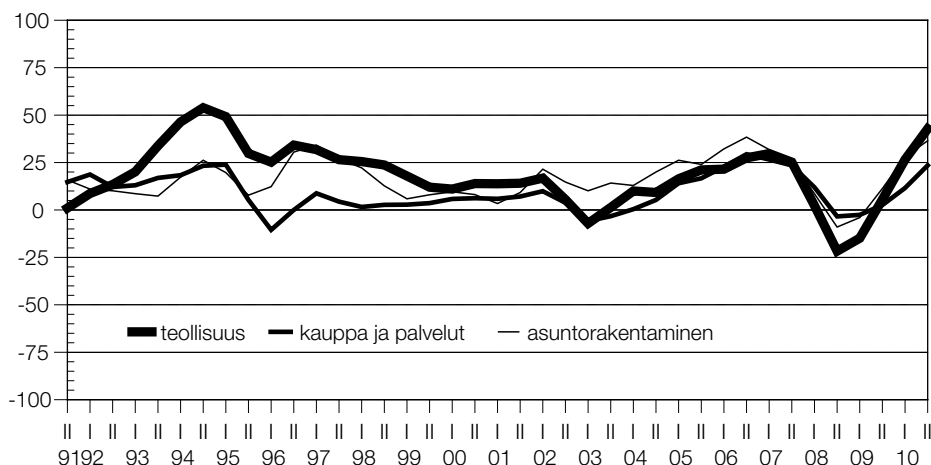
Terveystieteiden, sosiaalitoimen ja opetustoimen tilanne työvoiman saatavuus on muuta maata parempi. Vanhustenhoidon osalta tilanne on päinvastainen. Vaasan seudulla niin vanhusten- kuin terveydenhoitopalvelujen toimintaedellytyksiä pidetään verrattain hyvinä. Reilu kolmannes (37 %) päättäjistä pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko maa 48 %). Maakunnallinen yhteistyö ei ole maakunnassa nyt korostetusti esillä. Se on 2000-luvulla ollut keskimäärin arvossa +35, kun se loka-

kuussa sai arvon +25 (koko maa +38). Vaasan seudulla odotukset yhteistyöstä ovat korkeammalla kuin muualla maakunnassa.

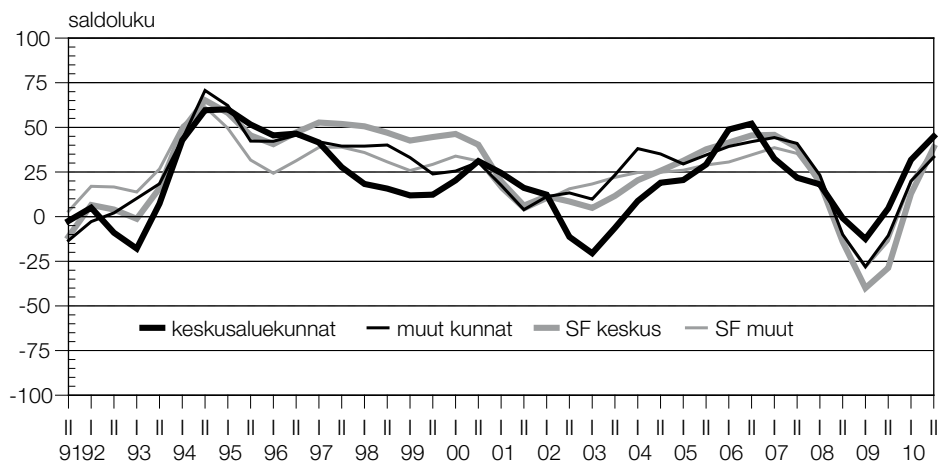
Poimintoja kuntapäätäjien kommenteista (plussia ja miinusia):

- (+) "Det verkar som om kommunens ekonomi är i en våg dal för tillfället, men en ljusning är i sikte"
- (+) "Vireä kunta, talous hyvällä pohjalla, muuttovoitto ja kasvanut syntyvyys"
- (+) "Kommunens ekonomi är i balans. Befolkningsantalet visar en uppåtgående trend. Arbetslösheten sjunker"
- (-) "Seutuyhteistyö riittämätöntä 'puuhastelua'
- (-) "Työvoiman saatavuus (esim. sosiaalityöntekijät, erityisopettajat) on edelleen vaikeutunut"

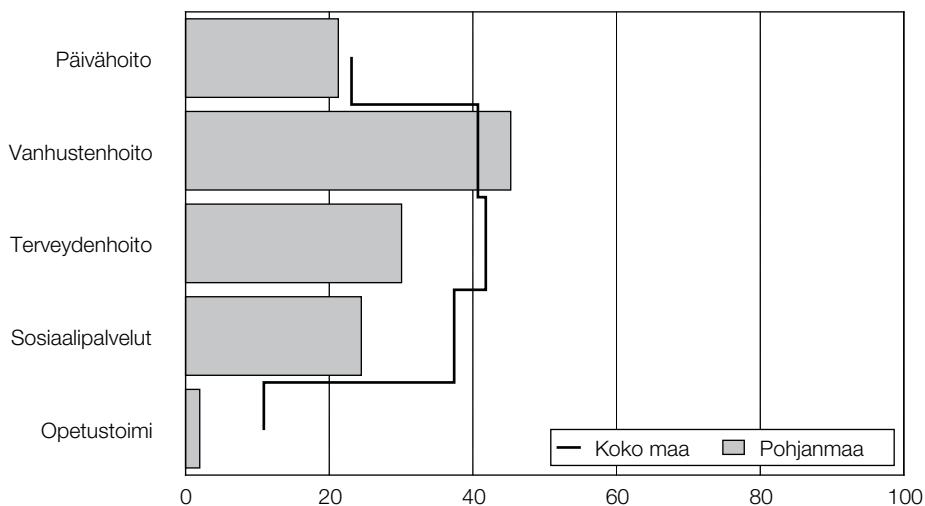
Kuvio 67. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

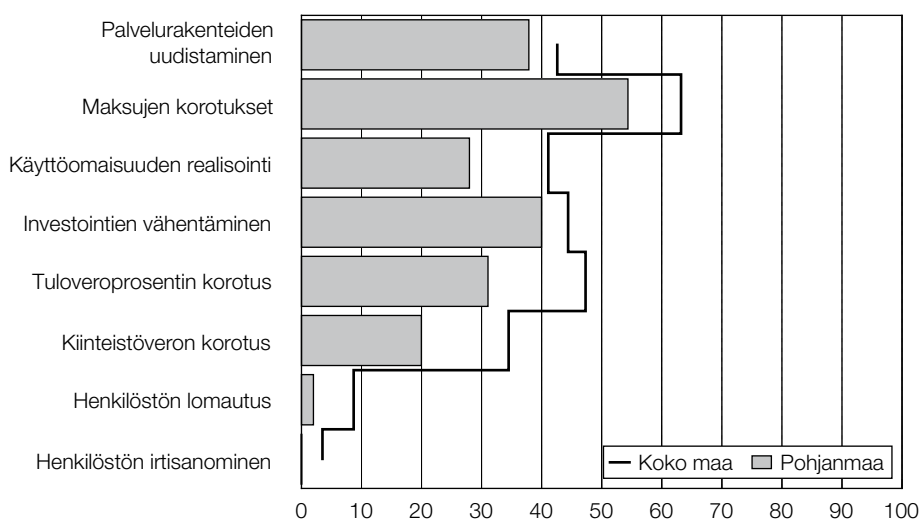
Kuvio 68. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 69. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjäistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 70. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

15 Österbotten (förtroendetal +24)

Utvecklingsutsikterna för Österbotten har förbättrats ansevärt. Utvecklingen inom ekonomin och sysselsättningen bedömdes vara bättre än för många andra län på 1990- och 2000-talet. Skatteinkomsterna utvecklas bra, men man nödgas fortfarande ta lån. Investeringsutsikterna är goda, särskilt inom industrin. Tillgången på arbetskraft för basservicen anses vara rätt bra. I Vasaregionen är förväntningarna på länssamarbetet högre än inom länet i övrigt

16 Keski-Pohjanmaa (luottamusluku +9)

Keski-Pohjanmaalla kehitysnäkymät ovat pysyneet kevään ja syksyn mittauksissa saman tasolla. Verotuloarviot ovat melko varovaiset ja kunnat joutuvat turvautumaan velanottoon. Talous- ja työllisyyskehitys on kuitenkin 2000-luvulla yltänyt koko maan tasolle. Teollisuuden investointiodotukset ovat vireät. Terveystoimien palvelujen toimintaedellytykset huolettavat päättäjiä. Kokkolan seudulla odotukset yhteistyöstä ovat korkeammalla kuin muualla maakunnassa.

Verotuloarviot varovaiset – kunnat turvautuvat velanottoon

Keski-Pohjanmaan kehitysnäkymät ovat kohentuneet vuotta edeltävästä ajasta ja ne ovat pysyneet vuoden mittaan samalla tasolla. Kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on noussut ja sai nyt arvon +9, kun vastaava luku oli keväällä 2010 arvossa +13. Syksyllä 2009 saldoluku oli vielä pakkasella arvossa -16 ja verrokivuonna 2007 arvossa +16. Talousmittari on 1990-luvulla ollut Keski-Pohjanmaalla keskimäärin arvossa -12 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se sai arvon +3 (koko maa +1).

Maakunnassa verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä arvon +41, kun se syksyllä oli arvossa +28 (koko maa +41). Velanottoon turvaudutaan edelleen, saldoluku oli keväällä arvossa -40 ja lokakuussa se sai arvon -66 (koko maa -39). Mekaanisesti laskien Pohjanmaan 8 kunnasta vuotta 2011 seuraavien 2–3 vuoden aikana neljä nostaa tuloveroprosenttiaan, 2 korottaa kiinteistöveroja, 4 nostaa maksujaan, 5 vähentää investointejaan, 3 realisoi käyttöomaisuuttaan, yksikään kunta ei irtisano henkilöstöään, 2 kuntaa lomauttaa ja 4 kuntaa uudistaa palvelurakenteitaan lähivuosina.

Työllisyyden odotetaan paranevan. Syksyllä 2009 saldoluku sai arvon +13, keväällä 2010 arvon +48 ja lokakuussa arvon +44 (koko maa +42). Investointinäkymät ovat kohentuneet ripeästi: asuntorakentamisen saldoluku sai nyt arvon +33 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit arvon +22 (koko maa +21) ja teollisuuden investoinnit arvon +31 (koko maa +21).

Kokkolan seudulla odotuksia maakuntayhteistyöstä

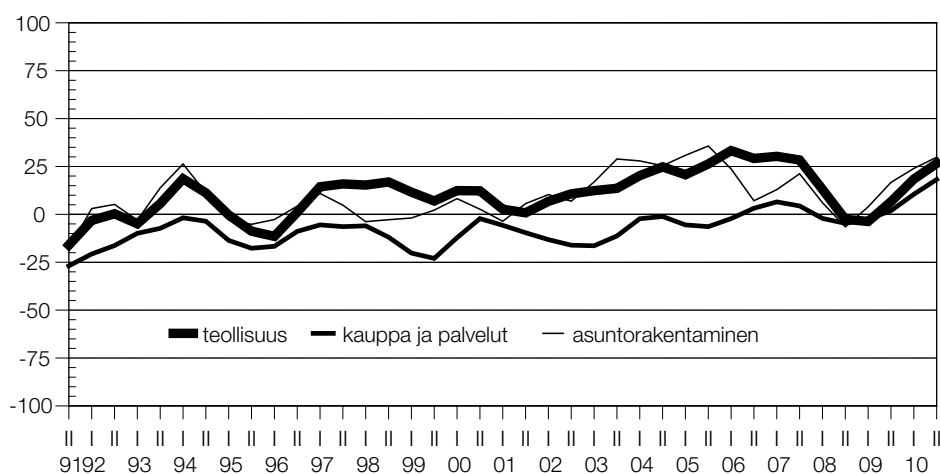
Maakunnassa vanhustenhoidon ja sosiaalitoimen tilanne työvoiman saatavuudessa kuvataan muuta maata paremmaksi. Sen sijaan päivähoidossa työvoiman saatavuudessa on muuta maata enemmän hankaluuksia. Terveystoimien palveluissa toimintaedellytykset kuvataan heikentyneiksi. Vanhustenhoidon palveluissa tilanne on parempi. Kolme viidestä (59 %) päättäjistä pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko

maa 48 %). Maakunnallista yhteistyötä arvioidaan yhtäläisesti kuin koko maassa-kin. Se on 2000-luvulla ollut keskimäärin arvossa +42, kun se lokakuussa sai arvon +35 (koko maa +38). Kokkolan seudulla odotukset yhteistyöstä ovat korkeammalla kuin muualla maakunnassa.

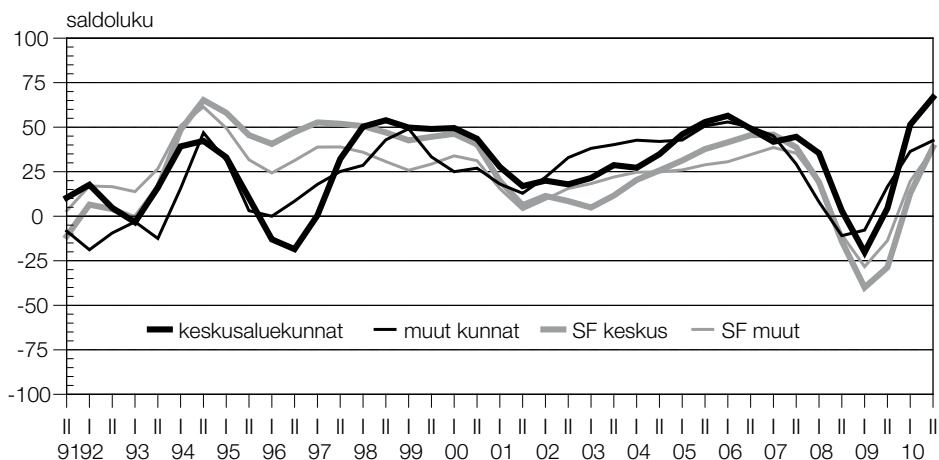
Poimintoja kuntapäättäjien kommentteista (plussia ja miinuksia):

- (+) ”Koulutuksen ja terveydenhuollon toiminnot kunnossa. Elinkeinoelämän piristyminen”
- (-) ”Kuntien yhteistyö ei ole oikein joustavaa. Valtion ja kuntien suhde on tullut ylhäältä päin ohjailuksi ilman riittäviä taloudellisia panostuksia kunnille valtionosuuksissa. Kreikkalaiset ovat paremmassa asemassa kuin suomalaiset! Rahallisia panostuksia ilman velvoitteita”
- (-) ”Velanotto edelleen korkealla tasolla. Runsaasti tarvetta investoida koulujen ja muiden tilojen saneeraukseen”.

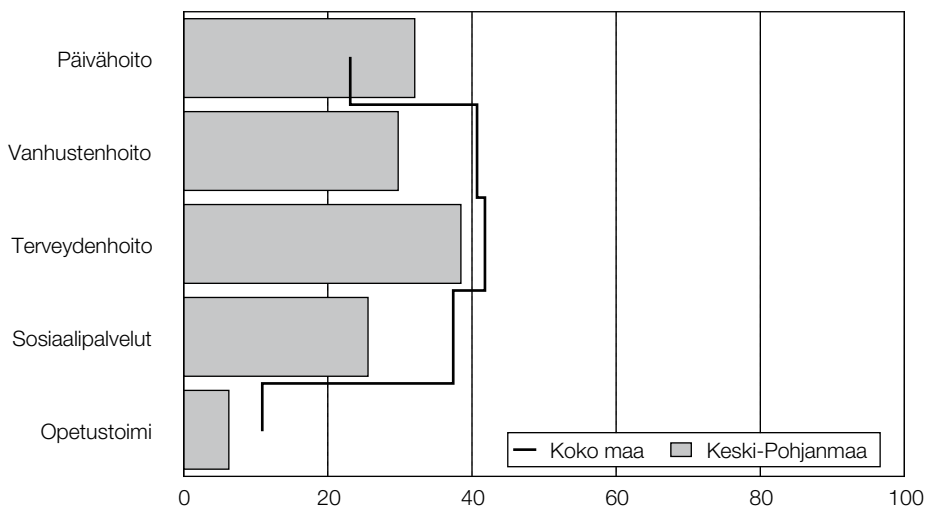
Kuvio 71. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkyvät, kausitasoitettu saldoluuku (K6b)

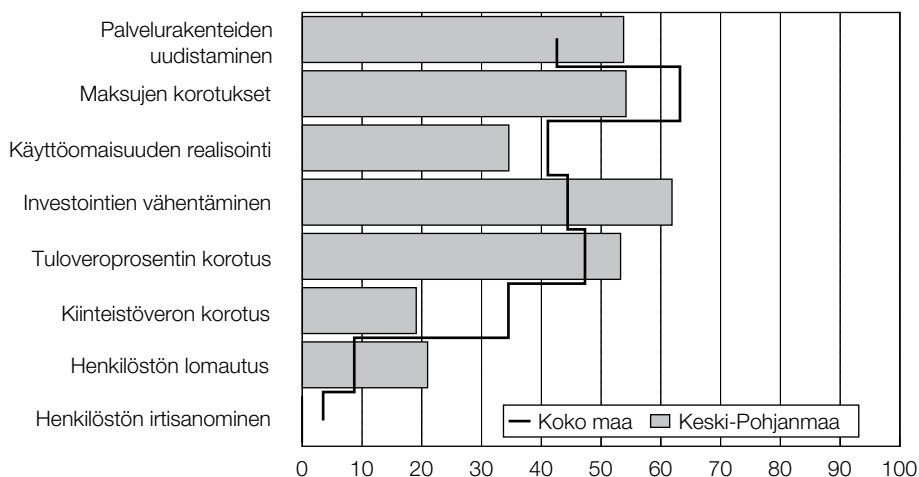
Kuvio 72. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 73. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 74. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

16 Mellersta Österbotten (förtroendetal +9)

I Mellersta Österbotten har utvecklingsutsikterna hållits på samma nivå i vårens och höstens mätningar. Skatteinkomstbedömningarna är ganska försiktiga och kommunerna nödgas ta lån. Utvecklingen inom ekonomin och sysselsättningen har ändå nått upp till samma nivå som för hela landet på 2000-talet. Industrin har aktiva investeringsförväntningar. Verksamhetsförutsättningarna för hälsovårdstjänsterna bekymrar beslutsfattarna. I Karlebyregionen är förväntningarna på samarbetet högre än inom landskapet i övrigt.

17 Pohjois-Pohjanmaa

(luottamusluku +53)

Pohjois-Pohjanmaan kehitysnäkymät ovat kohentuneet vuotta edeltävästä ajasta merkittävästi. Maakunnan talouskehitys on ollut 1990- ja 2000-luvulla ollut paljolti muiden maakuntien keskitasoa. Verotulokehitys arvioidaan hyväksi ja velkaa otetaan maltillisesti. Investointinäkymät ovat kohentuneet muita maakuntia nopeammin ja työllisyysnäkymät ovat hyvät.

Kehitysnäkymät ovat maan parhaimpia – velanotto maltillista

Kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on noussut ja sai nyt arvon +28, kun vastaava luku oli keväällä 2010 arvossa +17. Syksyllä 2009 saldoluku oli vielä pakkasella arvossa -14, verrokkivuonna 2007 arvossa +13. Talousmittari on 1990-luvulla ollut Pohjois-Pohjanmaalla keskimäärin arvossa -1 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se sai arvon +1 (koko maa +1). Verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä arvon +36, kun se syksyllä nousi jo arvoon +50 (koko maa +41). Velanotto on maltillista: saldoluku oli keväällä arvossa -26 ja lokakuussa se sai arvon -24 (koko maa -39). Mekaanisesti laskien Pohjois-Pohjanmaan 34 kunnasta vuotta 2011 seuraavien 2-3 vuoden aikana kymmenen nostaa tuloveroprosenttiaan, 10 korottaa kiinteistövero, 19 nostaa maksujaan, 12 vähentää investointejaan, 14 realisoi käyttöomaisuuttaan, yksi kunta irtisanoo henkilöstöään, 2 lomauttaa ja 14 kuntaa uudistaa palvelurakenteitaan lähivuosina jos kuntapäätäjien arviot realisoituvat sellaisenaan.

Työllisyyden odotetaan paranevan. Syksyllä 2009 saldoluku sai arvon -25, keväällä 2010 arvon +39 ja lokakuussa arvon +53 (koko maa +42). Investointinäkymät ovat kohentuneet muita maakuntia nopeammin: asuntorakentamisen saldoluku sai nyt arvon +46 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit arvon +30 (koko maa +21) ja teollisuuden investoinnit arvon +29 (koko maa +21).

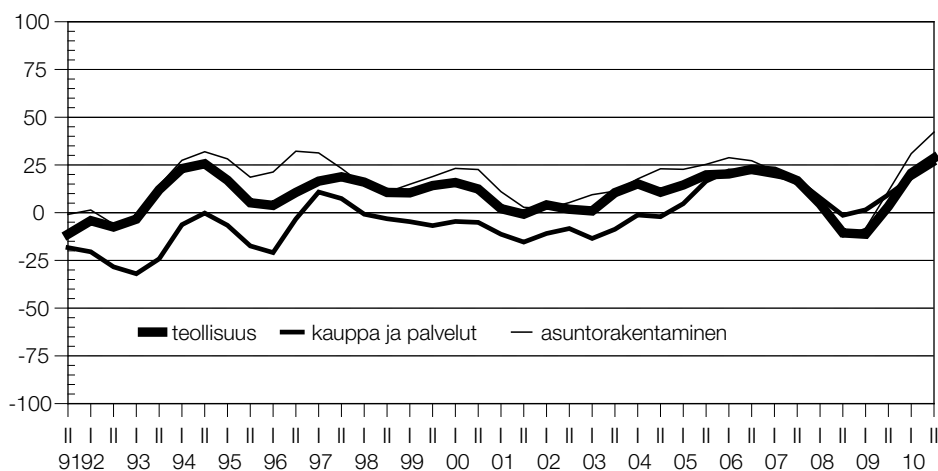
Maakunnassa peruspalveluissa työvoimaa saatavilla

Maakunnassa terveydenhoidossa toimintaedellytykset ovat heikentyneet ja vanhus-ten hoitopalvelujen osalta parantuneet kuntapäätäjien mukaan. Kolmasosa (35 %) päättäjistä pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko maa 48 %). Maakunnallinen yhteistyö ei ole maakunnassa nyt korostetusti esillä. Se on 2000-luvulla ollut keskimäärin arvossa +33, kun se lokakuussa sai arvon +28 (koko maa +38). Oulun seudulla odotukset yhteistyöstä ovat korkeammalla kuin muualla maakunnassa.

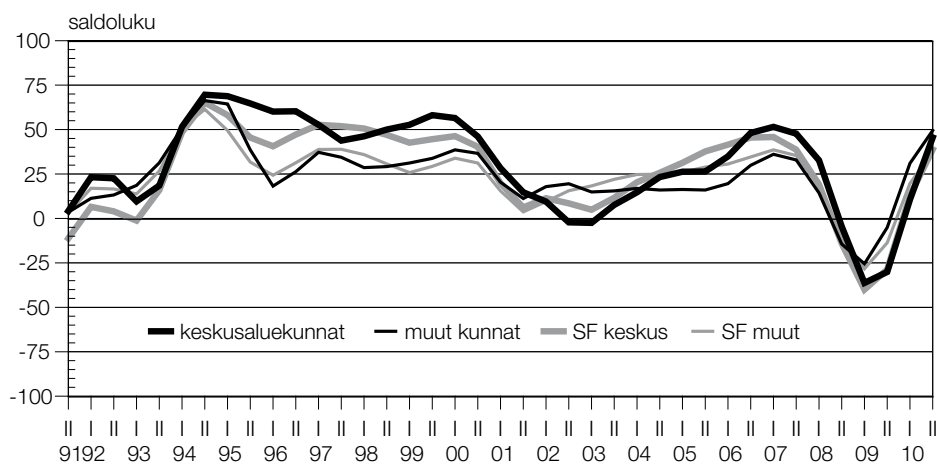
Poimintoja kuntapäättäjien kommenteista (plussia ja miinusia):

- (+) "Henkilökunta selkeästi nuortumassa, uusia osajia on ja on tulossa kunnan tehtäviin"
- (+) "Kevyt, ketterä ja muutosmyönteinen henkilöstö. Vahva kuntaidentiteetti. Avoin päätöksentekokulttuuri. Taloudessa liikkumavaraa, reagoitu ennakoiden. Investointipäätöksiä pystytty tarkkaan kohdentamaan"
- (+) "Rakenteellisia muutoksia tehty, vaikutukset näkyvät tulevaisuudessa"
- (-) "Epävarmuus kuntarakenteesta ja sosiaali- ja terveystieteistä valtakunnallisesti heijastuu kuntaelämään"
- (-) "Seutuyhteistyössä aktiivista ja ennakoluulotonta yhteistyötä etsiviä kuntia on torjuttu ja talouttaan hyvin hoitavia 'rangaistaan'. Asiakaslähtöistä ja asiatielisiin pohjautuvaa faktaa 'suuruuden aivopesun' tilalle"
- (-) "Perusterveydenhoidon saatavuus. Palvelusetelin käytön myötä toiminta olisi ennaltaehkäisevää ja kokonaiskustannukset vähäisemmät. Yhteistoiminta-alueiden mittakaavojen puntaroinnin sijaan pitäisi keskittyä tuottamistapoihin"

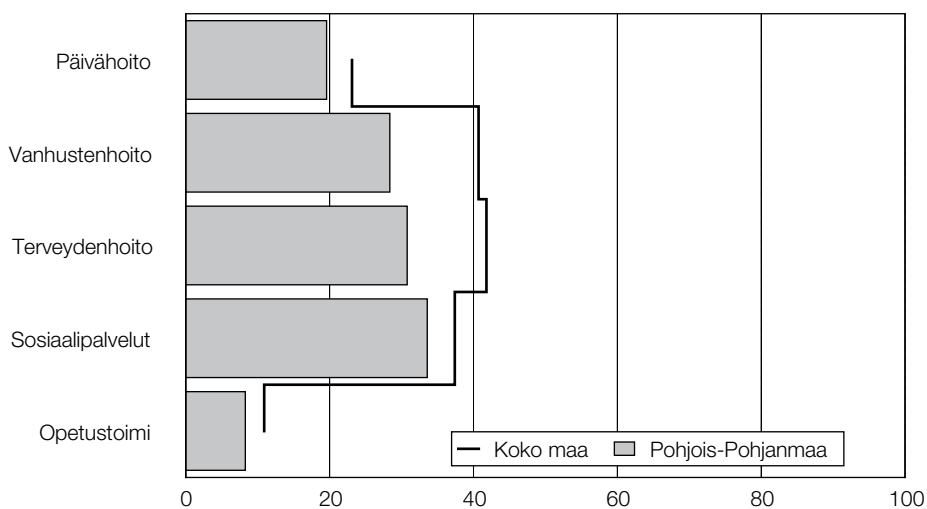
Kuvio 75. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

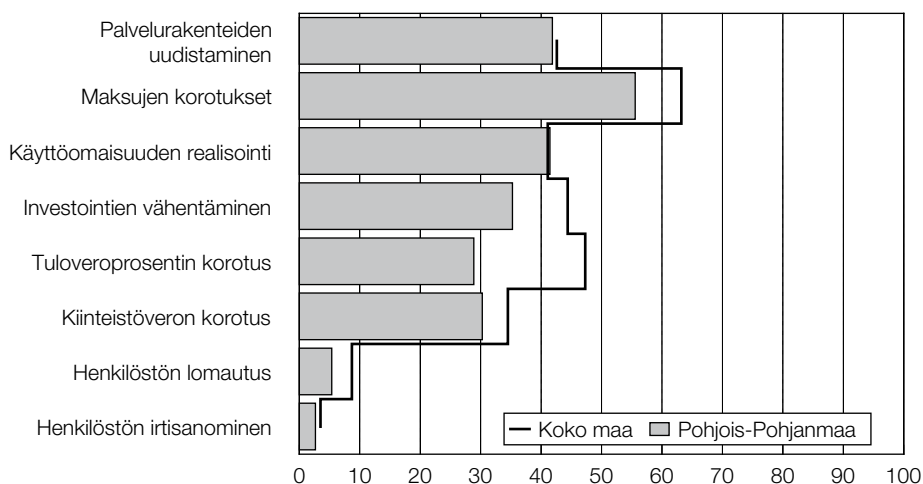
Kuvio 76. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 77. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 78. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

17 Norra Österbotten (förtroendetal +53)

Utvecklingsutsikterna för Norra Österbotten har förbättrats betydligt jämfört med för ett år sedan. Landskapets ekonomiska utveckling har till stor del legat på medelnivån för de övriga landskapens på 1990- och 2000-talet. Utvecklingen av skatteinkomsterna bedöms vara god och man är måttfull i sin upplåning. Investeringsutsikterna har förbättrats snabbare än för de övriga landskapen och sysselsättningsutsikterna är goda.

18 Kainuu (luottamusluku +6)

Kainuun kehitysnäkymiä arvioidaan varovaisesti. Maakunnan talous- ja työllisyyskehitys on heikon 1990-luvun jälkeen ollut 2000-luvulla päättäjäravioissa vain hieinan jäljessä muita maakuntia. Verotulojen ei uskota suuresti kasvavan. Velanottoon turvaututaan jatkossakin. Työllisyysarviot ovat kuitenkin hyvin positiiviset. Investointihalut eivät ole korkealla. Maakunnassa ja etenkin Kajaanin seudun ulkopuolella luottamus maakuntayhteistyöhön on vankkaa.

Talouskehitys koetellut maakuntaa – työllisyysodotukset toiveikkaat

Kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on maakunnassa nousut ja sai nyt arvon +6, kun vastaava luku oli keväällä 2010 vielä arvossa +20. Syksyllä 2009 saldoluku oli vielä pakkasella arvossa -29, verrokkivuonna 2007 arvossa +18. Talousmittari on 1990-luvulla ollut Kainuussa keskimäärin arvossa -18 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se sai arvon -3 (koko maa +1). Verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä arvon +36, kun se syksyllä jäi arvoon +5 (koko maa +41). Velanotto on kasvamassa maakunnassa: saldoluku oli keväällä arvossa +17 (velanotto vähenee) ja lokakuussa se sai arvon -26 (koko maa -39). Mekaanisesti laskien Kainuun 9 kunnasta vuotta 2011 seuraavien 2-3 vuoden aikana kolme kuntaa nostaa tuloveroprosenttiaan, 3 korottaa kiinteistöveroä, 5 nostaa maksujaan, 3 vähentää investointejaan, 5 realisoi käyttöomaisuuttaan, yksikään kunta ei irtisano henkilöstöään eikä lomauta ja 4 uudistaa palvelurakenteitaan lähivuosina jos kuntapäätäjien arviot realisoituvat sellaisenaan.

Työllisyyden odotetaan paranevan. Syksyllä 2009 saldoluku sai arvon -28, keväällä 2010 arvon +41 ja lokakuussa jo arvon +55 (koko maa +42). Investointinäköymät ovat kohentuneet muuta maata hitaammin: asuntorakentamisen saldoluku sai nyt arvon +10 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit arvon +1 (koko maa +21) ja teollisuuden investoinnit arvon -4 (koko maa +21).

Kajaanin seudun ulkopuolella uskoa maakuntayhteistyöhön

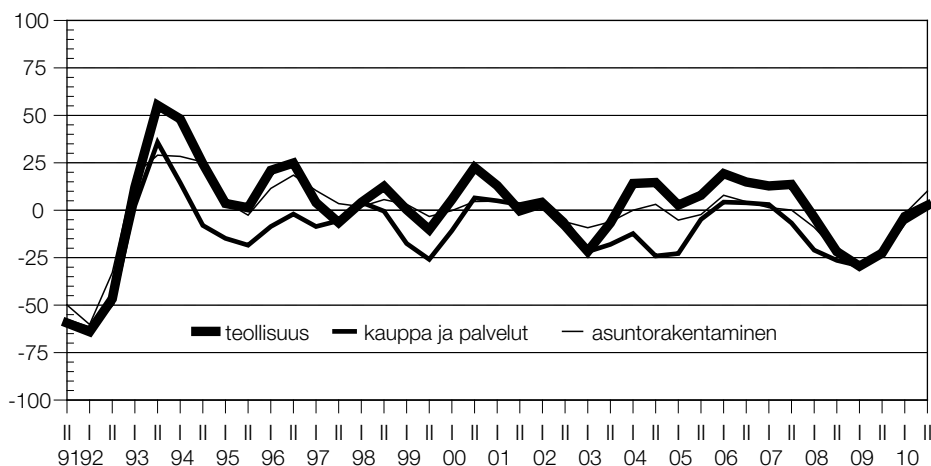
Vanhustenhoidon, terveydenhoidon ja sosiaalitoimen työvoiman saatavuus koetaan muuta maata parempana. Vanhustenhoitopalveluissa toimintaedellytykset ovat heikentyneet ja terveydenhoitopalveluissa taas parantuneet. Puolet (53 %) päättäjistä pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko maa 48 %). Maakunnallinen yhteistyö oli 2000-luvun alussa nykyistä vilkkaampaa. Se on 2000-luvulla ollut keskimäärin

arvossa +51 (yhteistyö lisääntymässä), kun se lokakuussa sai arvon +37(koko maa +38). Kajaanin seudun ulkopuolisissa kunnissa yhteistyötä korostetaan maakunnan keskusseutua enemmän.

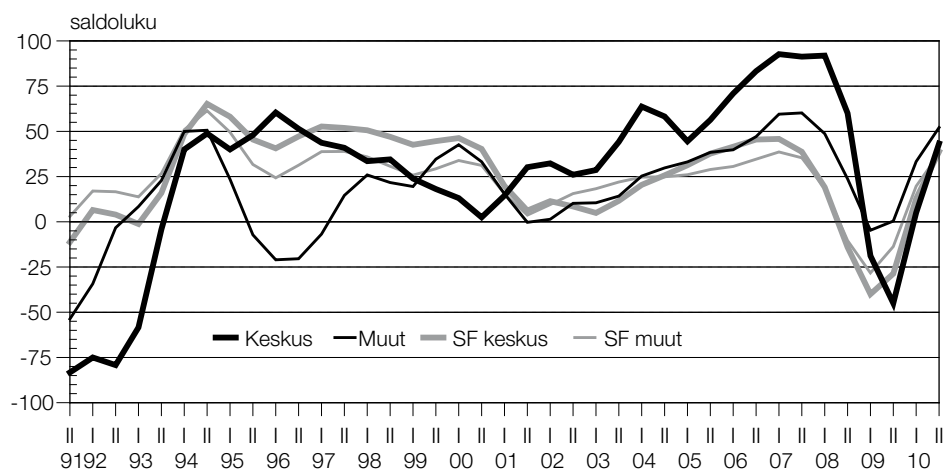
Poimintoja kuntapäättäjien kommentteista (plussia ja miinusia):

- (+) "Kunnan peruspalvelut ovat säilyneet tällä kuntarakenteella ja järjestelmällä. Niistä ei ole tarvinnut tinkiä"
- (+) "Täystyöllisyysuhanke ennaltaehkäisee syrjäytymistä. Ammattitaitoisempaa työvoimaa saatavissa"
- (+) "Vuositteella mitattuna nokka vedenpinnan yläpuolella"
- (+) "Yritystoiminta kunnassa on monipuolista ja useilla toimialoilla on kehittyviä yrityksiä. Kuntayhteistyö terveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen osalla saatu hyvin käyntiin ja sitä ollaan laajentamassa"
- (-) "Kainuun hallintokokeilun jatkaminen kokeiluna oli vettä niskaan"
- (-) "Sadan kunnan tavoite höporehtimistä. Saattaapi siinä palvelut reunoilla heiketä"

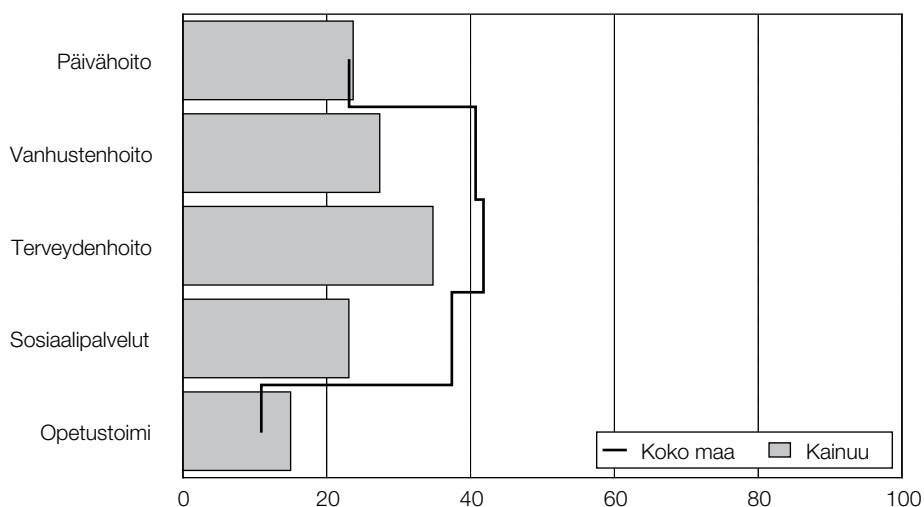
Kuvio 79. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäykymät, haustasoitettu saldoluku (K6b)

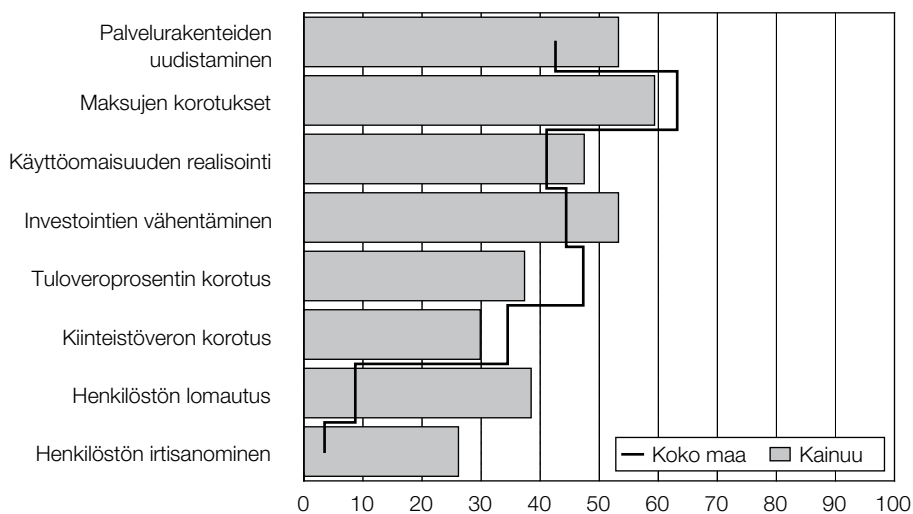
Kuvio 80. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 81. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 82. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

18 Kajanaland (förtroendetal +6)

Man är försiktig i bedömningen av utvecklingsutsikterna för Kajanaland. Beslutsfattarna bedömer att utvecklingen inom ekonomin och sysselsättningen i landskapet, efter det svaga 1990-talet, endast ligger något efter de övriga landskapen på 2000-talet. Man tror inte på någon större ökning av skatteinkomsterna. Man förlitar sig på lån även i fortsättningen. Bedömningarna av sysselsättningen är ändå mycket positiva. Investeringsviljan är inte stor. Inom landskapet och särskilt i Kajanaregionen är förtroendet för landskapssamarbetet starkt.

19 Lappi (luottamusluku +27)

Lapin maakunnan kehitysnäkymät ovat maan parhaimpia. Lappi on kuulunut kyselyn mittaristolla tyypillisiin maakuntiin 1990- kuin 2000-luvulla. Investointinäkymiä kuvataan lupaaviksi. Verotulot ovat kasvussa ja velkaa otetaan maltillisesti. Työllisyys on kehittymässä suotuisaan suuntaan. Maakunnallisen yhteistyön merkitystä korostetaan maakunnassa.

Talous- ja työllisyysnäkymät maan parhaimpia

Maakunnassa kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on nousut ja sai nyt arvon +27, kun vastaava luku oli keväällä 2010 arvossa +18. Syksyllä 2009 saldoluku oli vielä pakkasella arvossa -10 ja verrokkivuonna 2007 arvossa +22. Talousmittari on 1990-luvulla ollut Lapin maakunnassa keskimäärin arvossa -1 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se sai arvon +1 (koko maa +1). Maakunnassa verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä arvon +20, kun se syksyllä nousi jo arvoon +47 (koko maa +41). Sen sijaan velanottoon turvaudutaan edelleen, saldoluku oli keväällä arvossa +0 ja lokakuussa se sai arvon -7 (koko maa -39). Silti velanotto on muita maakuntia varovaisempaa. Mekaanisesti laskien Lapin 21 kunnasta vuotta 2011 seuraavien 2-3 vuoden aikana kuusi kuntaa nostaa tuloveroprosenttiaan, 6 korottaa kiinteistöveroä, 10 nostaa maksujaan, 12 vähentää investointejaan, 7 realisoi käyttöomaisuuttaan, yksi kunta irtisanoo henkilöstöään ja lomauttaa sekä 8 kuntaa uudistaa palvelurakenteitaan lähivuosina jos kuntapäätäjien arviot realisoituvat sellaisenaan.

Työllisyyden odotetaan paranevan. Syksyllä 2009 saldoluku sai arvon -13, keväällä 2010 arvon +38 ja lokakuussa arvon +65 (koko maa +42). Investointinäkymät ovat kohentuneet edelle maan keskiarvoja: asuntorakentamisen saldoluku sai nyt arvon +42 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit arvon +29 (koko maa +21) ja teollisuuden investoinnit arvon +28 (koko maa +21).

Peruspalveluissa työvoiman saatavuus ongelma

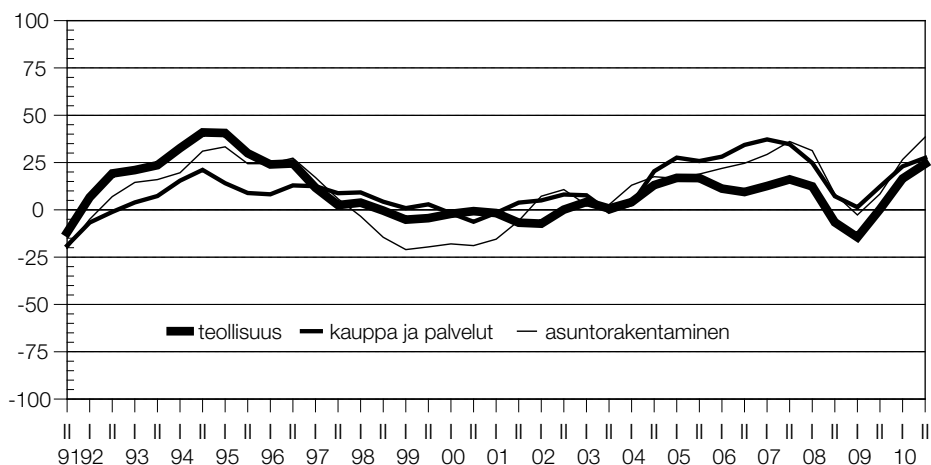
Maakunnassa työvoiman saatavuus on terveydenhoidon, sosiaalityön ja opetustoimen osalta päättäjävastausten perusteella muuta maata hankalampi. Maakunnassa niin terveydenhoito- kuin vanhustenhoitopalvelujen toimintaedellytyksien arvioidaan vuoden mittaan parantuneen. Kolmasosa (34 %) päättäjistä pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko maa 48 %). Maakunnallisen yhteistyön merkitystä korostetaan maakunnassa tällä hetkellä. Se on 2000-luvulla ollut keskimäärin arvossa

+36, kun se lokakuussa sai arvon +48 (koko maa +38). Maakunnan reuna-alueilla yhteistyötä korostetaan keskuseutua yleisemmin.

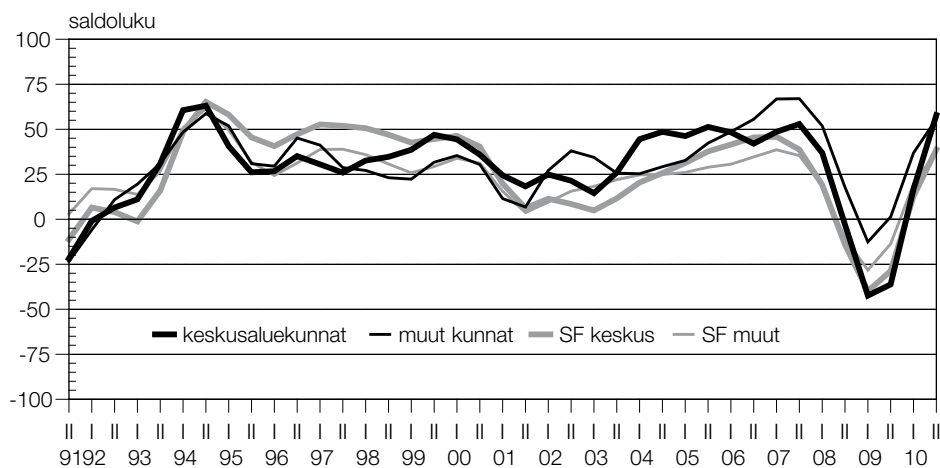
Poimintoja kuntapäätäjien kommenteista (plussia ja miinuksia):

- (+) "Elinkeinoelämässä on meneillään useita toiminnan laajentamis- ja kehittämishankkeita"
- (+) "Koko maassa vallinnut lama on hidastanut poismuuttoa"
- (+) "Kaivoshankkeet etenevät. Matkailu kasvaa"
- (-) "Investointikyvyn heikkeneminen vaikuttaa hankkeiden käynnistymiseen => työpaikkojen ja työmahdollisuuksien heikkenemiseen"
- (-) "Laman vaikutukset näkyvät pohjoisessa viiveellä: nyt kun etelässä laman selkä on taittumassa lama näkyy meillä"

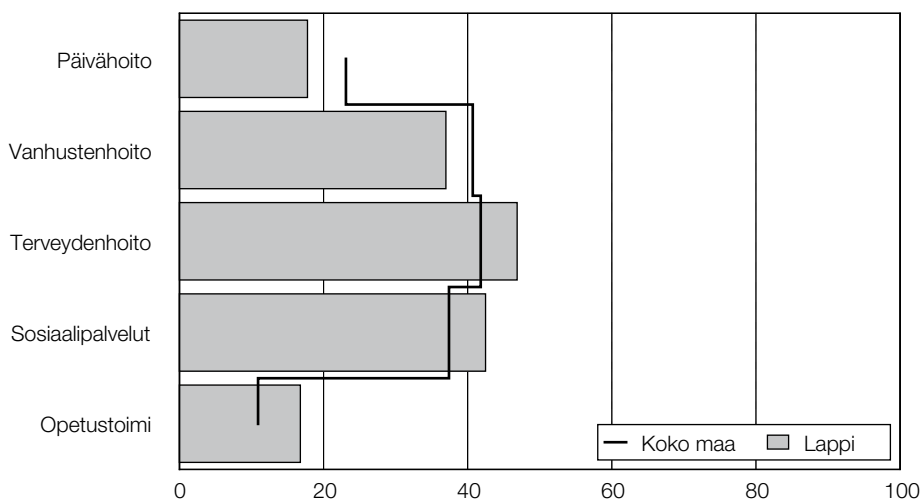
Kuvio 83. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, haustasoitettu saldoluku (K6b)

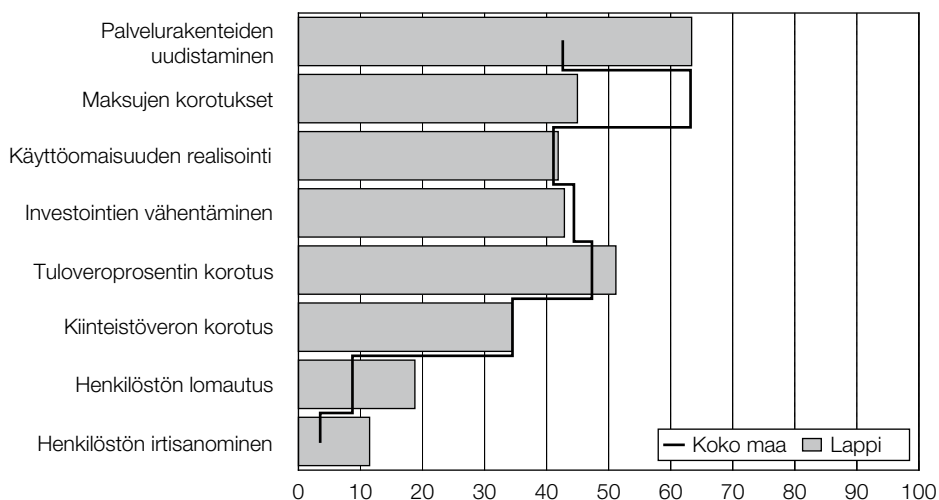
Kuvio 84. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 85. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 86. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

19 Lappland (förtroendetal +27)

Utvecklingsutsikterna för landskapet Lappland hör till de bästa i landet. Lappland har hört till de typiska landskapen enligt enkätens mätare både på 1990- och 2000-talet. Investeringsutsikterna beskrivs som lovande. Skatteinkomsterna ökar och upplåningen är måttlig. Sysselsättningen utvecklas gynnsamt. Betydelsen av landskapssamarbetet betonas i landskapet.

20 Ahvenanmaa (luottamusluku +7)

Maakunnan kehitysnäkymät ovat pysyneet vuoden mittaan samalla tasolla. Maakunnan talouskehitystä on 1990- ja 2000-luvulla arvioitu samoin arvoin kuin muun Suomen kehitystä. Verotulot ovat kasvamassa ja mannermaasta poiketen velanottoa ollaan vähentämässä. Työllisyysarviot ovat varovaiset. Investointiodotukset ovat asuntorakentamista lukuun ottamatta matalalla. Maarianhaminan seudun ulkopuolisissa kunnissa luotetaan maakuntayhteistyöhön.

Syksyn kehitysodotukset kevään tasolla

Kahdeksan taloudellisen mittarin saldolukujen keskiarvo on noussut ja sai nyt arvon +7, kun vastaava luku oli keväällä 2010 arvossa +10. Syksyllä 2009 saldoluku oli vielä niukasti pakkasella arvossa -1 ja verrokkivuonna 2007 arvossa +10. Talousmittari on 1990-luvulla ollut Ahvenanmaalla keskimäärin arvossa -2 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se sai arvon -3 (koko maa +1). Verotuloja kuvaava saldoluku sai keväällä arvon +25, kun se syksyllä nousi arvoon +33 (koko maa +41). Mannermaasta poiketen maakunnassa ei tukeuduta velanottoon: saldoluku oli keväällä arvossa +37 (velanotto vähenee) ja lokakuussa se sai arvon +17 (koko maa -39). Mekaanisesti laskien Ahvenanmaan 16 kunnasta vuotta 2011 seuraavien 2-3 vuoden aikana kuusi nostaa tuloveroprosenttia, 7 korottaa kiinteistöveroä, 10 nostaa maksuja, 7 vähentää investointeja, 2 realisoi käyttöomaisuutta, yksikään kunta ei irtisano henkilöstöä tai lomauta sekä 9 kuntaa uudistaa palvelurakenteita lähivuosina jos kuntapäätäjien arviot realisoituvat sellaisenaan.

Työllisyysarviot ovat mannermaata varovaisemmat: syksyllä 2009 saldoluku sai arvon -14, keväällä 2010 arvon +17 ja lokakuussa arvon -3 (koko maa +42). Investointinäkömät eivät ole kohentuneet: asuntorakentamisen saldoluku sai tosin arvon +24 (koko maa +24), kaupan ja palveluiden investoinnit arvon -8 (koko maa +21) ja teollisuuden investoinnit arvon -11 (koko maa +21).

Terveystenhoidon ja vanhusten hoitopalvelujen toimintaedellytysten arvioidaan heikentyneen

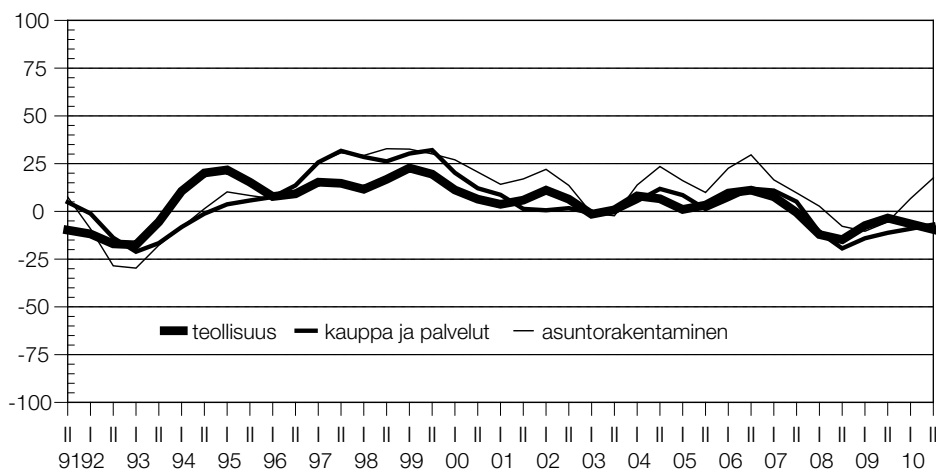
Päivähoidon, vanhustenhoidon, tervetenhoidon, sosiaalipalvelujen ja opetustoimen kohdalla ei koeta ongelmia työvoiman saatavuudessa. Tervetenhoidon ja vanhusten hoitopalvelujen toimintaedellytysten arvioidaan heikentyneen - näin erityisesti Maarianhaminan seudun ulkopuolella. Kolme viidestä (60 %) päättäjistä pitää toimenpiteitä nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä syksyn 2009 ja syksyn 2010 välisenä aikana riittävinä (koko maa 48 %). Maakunnallinen yhteistyö saa samat arviot kuin mannermaan maakunnat. Se on 2000-luvulla ollut keskimäärin arvossa

+39, kun se lokakuussa sai arvon +34 (koko maa +38). Maarianhaminan seudun ulkopuolisissa kunnissa yhteistyötä korostetaan keskusseutua yleisemmin.

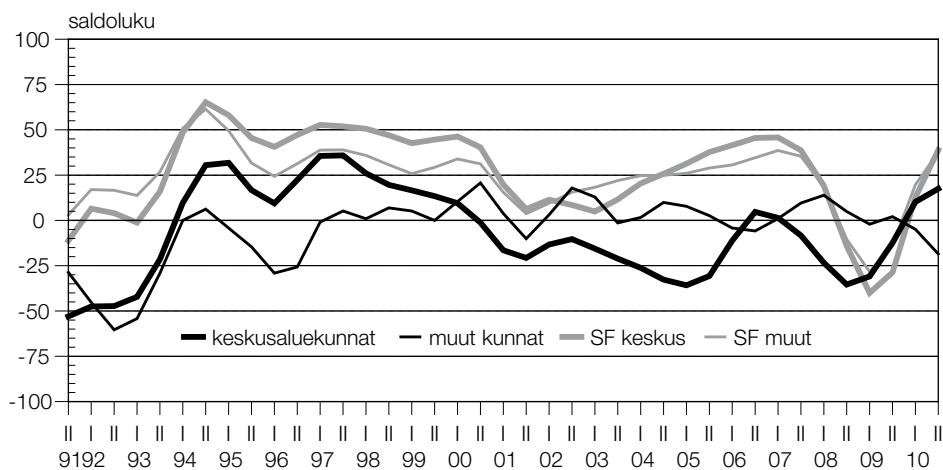
Poimintoja kuntapäätäjien kommenteista (plussia ja miinuksia):

- (+) "Låg arbetslöshet - hög ekonomisk aktivitet. Servicen väl utbyggd"
- (+) "Lägsta skatten i hela Finland. Detta utvisar att finska politikernas sammanslagningshysteri inte är till befolkningens fördel. Ansvar gentemot befolkningen bortfaller. Små kommuner kan hävda sig"
- (-) "Antalet (även relativt) äldre som behöver vård ökar. Jordbruket, som varit en bärande näring minskar i betydelse utan att något annat kommer istället. Antalet barn under 7 år minskar radikalt"

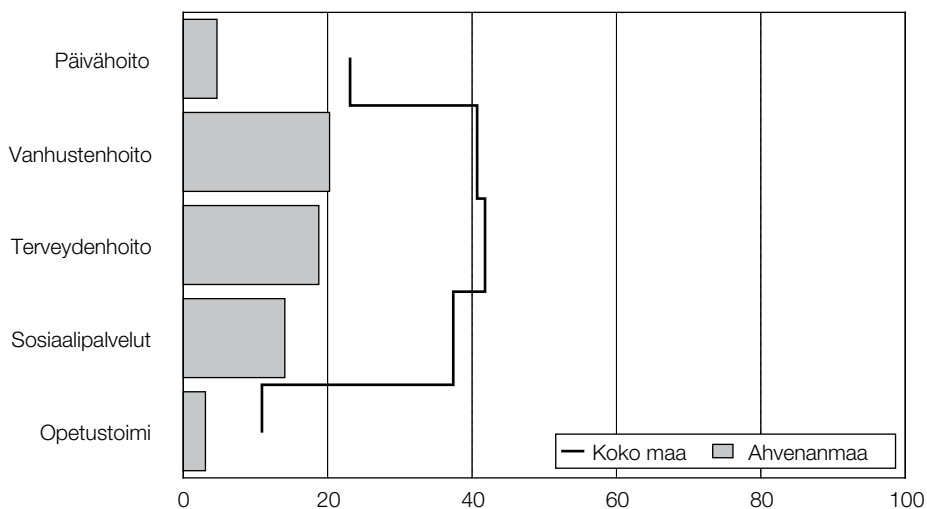
Kuvio 87. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)

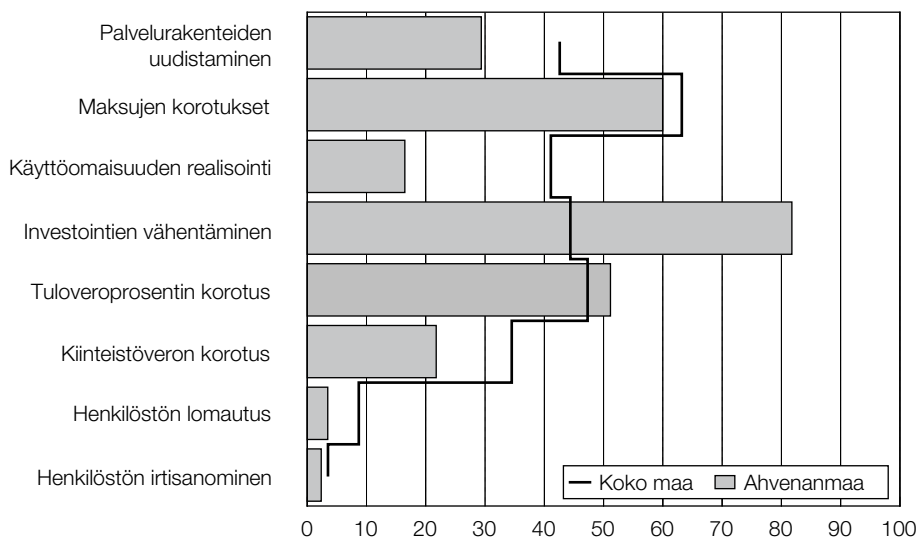
Kuvio 88. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

Kuvio 89. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2011–2014 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)

Kuvio 90. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuotta 2011 seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)

20 Åland (förtroendetal +7)

Utvecklingsutsikterna för landskapet har hållit sig på samma nivå under året. Landskapets ekonomiska utveckling bedömdes vara likvärdig med utvecklingen inom landet i övrigt på 1990- och 2000-talet. Skatteinkomsterna ökar och till skillnad från fastlandet minskar upplåningen. Bedömningarna av sysselsättningen är försiktiga. Investeringsförväntningarna är låga med undantag för bostadsbyggandet. I kommunerna utanför Mariehamn förlitar man sig på landskapssamarbetet.

Alueluokitus

MAAKUNNAT

Keskusaluekunnat

Muut kunnat

SEUTULUOKITUS

Helsingin metropolialue

Suuret kaupunkiseudut

Keskisuuret kaupunkiseudut

Teolliset kaupunkiseudut

Maaseutumaiset seudut ja

Harvaan asutut seudut

Helsingin metropolialue

Helsingin, Porvoon ja Riihimäen seutu

Suuret kaupunkiseudut

Turun, Tampereen, Kuopion, Joensuun, Jyväskylän, Vaasan ja Oulun seutu

Keskisuuret kaupunkiseudut

Salon, Porin, Hämeenlinnan, Lahden, Kouvolan, Kotka-Haminan, Lappeenrannan, Mikkelin, Savonlinnan, Ylä-Savon, Kajaanin, Pohjoisten seinänaapurien, Rovaniemen ja Mariehamns stad seutu

Teolliset kaupunkiseudut

Raaseporin, Vakka-Suomen, Rauman, Etelä-Pirkanmaan, Imatran, Varkauden, Jämsän, Äänekosken, Jakobstadsregionen, Kokkolan, Raahen ja Kemi-Tornion seutu

Maaseutumaiset seudut

Loviisan, Åboland-Turunmaan, Loimaan, Kaakkois-Satakunnan, Pohjois-Satakunnan, Forssan, Luoteis-Pirkanmaan, Kaakkois-Pirkanmaan, Lounais-Pirkanmaan, Ylä-Pirkanmaan, Pieksämäen, Sisä-Savon, Keski-Karjalan, Kaakkoisen Keski-Suomen, Suupohjan, Kuusiokuntien, Järviseudun, Kyrönmaan, Sydösterbotten, Kaustisen, Nivala-Haapajärven, Ylivieskan ja Ålands landsbygd seutu

Harvaan asutut seudut

Koillis-Savon, Pielisen-Karjalan, Kehys-Kainuun, Keuruun, Saarijärven, Viitasaaren, Iin, Haapaveden-Siikalatvan, Koillismaan, Torniolaakson, Itä-Lapin, Tunturi-Lapin, Pohjois-Lapin ja Ålands skärgård seutu

1.	Tulovero- prosenttia korotetaan	Pidetään ennallaan	Tulovero- prosenttia lasketaan
a) Arvioikaa kunnanvaltuuston päätöstä tuloveroprosentista vuodelle 2011:	☐	☐	☐
b) Arvioikaa kunnanvaltuuston päätöstä tuloveroprosentista vuodelle 2012:	☐	☐	☐

2. Arvioitteko kuntanne verotulojen:	Lisään- tyvän	Pysyvän ennallaan	Vähän- tyvän
a) kuluvana vuonna edelliseen vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐
b) seuraavana vuonna kuluvaan vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐

3. Arvioitteko kuntanne velkamäärän olevan:	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi
a) kuluvana vuonna edelliseen vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐
b) seuraavana vuonna kuluvaan vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐

4. Mitä keinoja kuntatalouden tasapainottamiseksi arvioitte kunnassanne käytettävän:	vuonna 2011	sitä seuraavien 2-3 vuoden aikana
a) Tuloveroprosentin korotus	☐	☐
b) Kiinteistöveron korotus	☐	☐
c) Maksujen korotus	☐	☐
d) Investointien vähentäminen	☐	☐
e) Käyttöomaisuuden realisointi	☐	☐
f) Henkilöstön irtisanominen	☐	☐
g) Henkilöstön lomautus	☐	☐
h) Palvelurakenteiden uudistaminen, miten? _____	☐	☐
i) Muu toimintamenojen vähentäminen (pl. henkilöstömenot) _____	☐	☐

5. Arvioitteko työttömyyden kunnassanne:	Lisään- tyvän	Pysyvän ennallaan	Vähän- tyvän
a) kuluvana vuonna edelliseen vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐
b) seuraavana vuonna kuluvaan vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐

6. Arvioitteko investointien määrän kuntanne alueella olevan:	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi
a) kuluvana vuonna edelliseen vuoteen verrattuna	☐	☐	☐
- teollisuudessa	☐	☐	☐
- maataloudessa	☐	☐	☐
- asuntorakentamisessa	☐	☐	☐
- kaupan ja palvelujen alalla	☐	☐	☐
b) seuraavana vuonna kuluvaan vuoteen verrattuna	☐	☐	☐
- teollisuudessa	☐	☐	☐
- maataloudessa	☐	☐	☐
- asuntorakentamisessa	☐	☐	☐
- kaupan ja palveluiden alalla	☐	☐	☐

7. Miten arvioisitte eri kunnallishallinnon tehtävien kehittyvän kunnassanne seuraavan 2 - 3 vuoden aikana?

	Nykyistä heikompi	Ei muutoksia	Nykyistä parempi
- rahoitus	☐	☐	☐
- kuntien yhteistyö	☐	☐	☐
- päivähoitopalvelut	☐	☐	☐
- vanhusten hoitopalvelut	☐	☐	☐
- terveydenhoitopalvelut	☐	☐	☐
- ympäristöasiat	☐	☐	☐
- elinkeinoelämän kehittäminen	☐	☐	☐
- kaavoitus	☐	☐	☐
- kunnallistekniikka ja energianhuolto	☐	☐	☐
- asuminen	☐	☐	☐
- koulutus	☐	☐	☐
- kulttuuri	☐	☐	☐
- vapaa-aika	☐	☐	☐

8. Arvioitko kuntanne yhteistyön lähitulevaisuudessa:

	lisään- tyvän	pysyvän ennallaan	vähän- tyvän
- seutukunnallisesti	☐	☐	☐
- maakunnallisesti	☐	☐	☐
- suhteessa valtionhallintoon	☐	☐	☐
- suhteessa elinkeinoelämään	☐	☐	☐
- kansainvälisesti	☐	☐	☐

9. Miten arvioitte työvoiman saatavuuden kehittyvän kunnassanne seuraavien 3 vuoden aikana?

	Saatavuus heikkenee	Pysyy ennallaan	Saatavuus paranee
- päivähoitopalveluissa	☐	☐	☐
- vanhusten hoitopalveluissa	☐	☐	☐
- terveydenhoitopalveluissa	☐	☐	☐
- sosiaalipalveluissa	☐	☐	☐
- opetustehtävissä	☐	☐	☐

10. Arvioitko kuntanne kehityksen tulevaisuudessa:

- parantuvan selvästi	☐
- parantuvan jonkin verran	☐
- pysyvän ennallaan	☐
- huonontuvan jonkin verran	☐
- huonontuvan selvästi	☐

1. Vad tror Ni om kommunfullmäktiges beslut:			
	Höjs	Är oförändrat	Sänks
a) om inkomstskattesatsen år 2011:	☐	☐	☐
b) om inkomstskattesatsen år 2012:	☐	☐	☐

2. Uppskattar Ni att Er kommuns skatteinkomster:			
	Ökar	Är oförändrad	Minskar
a) detta år jämfört med föregående år?	☐	☐	☐
b) nästa år jämfört med detta år?	☐	☐	☐

3. Tror Ni att skuldbördan i Er kommun:			
	Större	Lika stor	Mindre
a) detta år jämfört med föregående år är?	☐	☐	☐
b) nästa år jämfört med detta år är?	☐	☐	☐

4. Vilka medel tror Ni kommer att användas i Er kommun för att balansera den kommunala ekonomin?		
	År 2011	Under de 2-3 åren efter det
a) Höjning av inkomstskatteprocenten	☐	☐
b) Höjning av fastighetsskatteprocenten	☐	☐
c) Höjning av avgifterna	☐	☐
d) Minskning av investeringar	☐	☐
e) Realisering av driftstillgångar	☐	☐
f) Uppsägning av personalen	☐	☐
g) Permittering av personalen	☐	☐
h) Förnyande av servicestrukturen, hur? _____	☐	☐
i) Annan minskning av verksamhetsutgifter (exkl. personalutgifter)	☐	☐

5. Tror Ni att arbetslösheten i Er kommun:			
	Ökar	Är oförändrad	Minskar
a) detta år jämfört med föregående år?	☐	☐	☐
b) nästa år jämfört med detta år?	☐	☐	☐

6. Tror Ni att investeringsvolymen inom Er kommun:			
a) detta år jämfört med föregående år är	Större	Lika stor	Mindre
– inom industrin	☐	☐	☐
– inom lantbruket	☐	☐	☐
– inom bostadsproduktionen	☐	☐	☐
– inom affärs- och servicesektorn	☐	☐	☐
b) nästa år jämfört med detta år är	Större	Lika stor	Mindre
– inom industrin	☐	☐	☐
– inom lantbruket	☐	☐	☐
– inom bostadsproduktionen	☐	☐	☐
– inom affärs- och servicesektorn	☐	☐	☐

7. Hur tror Ni att de olika uppgifterna inom kommunalförvaltningen kommer att utvecklas i Er kommun under de följande 2–3 åren?

	Sämre än nu	Oför- ändrad	Bättre än nu
– finansiering	☐	☐	☐
– samarbete kommuner emellan	☐	☐	☐
– dagvårdsservice	☐	☐	☐
– vårdtjänster för äldre	☐	☐	☐
– hälsovårdstjänster	☐	☐	☐
– miljöfrågor	☐	☐	☐
– utvecklande av näringslivet	☐	☐	☐
– planering	☐	☐	☐
– kommunalteknik och energiförsörjning	☐	☐	☐
– boende	☐	☐	☐
– utbildning	☐	☐	☐
– kultur	☐	☐	☐
– fritid	☐	☐	☐

8. Tror Ni att samarbetet i Er kommun i närmaste framtid:

	ökar	är oförändrat	minskar
– inom regionkommunerna	☐	☐	☐
– inom landskapen	☐	☐	☐
– i förhållande till statsförvaltningen	☐	☐	☐
– i förhållande till näringslivet	☐	☐	☐
– internationellt	☐	☐	☐

9. Hur uppskattar Ni att tillgången på arbetskraft kommer att utvecklas i Er kommun under de följande tre åren när det gäller:

	Tillgången på arbetskraft försämras	Är oför- ändrad	Tillgången på arbetskraft förbättras
- dagvårdstjänster	☐	☐	☐
- äldreomsorgstjänster	☐	☐	☐
- hälsovårdstjänster	☐	☐	☐
- sociala tjänster	☐	☐	☐
- undervisning	☐	☐	☐

10. Väntar Ni Er att utvecklingen i Er kommun i framtiden kommer att:

– förbättras klart	☐
– förbättras något	☐
– vara oförändrad	☐
– försämras något	☐
– försämras klart	☐

Aluebarometri - syksy 2010

Uudet kysymykset:

SUOMEKSI:

11. Minkälaisia toimenpiteitä kunnassanne on tehty nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisemiseksi tai nuorten tukemiseksi heidän ongelmatilanteissaan viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana?

12. Ovatko toimenpiteet kunnassanne seuraavissa asioissa viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana olleet:

	täysin riittäviä	jokseenkin riittäviä	vaikea sanoa	jokseenkin riittämät- tömiä	täysin riittämät- tömiä
a) Nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisy	1	2	3	4	5
b) Nuorten tukeminen heidän ongelma- tilanteissaan	1	2	3	4	5

13. Mihin toimenpiteisiin näissä asioissa voitaisiin mielestänne ryhtyä?

RUOTSIKSI:

11. Vilka åtgärder har Er kommun vidtagit under de senaste 12 månaderna för att förebygga utslagning av ungdomar eller för att stöda ungdomarna när de har problem?

12. Har åtgärderna när det gäller följande frågor under de senaste 12 månaderna varit:

	helt till- räckliga	någorlunda tillräckliga	svårt att säga	någorlunda otillräckliga	helt otill- räckliga
a) Förebyggandet av utslagning av unga	1	2	3	4	5
b) Stöd till unga när de har problem	1	2	3	4	5

13. Vilka åtgärder anser Ni att man kunde vidta i dessa frågor?

Tekijät Författare Authors Statistikcentralen/Vesa Virtanen	Julkaisuaika Publiceringstid Date Januari 2011 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Aluebarometri 2011 – Regionbarometern 2011	
Tiivistelmä Referat Abstract Undersökningsmetod Regionbarometern är en enkät som arbets- och näringsministeriet och Finlands Kommunförbund gör två gånger om året via Internet. Enkäten utförs av Statistikcentralen på beställning av arbets- och näringsministeriet och Kommunförbundet. Regionbarometern mäter förändringar i utvecklingen som förväntas ske i olika delar av landet. Svaren bygger på kommunala tjänstemäns och förtroendevaldas personliga uppfattningar och kännedom om sin kommun. Det kumulativa materialet i regionbarometern består av omkring 30 000 beslutsfattares svar på 39 mätningar under tidsperioden 1991–2010. Vårens enkät genomfördes 21.4.–12.5. och höstens 5.10.–27.10.2010. På våren svarade 967 och på hösten 1013 kommunala beslutsfattare på enkäten för år 2010. De förändringar i utvecklingen som väntas på olika håll i landet granskas med en 6 -klassig typindelning av ekonomisk region i landet och en landskapsindelning. På landskapsnivå indelas kommunerna i centralorter med omnejd och övriga kommuner. Figurerna anger de nettotal som uträknats som skillnaden mellan "större" och "mindre" angivna i procent. Regionala utvecklingsutsikter hösten 2010 Kommunernas allmänna utvecklingsutsikter förbättrades under 2010. Mätningen i oktober 2010 visar att utvecklingen, med undantag för skuldsättningen, hade tagit en positiv vändning. Det genomsnittliga nettotalet för de åtta mätare som beskriver ekonomin (skatteinkomster, skuldsättning, arbetslöshet, investeringar inom industri, handel och tjänster samt bostadsbyggande, finansiell ställning och allmänna utvecklingsutsikter) steg till värdet +9 våren 2010 och redan samma höst till +16. Nettotalet har som lägst legat på –33 år 1991 och som högst på +30 år 1994. Kommunernas finansiella läge är fortfarande ansträngt, men bättre än tidigare. Skatteinkomsterna förväntas redan öka, men det är vanligt att man tar lån. Inkomstskatteprocenten höjs inte längre så snabbt. Medan totalt 181 kommuner höjde sin inkomstskatteprocent 2010, gjorde endast 49 kommuner det 2011. Hundrasextio kommuner bedömer att de ytterligare kommer att höja inkomstskatteprocenten under de 2–3 följande åren efter 2011. Sysselsättningsläget har förbättrats. På kort sikt underlättas även bristen på arbetskraft något. Inom Helsingfors metropolområde ser man hoppfullt på framtiden och det "känsliga" nettotalet för bostadsbyggande fortsatte att stiga och fick värdet +73, som är det högsta värdet under granskningsperioden 1991–2010. Inom handel och tjänster har investeringsförväntningarna höjts i alla områden. Industrins investeringsförväntningar för 2011 är bättre än på våren 2010 och redan på samma nivå som 2007. Bäst bedöms de allmänna utvecklingsutsikterna vara i landskapen Egentliga Tavastland, Norra Österbotten, Nyland och Lappland. Kontaktperson vid arbets- och näringsministeriet: Regionutvecklings enheten/Iikka Mella, tfn +358 10 6064910	
Asiasanat Nyckelord Key words kommunala ekonomi, kommunernas samarbete, kommunalförvaltningen, regionala skillnader	
ISSN 1797-3562	ISBN 978-952-227-489-2
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 108	Kieli Språk Language Hinta Pris Price Finska/svenska, finska/svenska, 20 € Finnish/Swedish
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd

Tekijät Författare Authors Statistics Finland/Vesa Virtanen	Julkaisuaika Publiceringstid Date January 2011 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Aluebarometri 2011 – Regional Barometer 2011	
Tiivistelmä Referat Abstract Research method The regional barometer is an internet questioning, which is carried out two times in a year by Statistics Finland. The Ministry of Employment and the Economy together with the Association of Finnish Local and Regional Authorities are the orderers of the barometer. The regional barometer will measure the expected changes in regional development. The results of the barometer are based on the personal opinions of local experts. The regional barometer is carried out 39 times during the period 1991–2010 and the whole material is consists of over 30 000 answers. The questioning of this year was carried out 21.4.–12.5. and 5.10.–27.10. 2010. Regional development is examined at the level of the Regional Councils and also six types of regions. Regional development in autumn 2010 The common prospects in municipalities developed to better trend during the year 2010. In autumn they have turned positive except the dept-equity ratio. The average value of eight economical indicators hit in spring 2010 the value +9 and in autumn the value +16. The average value has been lowest (-33) in 1991 and highest (+30) in 1994. The financial situation in municipalities became a little bit easier after the difficult year 2009. It is expected that tax revenues will increase but additional loans will be taken in coming years. The income tax rate and real estate tax will still increase but not so fast as during the year 2009. The employment situation is better and availability of the labour force will become easier. In Helsinki metropolitan area the future expectations are now optimistic. The average value of house building is rising well in the year 2010 and hit the value +73 which is the highest level during the years 1991–2010. Investment expectations in trade and services are improving in every area. Also investment expectations in industry for the year 2011 are now better than six months ago. Lapland, North Bothnia, Uusimaa and Kanta-Häme are the most optimistic areas when considering their development prospects. Contact person in Ministry of Employment and the Economy: Regional Development/Ilkka Mella, tel. +358 40 5695329	
Asiasanat Nyckelord Key words local economy, local cooperation, local government, regional differences	
ISSN 1797-3562	ISBN 978-952-227-489-2
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 108	Kieli Språk Language Finnish/swedish, finska/svenska, 20 € Finnish/Swedish
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd

Aluebarometri 2011 – Regionbarometern 2011

Aluebarometri on työ- ja elinkeinoministeriön ja Suomen Kuntaliiton kaksi kertaa vuodessa teettämä internethkysely, jonka Tilastokeskus toteuttaa. Aluebarometri mittaa maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutoksia. Vastaukset perustuvat kuntien virka- ja luottamushenkilöiden henkilökohtaisiin näkemyksiin ja tietoihin.

Alueelliset kehitysnäkymät syksyllä 2010

Kuntien yleiset kehitysnäkymät kohentuivat vuoden 2010 aikana ja ne olivat loka-kuun 2010 mittauksessa – velanottoa lukuun ottamatta – hääntyneet positiivisiksi. Kahdeksan taloudellisen mittarin (verotulot, velanotto, työttömyys, teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investoinnit, rahoitusasema ja yleiset kehitysnäkymät) saldolukujen keskiarvo nousi keväällä 2010 arvoon + 9 ja sai syksyllä jo arvon +16. Saldoluku on ollut alimmillaan -33 vuonna 1991 ja korkeimmillaan vuonna 1994 jolloin se sai arvon +30. Kuntien rahoitustilanne on vuotta 2009 hel-pompi. Verotulojen odotetaan jo kasvavan, mutta velkaa otetaan yleisesti. Tulovero-prosentin ja kiinteistöveron korotustahti on rauhoittunut. Kun vuonna 2010 kaikki-aan 181 kuntaa nosti tuloveroprosenttiaan, vuonna 2011 enää 49 kuntaa teki tämän. Vuonna 2012 kunnista 160 arvioi edelleen korottavansa tuloveroprosenttiaan. Työllisyyssitilanne on helpottunut, kun taas työvoimapula helpottuu jossain määrin lyhyellä aikavälillä. Helsingin metropolialueella tulevaisuuteen suhtaudutaan toiveikkaasti ja 'herkkä' asuntorakentamisen saldoluku nousi edelleen ja sai arvon +73. Se on koko tarkastelujakson 1991–2010 korkein arvo. Kaupan ja palvelujen investointiodotukset ovat kohentuneet kaikilla alueilla. Teollisuuden investointiodotukset vuodelle 2011 ovat kevättä 2010 paremmat ja jo vuoden 2007 tasolla. Parhaimmiksi yleiset kehi-tysnäkymät arvioidaan Kanta-Hämeessä, Pohjois-Pohjanmaalla, Uudellamaalla ja Lapin maakunnassa.

Edita Publishing Oy
PL 800, 00043 Edita
Vaihe 020 450 00

Edita asiakaspalvelu
Puhelin 020 450 05
Faksi 020 450 2380

Edita-kirjakauppa Helsingissä
Kustantajien Kirjahuja
Sanomatalo, Elielinaukio 1
Puhelin 020 450 2566

Painettu
ISSN 1797-3554
ISBN 978-952-227-488-5

Verkkopulkaisu
ISSN 1797-3562
ISBN 978-952-227-489-2

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY